

UNIVERZITA KARLOVA

Právnická fakulta

Marek Sýkora

Bankovní tajemství

Diplomová práce

Vedoucí diplomové práce: JUDr. Petr Kotáb, Ph.D.

Katedra: Katedra finančního práva a finanční vědy

Datum vypracování práce (uzavření rukopisu): 30. 11. 2023

Prohlašuji, že jsem předkládanou diplomovou práci vypracoval samostatně, že všechny použité zdroje byly řádně uvedeny a že práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

Dále prohlašuji, že vlastní text této práce včetně poznámek pod čarou má 246 636 znaků včetně mezer.

Marek Sýkora
diplomant

V Praze dne 30. 11. 2023

Poděkování

Na tomto místě bych chtěl moc rád poděkoval panu JUDr. Petru Kotábovi, Ph.D. za jeho příkladné odborné vedení mé diplomové práce, cenné rady a podnětné připomínky, které mi při jejím zpracování poskytl a jež velice oceňuji.

Obsah

Úvod.....	1
1. Úvod do problematiky bankovního tajemství.....	4
1.1. Bankovní tajemství v platné právní úpravě.....	4
1.2. Povaha bankovního tajemství.....	5
1.3. Objekt a rozsah bankovního tajemství	6
1.4. Pojem klient.....	12
1.5. Další aspekty bankovního tajemství.....	14
1.6. Banka jako povinná osoba.....	14
1.7. Následky porušení bankovního tajemství	16
1.8. Povinnost mlčenlivosti pracovníků banky	18
2. Úvod do problematiky průlomů do bankovního tajemství	20
2.1. Zákonné průlomy do bankovního tajemství.....	21
2.2. Kategorizace průlomů do bankovního tajemství.....	25
2.3. Registry klientských informací	26
2.4. Vyžádání (žádost) oprávněného subjektu	28
2.5. Souhlas klienta	29
2.6. Vztah ochrany bankovního tajemství a ochrany osobních údajů.....	31
2.7. Odpovědnost za nedodržení povinností plynoucích z právní úpravy průlomů do bankovního tajemství	32
3. Jednotlivé průlomy do bankovního tajemství neupravené v zákoně	34
3.1. Postoupení pohledávky	34
3.2. Průlom do bankovního tajemství z důvodu nezbytnosti pro ochranu oprávněných zájmů banky	40
3.3. Outsourcing	41
3.4. Bankovní tajemství a advokáti, auditoři, daňoví poradci a notáři.....	47
3.5. Zprostředkování bankovních produktů a bankovní tajemství	51
3.6. Kolize povinnosti zachovávat bankovní tajemství s jinou zákonnou povinností banky	53
3.7. Vnitřní bankovní tajemství a vnitroskupinové bankovní tajemství	55
3.8. Fúze a akvizice	58
3.9. Průlom do bankovního tajemství podzákonným aktem (mimořádným opatřením ministerstva).....	66
4. Potenciální oblasti pro další průlomy do bankovního tajemství.....	70
4.1. Průlom do bankovního tajemství založený judikaturou řešící kolizi bankovního tajemství s jiným základním právem: rozsudek Soudního dvora EU ve věci C-580/13: Coty Germany GmbH proti Stadtsparkasse Magdeburg a jeho reflexe.....	70
4.2. Bankovní tajemství a společné jmění manželů	76
5. Zhodnocení právní úpravy bankovního tajemství a úvahy de lege ferenda.....	82

Závěr.....	85
Seznam použitých zdrojů	88
Příloha č. 1.....	92
Abstrakt	94
Abstract	96

Úvod

Tato diplomová práce se věnuje tématu bankovního tajemství v kontextu české právní úpravy, přičemž hlavní pozornost je věnována problematice tzv. praktických průlomů do bankovního tajemství, tedy průlomů, které nejsou výslovně upraveny v zákoně (ani v zákoně č. 21/1992 Sb., o bankách, ani v žádném jiném), ale byly dovozeny výkladem ze strany České národní banky anebo judikaturou soudů. Téma průlomů do bankovního tajemství výslovně neupravených v zákoně bylo vybráno za těžiště práce z toho důvodu, že se jedná o materii, která s výjimkou případů outsourcingu a postoupení pohledávky nebyla v právní nauce dosud předmětem hlubšího a ucelenějšího zkoumání. Jedná se přitom o oblast v rámci bankovního tajemství, kde panuje celá řada interpretačních či aplikačních nejasností a problémů, které komplikují bankám jejich činnost a vystavují je právní nejistotě, a tudíž si tato oblast zaslouhuje bližší pozornost právní doktríny, o jejíž stanoviska se často opírá Česká národní banka při svém výkladu a rozhodovací činnosti.

Bankovní tajemství je tradičním právním institutem chránícím důvěrnost informací týkajících se klientů bank, který se postupně od svého vzniku v 18. století v bankovníctví natolik etabloval, že je s ním neodmyslitelně spjata – slovy právní doktríny tvoří inherentní součást smluvního vztahu mezi bankou a klientem. Bankovní tajemství nemá absolutní a neomezený charakter, existují z něj totiž výjimky, které se označují jako průlomy do bankovního tajemství. Průlom do bankovního tajemství představuje určitý druh zásahu do soukromí klienta, do jeho finanční a majetkové sféry, aprobovaný státem z důvodu, že v daném případě nad klientovým zájmem na ochraně jeho soukromí převládne určitý důležitější zájem. Průlomy do bankovního tajemství jsou zpravidla stanoveny ve veřejném zájmu, ale některé existují i v soukromém zájmu, ať už banky (i když zájmy banky jako soukromoprávního subjektu veřejného zájmu se mohou překrývat s širším veřejným zájmem), či jiné osoby. Vzhledem k tomu, že průlom představuje zásah do soukromí, jež je ústavou zaručený a chráněný statek, každý průlom by měl být upraven zákonem a respektovat požadavky čl. 4 Listiny základních práv a svobod. U veřejnoprávních průlomů ve prospěch orgánů veřejné moci s tím zpravidla nebývá problém s ohledem na „pohotového“ zákonodárce, který v případě potřeby rozšíří okruh průlomů o další. U situací, kde existenci průlomu vyžaduje určitý důležitý soukromý zájem, velmi často samotné banky, však zákonodárce není obvykle tak pohotový, což má za následek, že se zákonná právní úprava a její požadavky mohou dostávat kvůli své relativní rigidnosti do konfliktu s požadavky bankovní praxe zaštiťující se operační nezbytností sdělení údajů krytých bankovním tajemstvím.

S ohledem na existenci tohoto konfliktu si tato práce jako výzkumnou otázku klade, zda může banka informace chráněné bankovním tajemstvím sdělit třetí osobě i v jiných případech než v zákonem výslovně předvídaných (zákonné průlomů do bankovního tajemství) anebo na základě souhlasu či žádosti dotyčného klienta, jak se zdá vyplývat ze zákona o bankách, aniž by se dopustila porušení bankovního tajemství.

Hypotézou, kterou se tato práce snaží prostřednictvím podrobného rozboru jednotlivých situací z praxe ve světle výkladových stanovisek a rozhodovací praxe ČNB a judikatury soudů ověřit, je, že s ohledem na stávající značně omezený okruh průlomů do bankovního tajemství v zákoně o bankách, které banka může při své činnosti využít, a jejich relativní rigidnost a vzhledem ke skutečnosti, že v některých případech souhlas klienta nelze z objektivních důvodů zajistit, určité tzv. praktické průlomů do bankovního tajemství dovozené výkladem existují (musí existovat), neboť jinak by bankovní tajemství představovalo překážku pro určité postupy banky, jež jsou důležité, v některých případech dokonce nezbytné, pro její řádné fungování.

Tento konflikt se snaží řešit především Česká národní banka, v lepším případě pomocí svých výkladových stanovisek, v horším případě pouhou tolerancí v praxi, v okrajové míře pak soudy svou rozhodovací činností, a tím může docházet k vytváření tzv. praktických průlomů do bankovního tajemství.

Před dvěma lety (dne 1. 11. 2021) ČNB vydala a letos aktualizovala své výkladové stanovisko „K institutu bankovního tajemství“, které lze bezpochyby označit za velice významné, neboť se jedná o první ucelené výkladové stanovisko k bankovnímu tajemství vydané ČNB, jež se poměrně podrobně zabývá celou řadou problematických aspektů tohoto institutu. Dosavadní stanoviska se týkala jen určitých dílčích aspektů bankovního tajemství (outsourcing, pojem klient). Ve světle tohoto důležitého stanoviska téma tzv. praktických průlomů do bankovního tajemství nabylo na aktuálnosti. Výkladové stanovisko obsahuje celou řadu právních stanovisek k dílčím aspektům problematiky bankovního tajemství, které si zaslouží zevrubnější reflexi v právní doktríně. Diplomová práce se o tuto reflexi na mnoha místech pokouší.

Primárním cílem této práce je co nejkomplexněji zmapovat tzv. praktické průlomů do bankovního tajemství a podrobit je analýze, dále se pokusit o jejich zhodnocení, co se týče jejich opodstatněnosti co do právního základu a legitimacy, a v neposlední řadě v případě zjištění neuspokojivého stavu právní úpravy předkládat i návrhy možného řešení de lege ferenda. Sekundárním cílem práce, který je zároveň předpokladem pro splnění primárního cíle, je popsat a zhodnotit právní úpravu bankovního tajemství a průlomů do něj a shrnout nejdůležitější poznatky z právní nauky, judikatury a především z výkladové činnosti a rozhodovací praxe ČNB.

V práci jsou aplikovány metody kvalitativního výzkumu, především analýza a dedukce, doplněné na některých místech syntézou a indukci. První dvě kapitoly slouží jako teoretický rámec, do kterého je pak zasazena třetí kapitola, jež se věnuje jednotlivým případům tzv. praktických průlomů a která tvoří jádro této práce. Čtvrtá kapitola se snaží načrtnout některé potenciální oblasti pro další průlomy do bankovního tajemství. Závěrečná pátá kapitola se pokouší právní úpravu bankovního tajemství a průlomů do něj zhodnotit a v návaznosti na identifikované nedostatky nastínit tendence a konkrétní návrhy v rámci úvah *de lege ferenda*. Na několika místech, kde se to autorovi zdálo vhodné, je rovněž použita metoda komparace se zahraniční právní úpravou, především s německou, která je pro českou právní obec tradičně oblíbeným inspiračním zdrojem vzhledem k řadě podobností mezi oběma právními řády, a francouzskou, neboť francouzská právní kultura se vyznačuje vysokou vyspělostí, a v oblasti bankovníctví se navíc těší významnému vlivu na evropské úrovni.

Pokud se jedná o zdroje, ze kterých tato práce čerpá, tak v první řadě jsou to relevantní právní předpisy českého právního řádu, výkladová stanoviska, úřední sdělení a rozhodnutí České národní banky, judikatura českých soudů, v jednom případě i Soudního dvora EU, dále také, ale spíše jen jako doplněk, důvodové zprávy k zákonům a kodexy České bankovní asociace.

V rámci sekundárních zdrojů, kterých je však v českém prostředí poskrovnu (kupříkladu chybí právnícká knižní monografie věnující se bankovnímu tajemství), se tato práce opírá zejména o příslušné části komentářové literatury k zákonu o bankách (ASPI a C. H. Beck) a o dvě odborné publikace (kniha *Ochrana osobnosti, soukromí a osobních údajů* od kolektivu autorů pod vedením Pavla Matese, v níž je bankovnímu tajemství věnována jedna podkapitola; dizertační práce *Problematika zpracování osobních údajů v bankovním sektoru v kontextu bankovního tajemství* od doktorandky Sylvie Milerové) a dále o několik odborných článků v právnických odborných periodikách, za zmínku stojí především ty od autorů Petra Lišky a Vlastimila Pihery, kteří patří k předním českým odborníkům na bankovní právo.

O zahraniční zdroje se práce opírá spíše jen sporadicky, výjimku tvoří francouzské primární zdroje – finanční zákoník (*Code monétaire et financier*) a zpráva odborné komise francouzské centrální banky (*Haut Comité Juridique de la Place financière de Paris*) k institutu bankovního tajemství (ve Francii profesní tajemství), která obsahuje řadu zajímavých podnětů, které se autor pokusil v práci také reflektovat. Pasáže, kde je poukazováno na německou právní úpravu, se opírají výlučně o česko-jazyčné sekundární prameny, poněvadž autor z důvodu nedostatečných jazykových znalostí nemohl pracovat přímo s primárními zdroji.

1. Úvod do problematiky bankovního tajemství

Bankovní tajemství je právním institutem, jehož podstatou je povinnost banky zachovat důvěrnost informací týkajících se klienta, tj. nesdělít je třetí osobě. Podobně by zřejmě zněla i jeho definice, pokud bychom chtěli zformulovat takovou jeho definici, která by měla univerzálnější platnost napříč právními řády jednotlivých zemí. Konkrétní kontury tohoto pojmu, jeho právní forma, rozsah a obsah se v právních řádech jednotlivých zemí totiž někdy i dosti liší. Lze to ilustrovat na příkladu Francie, kde bankovní tajemství existuje pouze ve formě profesního tajemství¹, tedy povinnosti mlčenlivosti bankéřů a ostatních pracovníků banky, zatímco v české právní úpravě je zakotven jak institut bankovního tajemství s bankou jako povinnou osobou, tak institut povinnosti mlčenlivosti zavazující jednotlivé pracovníky banky², kteří právě přicházejí do styku s klientskými údaji krytými bankovním tajemstvím.

1.1. Bankovní tajemství v platné právní úpravě

Bankovní tajemství je aktuálně v českém právním řádu upraveno zákonem č. 21/1992 Sb., o bankách ve znění pozdějších předpisů ze dne 20. 1. 1992 (dále jen jako „zákon o bankách“ či „ZoB“), jenž vstoupil v účinnost dne 1. 2. 1992.

Právní konstrukce bankovního tajemství v zákoně o bankách je taková, že nejprve je stanoven rozsah skutečností a údajů, na které se bankovní tajemství vztahuje, a v následujících ustanoveních jsou pak upraveny jednotlivé případy, kdy je banka oprávněna, anebo naopak povinna údaje kryté bankovním tajemstvím sdělit vyjmenovaným třetím osobám i bez souhlasu klienta (průlomů do bankovního tajemství).

Bankovní tajemství je zakotveno v § 38 odst. 1 první věta ZoB, kde je stanoveno, že na všechny bankovní obchody, peněžní služby bank, včetně stavů na účtech a depozit, se vztahuje bankovní tajemství. Bankovní tajemství je částečně zakotveno také v § 37 odst. 2 ZoB, kde je ochrana přiznána osobním údajům primárně fyzických osob³ poskytnutých bance za účelem uskutečnění bankovního obchodu. Ochrana těchto údajů však již vyplývá z extenzivního výkladu pojmu klient (viz níže). Jednotlivé případy zákonných průlomů do bankovního tajemství jsou pak obsahem zbývajících ustanovení § 38, dále § 38a a § 38b ZoB (blíže k této problematice viz druhá kapitola). Příbuzný a úzce související institut povinnosti mlčenlivosti pracovníků banky je pak

---

¹ Viz čl. L511-33 odst. 1 *Code monétaire et financier*

² Jedná se o legislativní zkratku zakotvenou v § 4 odst. 5 písm. i) zákona o bankách označující zaměstnance banky a další fyzické osoby, které vykonávají určitou činnost podle příkazu banky mimo pracovněprávní vztah.

³ Tohoto ustanovení se podle mého názoru mohou dovolat i právnické osoby, zákon ani povaha ochrany poskytované tímto ustanovením to totiž nevylučuje.

upraven v § 39 ZoB. Ochrana bankovního tajemství ve specifické situaci zrušení a likvidace banky jako právnické osoby ve formě povinnosti mlčenlivosti, jež bude typicky dopadat na likvidátora banky, upravuje § 36 odst. 4 ZoB.

Pokud jde o ústavní rovinu problematiky bankovního tajemství, bankovní tajemství je jedním z důležitých aspektů ochrany soukromého života, potažmo ochrany jednotlivce před neoprávněným zveřejňováním údajů o své osobě.⁴ Právo na ochranu soukromí je základním lidským právem zakotveným v čl. 10 odst. 2, respektive odst. 3 Listiny základních práv a svobod („LZPS“). Vzhledem k tomu, že se jedná o základní lidské právo obsažené v hlavě druhé oddílu prvním LZPS, jeho kolizi s jiným základním lidským právem bude potřeba řešit v souladu s ustálenou rozhodovací praxí Ústavního soudu metodou vzájemného poměrování, přípustnost eventuálních zásahů do něj pak bude potřeba posuzovat prizmatem testu proporcionality.

Bankovní tajemství je jako důležitá složka soukromí chráněno i na mezinárodní úrovni a nadnárodní úrovni, konkrétně čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a v mezích působnosti evropského práva je aplikovatelný taktéž čl. 7, respektive čl. 8 (s výjimkou klientů – právnických osob) Listiny základních práv Evropské unie („LZP EU“).

Ačkoliv se nejedná o právní předpisy ani o statutární předpisy, nýbrž o normy na smluvním základě, bankovní tajemství je také zakotveno ve dvou dokumentech České bankovní asociace sdružující prakticky všechny banky působící na českém trhu, a to v čl. 1 odst. 2 Etického kodexu a v čl. 2.5.2. a 2.5.3. Kodexu chování mezi bankami a klienty, ke kterému však nepřistoupily všechny banky. Ač jsou tyto kodexy pro k němu přistoupivší banky závazné a porušení zde obsažených závazků může vést v krajním případě až k vyloučení dotyčné banky z této asociace (viz stanovy ČBA), ve vztahu k bankovnímu tajemství mají jen podpůrný význam.⁵

1.2. Povaha bankovního tajemství

Ohledně povahy bankovního tajemství nepanuje v české právní doktríně všeobecný konsenzus. Proti sobě stojí dva názory. Někteří autoři bankovní tajemství považují za povinnost zákonnou, a to z toho důvodu, že je zakotvena v zákoně a stát její porušení sankcionuje i prostředky práva veřejného – správně-právními i trestněprávními sankcemi.⁶ Jiní autoři naopak dovozují, že se jedná původně o povinnost smluvního charakteru, kterou veřejná moc pouze uznala

---

⁴ Jelikož se ochrana osobních údajů vztahuje pouze na fyzické osoby, tuto ochranu nepoživají klienti, kteří jsou právnickými osobami.

⁵ MILEROVÁ, Sylvie. *Problematika zpracování osobních údajů v bankovním sektoru v kontextu bankovního tajemství*. Disertační práce. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta, 2021, s. 11.

⁶ VALOŮŠEK, Martin; FIALOVÁ, Eva; LECHNER, Tomáš; HÁLOVÁ, Markéta; SIVÁK, Jakub et al., MATES, Pavel (ed.). *Ochrana osobnosti, soukromí a osobních údajů*. Praha: Leges, 2019, s. 213.

za relevantní skutečnost z hlediska veřejnoprávní regulace, a zákon ji tak jen reflektuje.⁷ Není v této souvislosti bez zajímavosti, že i přes postupné rozšiřování okruhu průlomů bankovní tajemství zůstává ze strany veřejné moci nadále plně respektováno, včetně v rámci soudních či správních řízení, což obecně nebývá zvykem u soukromoprávních institutů ochrany informací.⁸ Skutečnost, že bankovní tajemství je inherentní součástí každé smlouvy o bankovním obchodu mezi bankou a klientem, což někteří autoři⁹ používají jako rozhodující argument pro příklon ke smluvnímu charakteru této povinnosti, podle mě a priori nevyklučuje možnost jejího povýšení z důvodu důležitosti a zajištění širšího rozsahu ochrany na povinnost zákonnou.

Podle mého názoru bankovní tajemství nese rysy jak povinnosti zákonné, tak povinnosti smluvní, a proto ho nelze jednoznačně přiřadit k jednomu, či druhému druhu. Formulace bankovního tajemství v zákoně o bankách je příliš specifická na to, aby poskytla v této věci jakékoliv vodítko.¹⁰ Zadruhé rozsah uplatnění bankovního tajemství v souladu s jeho výkladem prováděným Českou národní bankou („ČNB“) jako orgánem bankovního dohledu více odpovídá charakteru zákonné povinnosti, neboť v zájmu ochrany klienta se vztahuje i na situace, které by ochrana bankovního tajemství čistě jen na smluvním základě nemohla pokrýt.¹¹ Zatřetí, i když je bankovní tajemství formulováno poměrně kategoricky, zákon výslovně připouští, aby se smluvní strany, tj. banka a klient, od něj dohodou odchýlily, respektive ho modifikovaly. Pro jeho charakteristiku bych tedy využil osvědčenou právně-teoretickou berličku a charakterizoval bych ho jako povinnost *sui generis*.

1.3. Objekt a rozsah bankovního tajemství

Právní úprava zakotvující bankovní tajemství obsažená v § 38 odst. 1 věta první ZoB je na to, o jak významný právní institut se jedná, poměrně lakonická. Zákon se omezuje na konstatování, že na všechny bankovní obchody, peněžní služby bank, včetně stavů na účtech a depozit, se vztahuje bankovní tajemství, což znamená, že zákon přenechává významnou roli výkladu (zejména ČNB) při dotváření norem bankovního tajemství.

---

⁷ SMUTNÝ, Aleš, PIHERA, Vlastimil, CUNÍK, Tomáš. § 38 [Bankovní tajemství]. In: SMUTNÝ, Aleš, PIHERA, Vlastimil, SÝKORA, Pavel, CUNÍK, Tomáš. Zákon o bankách. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, s. 744, marg. č. 2.

⁸ Ibid, s. 744.

⁹ MILEROVÁ, opak. citace (ref 5), s. 12.

¹⁰ Formulace na jednu stranu příliš neodpovídá z legislativně-technického hlediska obvyklým formulacím zakotvujícím zákonnou povinnost, na druhou stranu s ohledem na kategoričnost nedávající příliš prostor pro smluvní volnost (např. pokud jde o předmět ochrany) to ale ani příliš neodpovídá veřejnoprávnímu uznání smluvní povinnosti.

¹¹ Viz např. ochrana údajů osoby při výběru z bankomatu provozovaného jinou bankou, než je banka, již je uživatel bankomatu klientem; ochrana údajů osoby před uzavřením bankovního obchodu.

Zákon o bankách ani žádný jiný právní předpis bankovní tajemství nikde v pozitivním smyslu nedefinují, přesto není pochyb o tom, že se jím míní ochrana důvěrnosti (tajnosti) určitých informací vztahujících se ke klientovi a s tím spojený obecný zákaz sdělovat tyto údaje třetím osobám.¹²

Jaké všechny informace či údaje týkající se klientů jsou kryty bankovním tajemstvím, je jednak výslovně stanoveno v ustanoveních § 38 odst. 1 věta první ZoB a § 37 odst. 2 ZoB, jednak dovozeno výkladem, především ze strany ČNB a právní doktríny, okrajově i judikaturou.

Objektem ochrany bankovního tajemství jsou dle § 38 odst. 1 věta první ZoB klientské údaje související s bankovními obchody, peněžními službami, stavy na účtech a stavy depozit. Znění tohoto ustanovení je historicky podmíněné, v současných poměrech tudíž ustanovení působí poněkud zastarale, může dokonce být i trochu matoucí.¹³

Pojem bankovní obchody není nikde v právním řádu definován. Právní nauka bankovní obchody nejčastěji vymezuje jako závazky vzniklé z obchodních smluv mezi bankou a jejími klienty uzavíraných bankou v rámci její podnikatelské činnosti v souladu s bankovní licencí, při níž banka vykonává některou z činností z výčtu stanoveného v § 1 odst. 1 a 3 ZoB. Jedná se přitom v zásadě o obchody (smlouvy), které jsou právě příznačné pro podnikatelskou činnost bank. Banky se tedy jimi odlišují od jiných podnikatelů rovněž poskytujících finanční služby na finančních trzích, ať už tyto obchody spadají pod bankovní monopol, či nikoliv.¹⁴ Bankovní obchody jsou v současné době v obecném povědomí i z hlediska samotných bank chápány jako bankovní služby.¹⁵ Někteří se však přiklánějí k názoru, že pojem bankovní obchody zahrnuje nejen klasické bankovní služby, ale v podstatě veškeré transakce prováděné bankou v souvislosti s provozem jejího obchodního (bankovního) závodu, tj. i obchody s jejími dodavateli či obchodními partnery.¹⁶ Zde je podle mého názoru nutné rozlišovat mezi obchodními partnery, s nimiž banka provozuje obchody finančního charakteru (obchodníci s cennými papíry, jiné banky při obchodech na mezibankovním trhu a další osoby ve smyslu § 2a zákona č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu ve znění pozdějších předpisů („ZPKT“), a dodavateli banky (např. dodavatelé služebních automobilů, hardware, software apod.). V prvním případě tyto obchody nepochybně pod bankovní obchody spadají, neboť v těchto případech banka taktéž poskytuje určitou bankovní službu, jen s tím rozdílem, že protistranou není klasický klient, ale tzv. způsobilá protistrana.¹⁷

---

¹² LIŠKA, Petr. *Zákon o bankách: komentář*. Komentář k § 38 (Wolters Kluwer ČR). Praha: Wolters Kluwer, 2016.

¹³ MATES, opak. citace (ref 6), s. 214.

¹⁴ MILEROVÁ, opak. citace (ref 5), s. 15; LIŠKA, Petr. *Zákon o bankách: komentář*, opak. citace (ref 12).

¹⁵ LIŠKA, Petr. *Objekt právní úpravy bankovního tajemství a povinnost mlčenlivosti*, Pocta Milanu Bakešovi k 70. narozeninám. Praha: Leges, s.r.o., 2009, s. 221; MATES, opak. citace (ref 6), s. 214-215.

¹⁶ SMUTNÝ, Aleš, § 38 [Bankovní tajemství], opak. citace (ref 7) s. 744 marg. č. 3.

¹⁷ MATES, opak. citace (ref 6), s. 215.

Ostatně ČNB ve svém výkladovém stanovisku protistrany na mezibankovním trhu za klienty považuje.¹⁸ Ve druhém případě naopak, dle mého názoru, není žádný důvod pro uplatnění ochrany bankovního tajemství. Banka zde totiž vystupuje jako každý jiný podnikatel, který odebírá služby či výrobky od dodavatele.

V této souvislosti je zajímavou otázkou, zda pod bankovní obchody lze zařadit i obchody, které banka uzavře v rámci finančního makléřství (§ 1 odst. 3 písm. i) ZoB) jako zprostředkovatel (např. typicky zprostředkování pojistných produktů). Ačkoliv je tato činnost zahrnuta do výčtu bankovních obchodů v § 1 odst. 3 ZoB, přiklonil bych se spíše k závěru, že se nejedná o bankovní obchod v klasickém tradičním smyslu tohoto pojmu (je to jen určitá doplňková bankovní činnost). Určitou indicií pro tento závěr může být to, že banka dle § 1 odst. 3 písm. i) ZoB k výkonu finančního makléřství potřebuje zvláštní licenci podle příslušného zákona upravujícího daný druh zprostředkování (např. zákon č. 170/2018 Sb., o distribuci pojištění a zajištění), bankovní licence k výkonu této činnosti tedy nepostačuje. Ostatně nejedná se tolik o vlastní obchod banky, nýbrž spíše o obchod třetí osoby (pojišťovny), ve kterém banka figuruje jen jako zprostředkovatel.

Na předchozí závěr, že se v případě finančního makléřství nejedná o bankovní obchod, logicky navazuje otázka, zda se na daný obchod tedy bude vztahovat bankovní tajemství. S ohledem na extenzivní výklad pojmu klient ze strany ČNB¹⁹, který směřuje k tomu, aby ochrana bankovního tajemství byla v zásadě poskytnuta každé osobě (především spotřebiteli), která přichází do styku s bankou, aby čerpala určitou bankovní službu, nelze vyloučit, že ČNB v budoucnu (zatím se totiž k této věci nevyjádřila) dojde k závěru, že tito klienti a obchody s nimi také požívají ochrany bankovního tajemství. Tyto obchody budou často ve formě tzv. vázaných produktů, kdy banka uzavře s klientem klasický bankovní obchod a k němu je navázán další produkt, jehož prodej banka současně zprostředkuje (typicky pojištění proti ztrátě či krádeži platební karty nebo pojištění neschopnosti splácet úvěr). U těchto vázaných produktů by se podle mého názoru z praktických důvodů bankovní tajemství mělo vztahovat k balíčku obchodů jako celku, obchody jsou totiž neoddělitelně spojené. Pokud by se však jednalo o nevázaný samostatný produkt (např. zprostředkování životního pojištění), domnívám se, že zde není důvod pro aplikaci bankovního tajemství, neboť banka zde vystupuje jako zprostředkovatel, který je shodou okolností také bankou (a tato kvalifikace by ho neměla znevýhodňovat oproti jiným zprostředkovatelům tím,

---

¹⁸ Česká národní banka, Stanovisko *K institutu bankovního tajemství* ze dne 1. 11. 2021 (aktualizováno dne 1. 2. 2023), dostupné z <https://www.cnb.cz/cs/dohled-financni-trh/legislativni-zakladna/stanoviska-k-regulaci-financniho-trhu/RS2021-06/>.

¹⁹ Česká národní banka, Stanovisko *K pojmu „klient“ z hlediska bankovního tajemství* ze dne 7. 12. 2012, dostupné z <https://www.cnb.cz/cs/dohled-financni-trh/legislativni-zakladna/stanoviska-k-regulaci-financniho-trhu/RS2012-09/>.

že by podléhal přísnější regulaci). Banka totiž daný obchod pouze zprostředkovává jménem a na účet třetí osoby (např. pojišťovny) a klient se nestává jejím klientem, ale klientem oné třetí osoby (banka tohoto klienta získává pro třetí osobu). Banka ve vztahu k tomuto klientovi tak nemusí dodržovat bankovní tajemství, nýbrž povinnost mlčenlivosti podle příslušné sektorové regulace dle druhu zprostředkování (např. § 74 zákona o distribuci pojištění a zajištění). Nicméně ve výsledku ochrana klienta bude zpravidla srovnatelná, jako kdyby ho chránilo bankovní tajemství.

Pojem peněžní služby je již pojmově zahrnut v pojmu bankovní obchody (viz vymezení bankovních obchodů výše), neboť peněžní služby najdeme uvedené v rámci výčtu bankovních činností v § 1 odst. 1 a 3 ZoB, čili jeho zmínka se zdá být redundantní. V této souvislosti však někteří autoři poukazují na to, zda jeho zahrnutí do rozsahu, respektive jeho nevypuštění, nemá sloužit k pokrytí i takových specifických případů, jako jsou ty, kdy banka není přímo smluvní stranou bankovního obchodu s klientem, ale působí jako třetí osoba, která pouze zajišťuje uskutečnění jiného smluvního vztahu, typicky mezi jinou bankou a jejím klientem. O klasický bankovní obchod se proto nejedná. Jako nejilustrativnější příklad tohoto případu se uvádí výběr z bankomatu náležejícího jiné bance, než je banka, jež vydala platební kartu uživatele bankomatu. Případů tohoto druhu může v praxi nastávat vícero – např. zajištění realizace úhrady platebního příkazu provedeného při placení kartou u obchodníka za použití platebního terminálu provozovaného jinou bankou, než je banka, která vydala platební kartu; platební styk prostřednictvím sítě tzv. korespondenčních bank; oznámení o otevření akreditivu jinou bankou, než která jej otevírá atd. – přičemž ne u všech se však jedná o přímý peněžní vztah.²⁰

Je otázkou, proč zákonodárce v druhé části ustanovení § 38 odst. 1 první věta ZoB v demonstrativním výčtu předmětu bankovního tajemství uvádí po bankovních obchodech a peněžních službách právě stav na účtu a stav depozit, a nikoliv (také) jiné významné údaje vztahující se k bankovním obchodům např. o úvěru, pohybech (transakcích) na účtu, platbách provedených platební kartou. Výslovné zdůraznění stavu na účtu má zřejmě své opodstatnění s ohledem na skutečnost, že se jedná v obecném vnímání o jednu z nejcitlivějších informací podléhajících bankovnímu tajemství.²¹ Oproti tomu zdůraznění stavu depozit (původně stavu depozit cenných papírů) se v kontextu aktuálně platné právní úpravy jeví jako málo opodstatněné a spíše obsoletní.²²

---

²⁰ LIŠKA, „Objekt právní úpravy bankovního tajemství“, opak. citace (ref 15), s. 221.

²¹ Ibid., s. 221.

²² V právní doktríně se objevily určité úvahy, zda nevztahovat stav depozit na tzv. mezibankovní depozita, čímž by tato zmínka nabyla znovu reálného významu. Avšak vzhledem k tomu, že mezibankovní depozita mají podobu buď úvěru, nebo vkladu jedné banky u druhé v závislosti na tom, z pohledu které banky se na daný vztah díváme, lze je nepochybně taktéž podřadit pod bankovní obchody, byť konkurenční banka se vymyká měřítkům klasického klienta (LIŠKA, „Objekt právní úpravy bankovního tajemství“, opak. citace (ref 15), s. 221-222).

Shrneme-li to, z ustanovení § 38 odst. 1 první věta ZoB vyplývá, že se bankovní tajemství po věcně stránce vztahuje na veškeré bankovní služby finančního charakteru.²³ Avšak paleta služeb, které banky svým klientům poskytují, se v nedávné době rozrostla v souvislosti s postupující digitalizací i o určité služby nefinančního charakteru, jako je poskytování tzv. identifikačních služeb (elektronické identifikace, autentizace a služeb vytvářejících důvěru) ve smyslu ustanovení § 38aa a násl. ZoB. Dalším okruhem těchto služeb nefinanční povahy, jež banky mohou provozovat, jsou služby kontaktního místa veřejné správy.²⁴ V neposlední řadě lze jako další příklad uvést vedlejší podnikatelskou činnost banky nefinančního charakteru – kupříkladu pronájem parkovacích míst na parkovišti banky.²⁵

Expanze nabídky služeb i do této sféry vyvolává otázku, zda i těmto službám nefinančního charakteru by měla svědčit ochrana bankovního tajemství. I když je úprava tzv. identifikačních služeb z hlediska systematiky zákona o bankách vložena mezi ustanovení upravující jednotlivé průlomové do bankovního tajemství, informace o klientovi, které banka získává při poskytování služeb nefinančního charakteru, podle všeho nelze považovat za informace podléhající bankovnímu tajemství.²⁶ Pro aplikaci bankovního tajemství totiž není žádný podklad v zákoně o bankách, nelze to vyvodit ani extenzivním výkladem ze znění § 38 odst. 1 první věta ZoB. Navíc to vyplývá z výkladu *a contrario* ustanovení § 37 odst. 2 ZoB, jež omezuje působnost bankovního tajemství na informace poskytnuté bance jejími klienty za účelem uzavření bankovních obchodů a v souvislosti s nimi. V neposlední řadě stupeň citlivosti a rozsah údajů, které klient s bankou musí nutně sdílet při uzavírání a následném uskutečňování bankovních obchodů, je zpravidla nepoměrně vyšší, než je tomu u služeb kontaktního místa veřejné správy či identifikačních služeb. Ostatně ochrana těchto údajů je zajištěna jinými právními instituty, jež jsou upraveny zvláštními právními předpisy²⁷ a které taktéž zabezpečují důvěrnost a nezneužití těchto údajů k jiným účelům.²⁸

Bankovnímu tajemství tedy podléhají veškeré informace vztahující se ke konkrétní bankovní službě finančního charakteru, kterou banka konkrétnímu klientovi poskytuje, a dále veškeré informace a údaje týkající se tohoto konkrétního klienta, jež banka v souvislosti

---

²³ MATES, opak. citace (ref 6), s. 215.

²⁴ Banky jsou k tomu oprávněny za splnění dalších zákonných podmínek (mimo jiné udělení autorizace) na základě § 8a odst. 2 písm. g) zákona č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy ve znění pozdějších předpisů.

²⁵ MATES, opak. citace (ref 6), s. 215.

²⁶ NONNEMANN, František. „Bankovní tajemství a GDPR“. *epravo.cz*, 3. 12. 2021, dostupné z <https://www.epravo.cz/top/clanky/bankovni-tajemstvi-a-gdpr-113920.html>; MATES, opak. citace (ref 6), s. 215.

²⁷ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů („GDPR“), Zákon o informačních systémech veřejné správy atd.

²⁸ NONNEMANN, František. „Bankovní tajemství a GDPR“, opak. citace (ref 26).

s poskytnutím uvedené bankovní služby získá. Konkrétní rozsah informací se bude lišit v závislosti na druhu bankovního obchodu a u úvěrových produktů na míře rizikovosti obchodu pro banku (viz § 37 odst. 2 ZoB). V určitých případech se proto může jednat o relativně rozsáhlý okruh informací. Konkrétně půjde o informace o finančních poměrech (míře zadluženosti, výši výdělků, výši splátek dluhů), osobních poměrech (rodinný stav, členové rodinné domácnosti), o podnikání (obchodní partneři, investiční záměry) či profesních poměrech, dále také informace o jednotlivých položkách výdajů klienta²⁹. V případě, že banka spravuje klientův majetek (tzv. portfolio management v rámci služeb privátního bankovníctví), tak i veškeré informace s tímto majetkem související.³⁰ Bankovní tajemství se vztahuje též na otisky prstů a jiné biometrické údaje klienta, pokud jimi banka díky poskytnutí bankovního obchodu disponuje, dále i na případný videozáznam klienta a všechny další informace, ze kterých lze přímo či nepřímo identifikovat klienta banky nebo ze kterých lze vyvodit, že určitá osoba je, či není klientem dané banky.³¹ Bankovní tajemství rovněž pokrývá obsah smluvního poměru mezi bankou a jejím klientem (kupříkladu obsah smluvních ujednání).³² Skrz ochranu informací o klientovi budou zprostředkovaně chráněny rovněž informace o dalších osobách, které nejsou klienty banky, ale s klientem udržují určitý vztah (obchodní či osobní).³³ Pod ochranu bankovního tajemství v neposlední řadě spadají také informace, které banka vytvoří v souvislosti s daným bankovním obchodem (typicky číslo účtu), či vygeneruje na základě analýzy údajů, které jí klient v souvislosti s uskutečněním bankovního obchodu dodá – typicky různé ratingy klientů vypovídající o jejich úvěruschopnosti. Každá taková informace však musí být, aby se na ni bankovní tajemství vztahovalo, dostatečně konkrétní a být dána do souvislosti s konkrétním identifikovaným nebo identifikovatelným klientem. Ochrana bankovního tajemství totiž nepodléhá ty informace, na základě nichž objektivně nelze klienta přímo ani nepřímo identifikovat či usuzovat, že je klientem určité banky, či nikoliv.³⁴ Na agregované či anonymizované informace, byť by spadaly pod výše nastíněný rozsah, se tak bankovní tajemství nevztahuje.

---

²⁹ V zahraniční literatuře se někdy tyto klientské údaje, především údaje o nákupech (či jiných výdajích) klienta, označují termínem černé zlato, který poukazuje na značnou cenu těchto údajů vzhledem k tomu, že pomocí nich lze sestavit poměrně spolehlivý a podrobný obrázek o soukromém životě klienta, zejména o jeho spotřebitelském chování.

³⁰ ČNB, Stanovisko „K institutu bankovního tajemství“, opak. citace (ref 18).

³¹ Ibid.

³² LIŠKA, Petr. *Zákon o bankách: komentář*, opak. citace (ref 12).

³³ ČNB, Stanovisko „K institutu bankovního tajemství“, opak. citace (ref 18).

³⁴ Ibid.

Bankovnímu tajemství podléhají jak pozitivní informace, tak i tzv. negativní informace, tedy informace o tom, co klient například neprovedl či že určité služby nevyužívá (např. že si nevzal úvěr, v určitý den neplatil platební kartou nebo že není držitelem kreditní karty).³⁵

Informace pro to, aby byla způsobilá ochrany bankovním tajemstvím, nemusí mít určitou materiální hodnotu či relevanci, není zde žádný minimální materiální práh jako kupříkladu způsobilost přivodit klientovi újmu v případě jejího neoprávněného sdělení třetí osobě. Ochrana podléhá tedy i ty informace, které se mohou zdát z objektivního hlediska nevýznamné.³⁶

Dle stanoviska právní nauky ani předchozí zveřejnění této informace samotným klientem (typicky uvedení čísla účtu na fakturách či na webových stránkách, ze kterého lze vyčíst, klientem které banky daná osoba je), dokonce ani skutečnost, že informace je veřejně známou, není legitimním důvodem zprošťujícím banku povinnosti zachovávat bankovní tajemství ohledně této informace.³⁷ S tímto právním názorem, pokud jde o veřejně známou informaci, se bezesbytku neztotožňuji, neboť považuji za diskutabilní, zda veřejně známá informace je z povahy věci vůbec způsobilá utajování. Ostatně některé zahraniční právní řády (např. Francie, Švýcarsko) neznámost informace u veřejnosti považují za jeden z konstitutivních znaků informace chráněné bankovním tajemstvím.³⁸

1.4. Pojem klient

Bankovní tajemství chrání veškeré údaje a informace povahy a v rozsahu výše uvedeném týkající se klienta a jeho smluvního vztahu s bankou. Pojem klient není v zákoně o bankách též nikde definován. Klientem se dle právní nauky míní každá osoba, ať už fyzická, či právnická, spotřebitel či podnikatel, jež s bankou uzavřela bankovní obchod. Právní úprava bankovního tajemství mezi těmito kategoriemi klientů nečiní, pokud jde o rozsah a stupeň ochrany, žádný rozdíl.

Pojem klient je však pro účely bankovního tajemství dle výkladového stanoviska³⁹ ČNB s ohledem na smysl bankovního tajemství a oprávněný zájem na ochraně důvěrnosti informací týkajících se dalších osob nutno vykládat širěji než pouze jako současný klient banky, který s ní má aktuálně uzavřenou smlouvu. Ochrana bankovního tajemství se tak uplatní s ohledem na znění § 37 odst. 2 ZoB i na údaje poskytnuté potenciálním klientem bance v rámci jednání o uzavření smlouvy bez ohledu na to, zda bude smlouva nakonec uzavřena, či nikoliv (typicky údaje o bonitě

---

³⁵ SMUTNÝ, Aleš, § 38 [Bankovní tajemství], opak. citace (ref 7), marg. č. 6.

³⁶ Ibid., marg. č. 7.

³⁷ Ibid., marg. č. 7.

³⁸ MILEROVÁ, opak. citace (ref 5), s. 18.

³⁹ ČNB, Stanovisko „K pojmu klient“, opak. citace (ref 19); ČNB, Stanovisko „K institutu bankovního tajemství“, opak. citace (ref 18)

potenciálního klienta uvedené v žádosti o poskytnutí úvěru, na základě nichž se banka teprve rozhoduje, zda je tato osoba tzv. úvěruhodná a bude jí nabídnut úvěr).⁴⁰

Ochrana bankovního tajemství je dle právní doktríny či ČNB dovozována i ve vztahu k dalším osobám, které nelze označit za klienty banky. Z důvodu ochrany údajů o osobách vstupujících do jednání s bankou o bankovních obchodech zakotvené v § 37 odst. 2 ZoB se povinnost zachovávat bankovní tajemství vztahuje i na údaje o osobách jednajících za klienta (člen statutárního orgánu právnické osoby) či jménem klienta (zmocněnec, opatrovník, zákonný zástupce) a dále také o osobách, jimž vzniká s bankou zvláštní (obchodní) právní vztah, aniž by se však staly přímo jejími klienty, v souvislosti s bankovním obchodem uzavřeným s klientem (typicky ručitel, avalista nebo i např. zástavce).⁴¹

Bankovní tajemství se dále aplikuje také na údaje o osobě, která vstoupí do právního poměru s bankou, aniž by s ní přímo uzavřela smlouvu. Takovým případem bude například postoupení pohledávky za dlužníkem z třetí osoby na banku (např. v rámci tzv. factoringu) či postoupení smlouvy (převzetí portfolia jedné banky jinou bankou).⁴²

Bankovní tajemství se vztahuje rovněž na další osoby, které sice nejsou stranou příslušné smlouvy o bankovním produktu, ale čerpají z něj prospěch, jako jsou kupříkladu disponent, kterého majitel účtu oprávnil k nakládání s prostředky uloženými na tomto účtu, či beneficiant bankovní záruky.⁴³

Bankovnímu tajemství podléhají i údaje a informace o klientech jiných bank („cizích klientech“), k nimž banka přes poskytování svých bankovních služeb či zprostředkování bankovních služeb jiné banky získá přístup (kupříkladu identita odesílatele nebo příjemce plateb provedených z klientova účtu).⁴⁴ V souladu s výkladovým stanoviskem ČNB je za klienta nutné považovat též protistranu na mezibankovním trhu (viz výklad výše o bankovních obchodech) a také skutečného majitele klienta právnické osoby, údaje o němž banka získá v rámci AML/CFT kontroly.⁴⁵

Na závěr výkladu k problematice pojmu klient je potřeba ještě dodat, že takto široce vykládaný pojem klient se použije pro účely celé úpravy bankovního tajemství, tedy nejen pokud jde o jeho ochranu, nýbrž také i pokud jde o průlomky do něj.

---

⁴⁰ SMUTNÝ, Aleš, § 38 [Bankovní tajemství], opak. citace (ref 7), marg. č. 8.

⁴¹ ČNB, Stanovisko „K pojmu klient“, opak. citace (ref 19); ČNB, Stanovisko „K institutu bankovního tajemství“, opak. citace (ref 18).

⁴² LIŠKA, Petr. *Zákon o bankách: komentář*, opak. citace (ref 12).

⁴³ ČNB, Stanovisko „K institutu bankovního tajemství“, opak. citace (ref 18).

⁴⁴ MATES, opak. citace (ref 6), s. 216.

⁴⁵ ČNB, Stanovisko „K institutu bankovního tajemství“, opak. citace (ref 18).

1.5. Další aspekty bankovního tajemství

V právní doktríně panuje všeobecný konsenzus nad tím, že povinnost zachovávat bankovní tajemství trvá neomezeně dlouho, skončení smluvního poměru s klientem ani smrt klienta fyzické osoby či zánik klienta právnické osoby nemají na trvání této povinnosti zásadně žádný vliv. V posledně zmíněných dvou případech nastupují dědicové (právní nástupci) na místo zůstavitele (právního předchůdce) a z tohoto titulu jim náleží nárok na ochranu bankovního tajemství týkajícího se zůstavitele i po jeho smrti.⁴⁶

Banka má povinnost chránit bankovní tajemství zásadně před jakoukoliv třetí osobou, bez příslušného právního titulu (průlom do bankovního tajemství či souhlas klienta) tedy nesmí sdělit informaci jím chráněnou ani osobě blízké, ani jiné osobě se zvláštním vztahem ke klientovi. Manželský či rodičovský poměr totiž není dostatečným právním důvodem pro prolomení bankovního tajemství. Toto poměrně striktní pravidlo může působit v praxi určité obtíže, především v kontextu společného jmění manželů (tato problematika je blíže rozebrána ve čtvrté kapitole).

Ostatní banky jsou také z pohledu bankovním tajemstvím zavázané banky třetími osobami, bankovní tajemství tedy banky musí v principu zachovávat i před sebou navzájem. Stejný zákonný rozsah ochrany poskytovaný druhou bankou zásadně neopravňuje banku ke sdílení bankovního tajemství s touto druhou bankou. Zákon o bankách, potažmo další zákony, však prostřednictvím zákonných průlomů do bankovního tajemství zakotvují možnost sdílení určitých informací podléhajících bankovnímu tajemství mezi bankami navzájem a i s dalšími finančními institucemi, poněvadž je to nezbytné pro obezřetné provozování úvěrových obchodů (blíže viz druhá kapitola). Za třetí osoby je nutné považovat i ostatní členy skupiny (koncernu či finančního konglomerátu), do které banka náleží, bez ohledu na stupeň majetkového a personálního (ve statutárních a dozorčích orgánech) propojení (blíže viz třetí kapitola).

1.6. Banka jako povinná osoba

Bankovní tajemství je povinná zachovávat pouze osoba, jež je bankou⁴⁷ ve smyslu osobní působnosti zákona o bankách stanovené v § 1 odst. 1, respektive se považuje za banku (stavební spořitelna s ohledem na § 2 odst. 1 druhá věta zákona č. 96/1993 Sb., o stavebním spoření). Bankovní tajemství je proto nutné odlišovat od jiných povinností mlčenlivosti vztahujících se na jiné finanční instituce odlišné od bank (např. spořitelni a úvěrní družstva).

---

⁴⁶ SMUTNÝ, Aleš, § 38 [Bankovní tajemství], opak. citace (ref 7), marg. č. 9; Stanovisko „K institutu bankovního tajemství“, opak. citace (ref 18).

⁴⁷ Jako právnická osoba ve formě akciové společnosti se sídlem na území ČR, jež je držitelem bankovní licence a přijímá vklady od veřejnosti a poskytuje úvěry.

Bankovní tajemství je nutné také odlišovat od povinnosti mlčenlivosti dle § 39 ZoB, která se nevztahuje na banku jako takovou, nýbrž na jednotlivé fyzické osoby, prostřednictvím nichž banka vykonává svou bankovní činnost a které s údaji krytými bankovním tajemství přicházejí do styku. Tyto dva instituty je důležité od sebe rozlišovat, zejména při dovozování odpovědnosti za porušení těchto povinností a určování správné odpovědné osoby s pasivní žalobní legitimací (blíže k této problematice viz níže).

S ohledem na § 1 odst. 6 ZoB však na území České republiky mohou působit i zahraniční banky prostřednictvím svých poboček. Zákon o bankách v této souvislosti rozlišuje mezi zahraničními bankami se sídlem v jiném členském státu EU, potažmo EHP, které požívají výhod jednotné evropské licence podle evropského práva, a ostatními zahraničními bankami, které ke své činnosti na území ČR musejí získat bankovní licenci od ČNB. Bankovní tajemství se v plném rozsahu vztahuje na pobočky zahraničních bank z nečlenských států EU, a to na základě § 38 odst. 10 ZoB.

U poboček zahraničních bank z členských zemí EU je situace o poznání složitější. Z dikce ustanovení § 38 odst. 10 ZoB, jež je určující pro právní režim bankovního tajemství, kterému podléhají pobočky všech zahraničních bank, se zdá, že pobočky z členských zemí EU bankovním tajemstvím vázány nejsou. Podle všeho se jedná o mezeru v zákonné úpravě, již ČNB překlenuje systematickým výkladem opírajícím se o ustanovení § 37 odst. 2 ZoB, které na pobočky bank z členských států EU už dopadá.⁴⁸

V této souvislosti je potřeba ještě podotknout, že povinnost zachovávat bankovní tajemství i průlomy do něj podle českého právního řádu se dle zákona o bankách vztahují pouze na pobočky zahraničních bank poskytující bankovní služby na území ČR, čili *a contrario* se neuplatní na dočasné a příležitostné poskytování bankovních služeb bankou ze členského státu EU napřímo bez zřízení pobočky využívající při tom kombinaci jednotné evropské licence a svobody volného pohybu služeb.⁴⁹

Na rozdíl například od francouzské právní úpravy⁵⁰ dle české právní úpravy třetí osoba, které je bankovní tajemství zpřístupněno bankou, už bankovnímu tajemství nepodléhá, ledaže je tato třetí osoba také bankou.⁵¹ S ohledem na oprávněné osoby, které mohou žádat poskytnutí informace kryté bankovním tajemstvím či k takovým informacím přistupovat, však ve většině případů bankovní tajemství nahradí jiná zákonná povinnost mlčenlivosti, která informaci doposud

---

⁴⁸ Rozhodnutí bankovní rady České národní banky o rozkladu č. j. 2019/70086/CNB/110 ze dne 20. 6. 2019, sp. zn. Sp/2017/330/573.

⁴⁹ SMUTNÝ, Aleš, § 38 [Bankovní tajemství], opak. citace (ref 7), marg. č. 46.

⁵⁰ Čl. L511-33 odst. 6 Code monétaire et financier.

⁵¹ SMUTNÝ, Aleš, § 38 [Bankovní tajemství], opak. citace (ref 7), marg. č. 12.

podléhající bankovnímu tajemství poskytne srovnatelnou úroveň ochrany jako bankovní tajemství. Neplatí to však vždy, a proto ve zbývajících případech banka musí zvážit, zda nebude nutné ošetřit ochranu klientských údajů smluvně (doložkou mlčenlivosti). Takovým případem bude typicky outsourcing (blíže viz kapitola 3).

1.7. Následky porušení bankovního tajemství

Sdělí-li banka či jinak zpřístupní údaje chráněné bankovním tajemstvím třetí osobě, aniž by pro to měla příslušný právní titul, bude se jednat o případ porušení bankovního tajemství. Porušení bankovního tajemství může představovat soukromoprávní delikt (případně také porušení smlouvy), přestupek nebo trestný čin, eventuálně také porušení kodexu ČBA (porušení vnitřních pravidel zájmového sdružení). Tomu pak odpovídají jednotlivé negativní právní následky – vznik odpovědnosti ve sféře veřejnoprávní i soukromoprávní.

Pokud jde o veřejnoprávní sféru, porušení povinnosti zachovávat bankovní tajemství je podle § 36e odst. 5 písm. c) ZoB přestupkem, za nějž lze uložit pokutu až do výše 50 milionů Kč (§ 36e odst. 6 písm. c) ZoB). Tím, kdo dohlíží nad dodržováním bankovního tajemství bankami, je ČNB jako orgán bankovního dohledu. Z tohoto titulu je ČNB i správním orgánem příslušným k projednání tohoto přestupku.⁵² ČNB může na porušení bankovního tajemství reagovat také uložením opatření k nápravě v souladu s § 26 ZoB, což bude přicházet v úvahu v těch případech, kdy porušení bankovního tajemství nebude ojedinělým izolovaným incidentem, ale naopak bude vykazovat znaky systémovějšího selhání banky. ČNB považuje pro účely správního trestání bankovní tajemství za jednu z nejzákladnějších povinností, kterou banka obecně má (ve vztahu ke svým klientům pak jednu z nejcitlivějších), a to proto, že jeho porušení může mít ve svém důsledku velmi negativní vliv na důvěru nejenom v danou konkrétní banku, ale i bankovní sektor jako celek.⁵³ Výše horní hranice sazby pokuty za porušení bankovního tajemství, jež patří v systematice výše pokut v zákoně o bankách k jednomu z nejvyšších, svědčí o tom, že i zákonodárce toto jednání považuje z hlediska jeho společenské škodlivosti za poměrně závažné.⁵⁴

V případě, že by porušení bankovního tajemství způsobilo vážnou újmu na právech či oprávněných zájmech klientů, může to dokonce zakládat trestněprávní odpovědnost za trestný čin neoprávněného nakládání s osobními údaji podle § 180 odst. 2 TZ, neboť porušení bankovního tajemství je jedním z případů porušení státem uznané povinnosti mlčenlivosti. Na to, že je možné

---

⁵² Viz § 36j odst. 1 ZoB.

⁵³ Rozhodnutí České národní banky č.j. 2019/33039/570 ze dne 22. března 2019, sp.zn. Sp/2017/330/573, bod 72.

⁵⁴ Rozhodnutí bankovní rady České národní banky o rozkladu č.j. 2019/70086/CNB/110 ze dne 20. června 2019, sp.zn. Sp/2017/330/573, bod 77.

se tohoto trestného činu dopustit i z nedbalosti, stanovuje zákon za jeho spáchání velmi přísné trestní sazby srovnatelné dokonce s nedbalostními trestnými činy proti životu a zdraví.⁵⁵ Nicméně práh trestnosti v podobě způsobení vážné újmy je velmi vysoký, a tudíž jednotlivé případy porušení bankovního tajemství v praxi budou této intenzity dosahovat jen velice zřídka, pokud vůbec někdy.

Pokud jde o soukromoprávní následky, zde je důležité si uvědomit, že se jedná o ohrožovací (správní) delikt, vznik újmy na straně klienta tudíž není předpokladem pro jeho spáchání. Pokud však k újmě, zpravidla nemateriální⁵⁶, z porušení bankovního tajemství dojde, což však nebude v praxi příliš časté, banka se dopustí jednak civilního deliktu ve smyslu § 2910 OZ, neboť porušila svou zákonnou povinnost vyplývající pro ni z § 38 odst. 1 ZoB (toto ustanovení představuje zároveň tzv. ochrannou normu ve smyslu § 2910 druhá věta OZ), jednak porušení smluvní povinnosti podle § 2913 OZ, jelikož, jak je dovozováno právní doktrínou i ČNB, bankovní tajemství je implicitní inherentní součástí smlouvy o poskytnutí bankovní služby s ohledem na fiduciární povahu vztahu mezi bankou a jejím klientem.⁵⁷ Bance tak vznikne povinnost k její náhradě, ať už z titulu porušení zákonné, nebo smluvní povinnosti. Bude záležet na volbě poškozeného klienta, o jaký právní základ svůj nárok vůči bance opře, aby měl co nejvyšší šance na úspěch. Kamenem úrazu těchto žalob však v praxi často bude právě prokázání vzniku újmy jako jednoho z nezbytných předpokladů pro vznik civilní odpovědnosti jako takové.

V neposlední řadě může porušení bankovního tajemství, pakliže dosahuje intenzity podstatného porušení smlouvy, vzhledem k fiduciárnímu vztahu mezi bankou a jejím klientem opravňovat klienta k odstoupení od smlouvy o poskytování bankovních služeb na základě § 2002 odst. 1 OZ.⁵⁸

Odpovědnost za porušení bankovního tajemství může vzniknout pouze bance, jelikož jen banka tíží povinnost ho zachovávat. Odpovědnost za porušení bankovního tajemství je třeba odlišovat od odpovědnosti za porušení povinnosti mlčenlivosti o údajích podléhajících bankovnímu tajemství, kterážto povinnost tíží jednotlivé pracovníky banky (viz výklad níže). Poruší-li pracovník banky svou povinnost mlčenlivosti, je možné vůči němu vyvodit různé druhy odpovědnosti (správně-právní za přešůpek podle § 36b odst. 3 ZoB, občanskoprávní odpovědnost (je-li tím způsobena újma), pracovněprávní odpovědnost, eventuálně i trestněprávní odpovědnost).

---

⁵⁵ MATES, opak. citace (ref 6), 214.

⁵⁶ Porušení bankovního tajemství bude zpravidla vyvolávat, pokud vůbec nějakou újmu na straně klientů vyvolá, nemajetkovou újmu (zásah do soukromí klientů), která je v daném případě kompenzovatelná na základě § 2956 OZ, neboť soukromí jako součást osobnosti člověka je chráněno jako přirozené právo (§ 81 odst. 2 OZ). V této souvislosti tak klientovi vznikne vůči bance nárok satisfakční, eventuálně také zdržovací či odstraňovací.

⁵⁷ SMUTNÝ, Aleš, § 38 [Bankovní tajemství], opak. citace (ref 7), s. 749, marg. č. 16.

⁵⁸ Ibid.

Pokud takové protiprávní jednání pracovníka banky nebude kvalifikováno jako exces z rámce výkonu jeho pracovních úkolů (mimo souvislost s výkonem práce či funkce), jeho jednání bude zpravidla přičitatelné bance, a klient se tak bude moci s nárokem na náhradu újmy obrátit na kteréhokoliv ze škůdců.⁵⁹

V neposlední řadě se nesmí zapomínat ani na mimoprávní negativní důsledky porušení bankovního tajemství. Vzhledem k míře citlivosti této povinnosti v rámci vztahu mezi bankou a jejím klientem jsou s případným nedodržením bankovního tajemství spojeny nemalé negativní dopady na reputaci banky, což má potenciál se následně poměrně silně odrazit mimo jiné v její finanční výkonnosti.

1.8. Povinnost mlčenlivosti pracovníků banky

Bankovní tajemství nelze ztotožňovat s povinností mlčenlivosti pracovníků banky. Jedná se o dva rozdílné instituty, jakkoli jsou příbuzné, vzájemně propojené a mají stejnou podstatu – povinnost mlčenlivosti o důvěrných informacích. Liší se jednak v subjektu povinnosti. Bankovní tajemství zavazuje banku a banka je touto povinností zavázána vůči svým klientům, zatímco povinnost mlčenlivosti je uložena pracovníkům banky⁶⁰, členům statutárního a kontrolního orgánu banky a tito jsou jí zavázáni vůči bance jako svému zaměstnavateli (příkazci). Povinnost mlčenlivosti pracovníků banky je jakýmsi překlopením povinnosti zachovávat bankovní tajemství dovnitř banky. Je to tedy určitý právní nástroj v rukou banky, jak si vynutit zachování bankovního tajemství vůči svým zaměstnancům.⁶¹

Liší se dále v předmětu – množině údajů, ke kterým se jednotlivé povinnosti vztahují. Dle právní úpravy povinnosti mlčenlivosti zakotvené v § 39 ZoB se povinnost mlčenlivosti vztahuje na služební věci⁶² dotýkající se zájmů banky anebo⁶³ jejích klientů. Z toho vyplývá, že povinnost mlčenlivosti má širší dosah než bankovní tajemství, neboť se vztahuje nejenom na všechny informace kryté bankovním tajemstvím jako věc týkající se jak zájmu klientů, tak i banky, ale také na informace, které je čistě jen v zájmu banky nutné držet v tajnosti, jako je obchodní tajemství banky, know-how, informace o vnitřních pracovních postupech, marketingových kampaních, obchodních strategiích a taktikách, finančních výkazech nepodléhajících zveřejňování, informačních systémech banky, postupech a algoritmech hodnocení úvěruhodnosti klientů,

⁵⁹ SMUTNÝ, Aleš, § 39 [Mlčenlivost pracovníků banky], opak. citace (ref 7), marg. č. 2.

⁶⁰ Pracovník banky je legislativní zkratka zavedená v § 4 odst. 5 písm. l) ZoB a nezahrnuje pouze zaměstnance banky ale také další fyzické osoby, které uskutečňují svou činnost podle příkazu banky.

⁶¹ SMUTNÝ, Aleš, § 38 [Bankovní tajemství], opak. citace (ref 7), 746–747, marg. č. 10.

⁶² Služební věci je archaismus, který už několik desetiletí nereflektuje realitu. V aktuálních poměrech je nutné ho vykládat jako pracovní a obchodní věci.

⁶³ V textu zákona je nesprávně užitá spojka a namísto spojky anebo. Tuto vadu textu je nutné překlénout výkladem.

zkušenostech s konkrétními klienty, informace o vztazích s obchodními partnery (zprostředkovateli), informace s potenciálem ovlivnit dobrou pověst banky atd.⁶⁴ V rámci systému vnitřní ochrany informací v bankách se povinnost mlčenlivosti zpravidla vztahuje na informace klasifikované (podle stupně ochrany) jako interní, důvěrné či tajné. Naopak se nevztahuje, jak už samotný název kategorie napovídá, na informace klasifikované jako veřejné (veřejně dostupné údaje, PR informace) a na informace, u kterých zjevně není žádný zájem, ať už banky, anebo klienta, na jejich uchování v tajnosti (trestná činnost vůči bance osobou odlišnou od klienta).⁶⁵

Povinnost mlčenlivosti pracovníků bank je jedním z druhů státem uložené povinnosti mlčenlivosti a vzniká ex lege na základě právních skutečností, které vedou ke vzniku pracovního nebo jiného smluvního poměru k bance nebo k postavení člena voleného orgánu banky.⁶⁶ Vzhledem k ustanovení § 39 odst. 3 ZoB trvá stejně jako bankovní tajemství neomezeně dlouho, tj. po celý život pracovníka banky.

Povinnost mlčenlivosti není absolutní. Zákon umožňuje, aby byl v konkrétních případech pracovník banky této povinnosti zproštěn ze strany statutárního orgánu banky. V případech, kdy je toto zproštění vyžadováno zákonným průlomem do bankovního tajemství, statutární orgán nemá žádný prostor pro uvážení, a pokud jsou splněny všechny zákonem předvídané podmínky, musí rozhodnout o zproštění.⁶⁷ Naopak v těch případech, kdy se záležitost dotýká jen zájmů banky, statutární orgán tuto diskreci bude mít. Zproštění povinnosti mlčenlivosti není nutné v těch případech, kdy pracovník jedná jménem banky a banka jeho prostřednictvím plní svoji povinnost, anebo využívá své oprávnění vyplývající ze zákonných průlomů do bankovního tajemství (podání trestního oznámení jménem banky, reportování ČNB, poskytování údajů do registrů klientských informací).⁶⁸ Na druhou stranu bude zproštění nezbytné typicky pro podání svědecké výpovědi pracovníkem banky v různých řízeních před orgánem veřejné moci, neboť zde osoba jedná svým jménem.

---

⁶⁴ LIŠKA, Petr. „Bankovní tajemství a povinnost mlčenlivosti“. *Obchodněprávní revue*. 2016, č. 9, s. 241.

⁶⁵ LIŠKA, Petr. „Bankovní tajemství a povinnost mlčenlivosti“. *Opak. citace (ref. 63)*, s. 241.

⁶⁶ Ibid.

⁶⁷ Ibid.

⁶⁸ LIŠKA, Petr. *Zákon o bankách: komentář*. Komentář k § 39 (Wolters Kluwer ČR). Praha: Wolters Kluwer, 2016.

2. Úvod do problematiky průlomů do bankovního tajemství

Povinnost banky neposkytovat třetí osobě informace, které podléhají bankovnímu tajemství, neplatí absolutně a neomezeně. Tam, kde jiný zájem určité třetí osoby, ať už veřejný, či soukromý, který je hoden právní ochrany, převáží v daném případě nad zájmem klienta na zachování důvěrnosti údajů o něm, existují z bankovního tajemství určité výjimky, které se označují jako průlomy do bankovního tajemství. Průlom do bankovního tajemství znamená, že banka má v určitých, zpravidla zákonem vymezených případech, oprávnění, anebo povinnost určité informace chráněné bankovním tajemstvím sdělit určité třetí osobě bez souhlasu klienta (bez ohledu na jeho (ne)souhlas a vůli), a sdělí-li je v souladu se zákonnými podmínkami těchto vymezených případů, nedopouští se porušení své povinnosti zachovávat bankovní tajemství.

Průlom do bankovního tajemství na základě zákona představuje jeden ze dvou právních titulů opravňujících banku ke sdělení informací, na něž se vztahuje bankovní tajemství, třetí osobě. Tím druhým je souhlas, respektive žádost klienta.⁶⁹ Jednotlivé průlomy jsou definovány prostřednictvím oprávněné třetí osoby a účelu, k němuž smí být poskytnutá informace použita. Tuto třetí osobu, účel a dále také rozsah údajů, které je dovoleno sdělit, stanovují příslušná zákonná ustanovení, která průlom zakládají.

Nicméně při hlubší analýze bankovní praxe v kontextu problematiky bankovního tajemství lze nalézt i další průlomy do bankovního tajemství, které postrádají výslovnou oporu v zákoně, ať už v zákoně o bankách, či v jiném zákoně. Tyto specifické průlomy vyvěrají z nezbytných potřeb bankovní praxe v poměrech značně rigidní a zároveň mezerovité a nepříliš koherentní zákonné úpravy. Třebaže explicitní základ v zákoně chybí, každý z těchto tzv. praktických průlomů je větší či menší měrou od zákona odvozen, přičemž se opírá o určitý jeho restriktivní či naopak extenzivní výklad. Některé případy poskytování informací chráněných bankovním tajemstvím, ke kterým v praxi běžně dochází a které jsou považovány za nepostradatelné pro řádné provozování bankovní činnosti, byly aprobovány soudy (postoupení pohledávky po splatnosti) nebo ČNB (outsourcing, uplatnění práva u soudu), a tím se staly určitou zvláštní kategorií průlomů do bankovního tajemství neupravenou přímo v zákoně. Jiné případy, kde se dovození průlomu do bankovního tajemství může jevit jako legitimní, se nacházejí v „šedé zóně“, kde se dosud čeká na vyjasnění ze strany příslušných autorit, zejména ČNB. Právě těmto tzv. praktickým průlomům je věnována pozornost ve třetí kapitole této práce.

---

⁶⁹ I když ten je také předvídan v zákoně viz § 38 odst. 1 poslední věta ZoB.

2.1. Zákonné průlomy do bankovního tajemství

Množina jednotlivých případů zákonných průlomů do bankovního tajemství se postupem času setrvale rozšiřuje, ruku v ruce s tím dochází i k rozvolňování podmínek, kdy lze bankovní tajemství prolomit.⁷⁰ K původním⁷¹, řeklo by se tradičním, průlomům do bankovního tajemství – pro účely bankovního dohledu, ve prospěch soudu pro účely občanskoprávního řízení, ve prospěch orgánů činných v trestním řízení a ve prospěch daňové správy – se postupně přidávaly další, ať už ve prospěch dalších orgánů veřejné moci (za zmínku stojí především Finanční analytický úřad v rámci AML/CFT regulace, Finanční arbitr v kontextu zavádění spotřebitelsky přívětivější alternativy k soudnímu řešení sporů a soudní exekutor v rámci exekučního řízení) anebo ve jménu posílení obezřetného postupu bank při poskytování úvěrů (především registry klientských informací – BRKI, CRÚ). Nejnovější průlom byl založen letos⁷² ve prospěch Evropského úřadu pro boj proti podvodům (OLAF) prostřednictvím ministerstva financí (§ 38 odst. 3 písm. o) ZoB).

Okruh oprávněných orgánů veřejné moci je díky tomu tak široký, že lze v současnosti jen těžko nalézt státní orgán či úřad, pro jehož činnost by údaje o klientech kryté bankovním tajemstvím byly relevantní a vůči němuž by bylo možné bankovní tajemství s úspěchem namítat.⁷³ Jedná se koneckonců o celosvětový trend, který se nevyhýbá ani kolébce a tradiční baště bankovního tajemství Švýcarsku. Na obzoru se navíc nerýsuje nic, co by naznačovalo, že by se v dohledné době měl tento trend zastavit, ba dokonce zvrátit. Bankovní tajemství tak v dnešní době zůstává štítem chránícím tajnost údajů především vůči soukromoprávním subjektům.

Jakkoliv se úprava průlomů do bankovního tajemství v zákoně o bankách, obsažená v ustanoveních § 38 odst. 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 11 a 12, § 38a a § 38b, může svou legislativně-technickou koncepcí jevit jako taxativní, není tomu tak. V nejnovějším stanovisku ČNB k bankovnímu tajemství je uvedeno, že „ačkoliv by měl být výčet průlomů v zákoně o bankách taxativní, nelze zcela vyloučit úpravu v dalších předpisech, pokud je v nich stanovena výslovná a jednoznačná povinnost banky předat určité údaje nebo pravomoc příslušného orgánu vyžadovat údaje chráněné bankovním tajemstvím.“⁷⁴ Dle argumentace ČNB totiž budou takové povinnosti stanovené v jiných zákonech mít jako *lex specialis* přednost před obecnou povinností bank zachovávat bankovní tajemství (*lex generalis*).⁷⁵ Další zákonné průlomy do bankovního tajemství se tak nacházejí kupříkladu:

---

⁷⁰ PIHERA, Vlastimil. „Některé úvahy o bankovním tajemství“. *Obchodněprávní revue*. 2011, č. 2, s. 35.

⁷¹ Obsaženým v první verzi zákona č. 21/1992 Sb., o bankách, jenž byl od té doby nespočetněkrát novelizován.

⁷² S účinností od 1. 4. 2023.

⁷³ MILEROVÁ, opak. citace (ref 5), s. 167-168.

⁷⁴ ČNB, Stanovisko „K institutu bankovního tajemství“, opak. citace (ref 18).

⁷⁵ *Ibid.*

- v zákoně č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele (viz níže),
- v zákoně č. 340/2015 Sb., o registru smluv (§ 3 odst. 2 písm. o),
- v zákoně č. 182/2006 Sb., insolvenční zákon (§§ 43 a 44)
- v zákoně č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů (§ 38da),
- v zákoně č. 164/2013 Sb., o mezinárodní spolupráci pro správu daní (§ 13k),
- v zákoně č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů (§ 58 odst. 1),
- v zákoně č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky (§ 68 odst. 3 písm. a) a § 71 písm. b),
- v zákoně č. 341/2011 Sb., o Generální inspekci bezpečnostních sborů (§ 36 odst. 4 písm. a),
- v zákoně č. 58/1995 Sb., zákon o pojišťování a financování vývozu se státní podporou.

Některé z těchto průlomů zákonodárce dodatečně přidal do výčtu § 38 odst. 3 ZoB (posledně tři jmenované ve výčtu), jiné však nikoliv. Průlom ve prospěch Garančního systému finančního trhu pro účely správy fondu pojištění vkladů je sice zakotven v zákoně o bankách, ale nesystematicky mimo rámeček § 38 v § 39, který však upravuje povinnost mlčenlivosti pracovníků banky. To vše příliš nepřidává na celkové koherenci právní úpravy bankovního tajemství, přičemž nelze pochybovat o tom, že roztržitost právní úpravy je celé věci na škodu, neboť to bance ztěžuje orientaci v právní regulaci, jíž je povinna se řídit.

Průlomy do bankovního tajemství by měly být naformulovány, pokud možno, co nejkonkrétněji a nejurčitěji, aby se jednak zúžil prostor pro jejich případné zneužití k jiným účelům, jednak aby banka mohla spolehlivě seznat, v jakých případech informaci krytou bankovním tajemstvím může, nebo naopak musí sdělit. Předmětem kritiky pro přílišnou vágnost je z tohoto hlediska především průlom podle § 38 odst. 12 ZoB⁷⁶, který zaprvé nijak nelimituje okruh možných údajů, které lze sdělit. Zadruhé stanovuje poměrně široký okruh možných příjemců informací krytých bankovním tajemstvím (poskytovatelé platebních služeb). Zatřetí ospravedlňuje poskytnutí údajů účelem, jenž je dosti obecný a široký – předcházení, vyšetřování a odhalování podvodů v oblasti platebního styku.⁷⁷

⁷⁶ „Porušením bankovního tajemství není předání informací jinému poskytovateli platebních služeb nebo v rámci platebního systému, pokud je to nezbytné z důvodu předcházení podvodům v oblasti platebního styku, jejich vyšetřování a odhalování.“

⁷⁷ LIŠKA, Petr. *Zákon o bankách: komentář*, opak. citace (ref 12), bod 57; SMUTNÝ, Aleš, § 38 [Bankovní tajemství], opak. citace (ref 7), s. 761, marg. č. 52.

Čistě podle jazykového znění se zdá zakládat velmi široký průlom také ustanovení § 38b ZoB⁷⁸ s ohledem na vymezení účelu – pro účely plnění pravidel obezřetného podnikání.⁷⁹ Plněním pravidel obezřetného podnikání se míní především plnění povinností vyplývajících z tzv. obezřetnostní regulace⁸⁰ a z doporučení Basilejského výboru pro bankovní dohled při Bance pro mezinárodní platby.⁸¹ Pod tento pojem však lze dle výkladu ČNB zařadit i další kroky či opatření činěné bankou s cílem omezit rizika bankovního podnikání tak, aby nedošlo k ohrožení návratnosti vkladů vkladatelů a destabilizaci bankovního sektoru jako celku.⁸² Je otázkou, zda lze s odkazem na § 12 odst. 1 ZoB⁸³ za plnění pravidel obezřetného podnikání považovat každý případ, kdy banka činí určité kroky, aby dostála své povinnosti jednat obezřetně. V těchto případech právní doktrína doporučuje bankám zdrženlivý přístup a spíše volit restriktivní interpretaci tohoto vágního ustanovení, aby nedošlo k faktickému vyprázdnění bankovního tajemství.⁸⁴ Dle právní doktríny jsou všechny tyto, s ohledem na zákonnou dikci, potenciálně rozsáhlé průlomy do bankovního tajemství implicitně omezeny požadavkem na zachování (nedotčení) podstaty vztahu důvěry mezi bankou a jejím klientem, respektive oprávněným očekáváním racionálního klienta.⁸⁵

Pokud je řeč o riziku zneužití k jiným účelům, je nutné v této souvislosti poukázat zejména na průlom pro případ chybné dispozice plátce při zadávání platebního příkazu bance upravený v § 38 odst. 8 věta druhá ZoB.⁸⁶ Ustanovení má řešit problematiku bankovních plateb zaslaných na jiný účet kvůli vlastní chybné dispozici plátce (pokyn bance k provedení platby), ke které došlo omylem. Avšak k těmto chybným dispozicím může dojít i úmyslně za účelem vyzvěděni

---

⁷⁸ „Údaje, které jsou jinak předmětem bankovního tajemství, může banka poskytovat, je-li to potřebné pro účely dohledu na konsolidovaném základě nebo doplňkového dohledu(d) a pro účely plnění pravidel obezřetného podnikání.“

⁷⁹ SMUTNÝ, Aleš, § 38b [Průlomy do bankovního tajemství 2], opak. citace (ref 7), s. 766, marg. č. 1–2.

⁸⁰ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 575/2013 ze dne 26. června 2013 o obezřetnostních požadavcích na úvěrové instituce a investiční podniky a o změně nařízení (EU) č. 648/2012, vyhláška č. 163/2014, o výkonu činnosti bank, spořitelních a úvěrních družstev a obchodníků s cennými papíry, a některé části zákona o bankách (např. požadavek mít řídicí a kontrolní systém, požadavek dodržovat kapitálovou přiměřenost a pravidla angažovanosti, limity pro kvalifikované účasti banky v jiných subjektech, zákaz zvýhodněného obchodování s osobami personálně a majetkově propojenými s bankou (tzv. osobami se zvláštním vztahem k bance) či požadavek na tzv. čínské zdi mezi úvěrovými a investičními obchody prováděnými bankou).

⁸¹ Česká národní banka, Pravidla obezřetného podnikání (vysvětlení pojmu), dostupné z <https://www.cnb.cz/cs/dohled-financi-trh/vykon-dohledu/postaveni-dohledu/dohled-nad-uverovymi-institucemi/pravidla-obezretneho-podnikani/>.

⁸² Ibid.

⁸³ „Banka nebo pobočka banky z jiného než členského státu je povinna při výkonu své činnosti postupovat obezřetně, zejména provádět obchody způsobem, který nepoškozuje zájmy jejích vkladatelů z hlediska návratnosti jejich vkladů a neohrožuje bezpečnost a stabilitu banky z jiného než členského státu.“

⁸⁴ SMUTNÝ, Aleš, § 38b [Průlomy do bankovního tajemství 2], opak. citace (ref 7), s. 761, marg. č. 52 a s. 766, marg. č. 1–2.

⁸⁵ SMUTNÝ, Aleš, § 38 [Bankovní tajemství], opak. citace (ref 7), s. 749, marg. č. 13.

⁸⁶ Podle tohoto ustanovení je banka povinna i bez souhlasu klienta sdělit identifikační údaje o svém klientovi, který je majitelem účtu, osobě, která prokáže, že v důsledku vlastní chybné dispozice bance utrpěla škodu a že se bez tohoto údaje nemůže domoci svého práva na vydání bezdůvodného obohacení ve smyslu občanského zákoníku.

identifikačních údajů o majiteli účtu, což lze podle všeho kvalifikovat jako jednání *in fraudem legis*. Pro banku bude prakticky nemožné tyto případy obcházení zákona odhalit. Prakticky se jedná o univerzální a relativně snadno zneužitelný způsob, jak získat identifikační údaje o majiteli účtu v případě znalosti informace o čísle účtu.⁸⁷ *De lege ferenda* by možná stálo za úvahu stanovení určité regulační minimální hranice pro výši částky chybného převodu, která by byla způsobila k prolomení bankovního tajemství (s ohledem na to, že by nemělo jít o bagatelní částku, například 5 000,- Kč). Nicméně k této problematice je třeba dodat, že v souladu s pokynem v Úředním sdělení ČNB č. 10/1998 by banka před tím, než žádosti vyhová, měla svému klientovi předat žádost o vrácení finančních prostředků omylem převedených na jeho účet spolu s náležitým upozorněním na případnou možnost průlomu do bankovního tajemství a počkat, zda je dobrovolně nevrátí, čímž může předejít sdělení identifikačních údajů o sobě této třetí osobě. Je však otázkou, jak často se v praxi takové případy, kdy banka vyhová neoprávněné žádosti údajně zmýleného plátce, protože neodhalí jeho skutečné motivy, čímž dochází k neoprávněnému průlomu do bankovního tajemství, dějí.

Nemalá praktická úskalí a interpretační nejasnosti vykazuje průlom do bankovního tajemství podle § 38 odst. 9 ZoB (zveřejnění základních identifikačních údajů o klientovi spolu s konstatováním porušené povinnosti jako sankce za porušování povinností klientem).⁸⁸ Uvedený průlom do bankovního tajemství tak nenalézá v praxi prakticky žádné využití, a to i z toho důvodu, že by to ve vysoce konkurenčním prostředí bankovního trhu znamenalo takřka reputační sebevraždu a ztrátu klientely. Navíc zákon obsahuje daleko efektivnější a reputačně nerizikový způsob, jak se mohou banky navzájem upozorňovat a varovat před nedůvěryhodnými či nesolventními klienty, a to prostřednictvím registrů klientských informací.

Vzniknou-li pochybnosti stran výkladu určitého průlomu do bankovního tajemství, mělo by se postupovat v souladu se zásadou, že každá výjimka z principu by se měla vykládat spíše restriktivně, tedy *in dubio in favore* bankovního tajemství, neboť principem je zde bankovní tajemství a průlomy zde představují výjimky z něj.⁸⁹

U veřejnoprávních průlomů bývá zvykem, že zákon o bankách průlom sice zakotvuje, avšak bližší podmínky stanovují zvláštní zákony, které upravují působnost orgánu, jemuž průlom svědčí, anebo které upravují řízení, pro jehož účely k průlomu do bankovního tajemství dochází (daňové řízení, trestní řízení, občanské soudní řízení, exekuční řízení, řízení před finančním

---

⁸⁷ GRULICH, Tomáš. „K vybraným otázkám omezení povinnosti banky zachovávat bankovní tajemství“. *Právní rozhledy*, 2001, č. 11, s. 518.

⁸⁸ SMUTNÝ, Aleš, § 38 [Bankovní tajemství], opak. citace (ref 7), marg. 41-45.

⁸⁹ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18.08.2020, sp. Zn. 10 As 115/2020 – 44; Nález Ústavního soudu ze dne 15. 11. 2001, sp. zn. I. ÚS 144/2000.

arbitrem). Tyto zvláštní zákony rovněž blíže specifikují rozsah údajů chráněných bankovním tajemstvím, jejichž sdělení mohou po bance požadovat. V tomto kontextu je důležité zmínit rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 10. 2016, sp. zn. 4 Afs 177/2016, které se zabývalo výkladem příslušných ustanovení zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád. Jádrem sporu bylo, zda ustanovení § 57 odst. 3 daňového řádu obsahující výčet informací, které banka musí poskytnout správci daně na jeho vyžádání, je taxativní (možný jen doslovný výklad), anebo může být tento výčet výkladem za pomoci standardních interpretačních metod rozšiřován (v daném případě šlo o logický argument *a maiori ad minus*), neboli zda je přípustný tzv. extenzivní výklad. Nejvyšší soud dospěl k závěru, že se jedná o striktně taxativní výčet, a že tak správce daně nemůže požadovat jiné informace než ty, které jsou v něm výslovně uvedeny. O toto rozhodnutí se banky mohou opřít, pokud by čelily žádostem, ve kterých by oprávněný orgán veřejné moci požadoval informace nad rámec výčtu v zákoně uvedeném, zaštiťujíc se při tom extenzivním výkladem dotyčného ustanovení.

2.2. Kategorizace průlomů do bankovního tajemství

S ohledem na početnost průlomů do bankovního tajemství je lze pro větší přehlednost kategorizovat podle rozličných hledisek. Kromě dělení na průlomy upravené v zákoně o bankách, jiných zákonech a výslovně neupravené v zákoně můžeme průlomy do bankovního tajemství dělit na veřejnoprávní a soukromoprávní v závislosti na tom, zda se poskytnutí informací děje v soukromém či veřejném zájmu (sdělení osobě soukromého či veřejného práva). Veřejnoprávní průlomy výrazně převažují. Soukromoprávní průlomy můžeme ještě dále dělit podle toho, zda průlom svědčí speciálnímu subjektu (tzv. kvalifikovaná soukromá osoba – jiná banka), anebo zda ho může využít každý, kdo se ocitne v situaci předvídané zákonem (oprávněný při výkonu rozhodnutí; plátce, který udělil chybný příkaz ohledně čísla účtu příjemce platby).

Dále můžeme průlomy dělit na průlomy tzv. přikázané, kdy zákon přikazuje bance sdělit údaje chráněné bankovním tajemstvím, a průlomy tzv. dobrovolné, koncipované jako oprávnění či možnost pro banku poskytnout určité informace určité třetí osobě. V rámci první kategorie můžeme dále rozlišovat případy aktivního sdělování (banka tak činí bez vyžádání, např. povinnost periodicky předávat příslušné údaje o klientech do Centrální evidence účtů a do Centrálního registru úvěrů) a pasivního sdělování, kdy banka údaje poskytuje na vyžádání oprávněného subjektu.

Průlomy můžeme rovněž dělit na tzv. velké průlomy a malé průlomy podle toho, zda se průlom vztahuje na všechny údaje týkající se klienta, anebo jen na zákonem vymezený okruh

těchto údajů.⁹⁰ Typickým velkým průlomem je ten v zájmu bankovního dohledu upravený v § 38 odst. 2 ZoB („zprávu o všech záležitostech, které jsou předmětem bankovního tajemství“). Naopak malými průlomy jsou z povahy věci všechny soukromoprávní (jen v rozsahu nezbytně nutných údajů pro uskutečnění účelu, pro který byl průlom založen), ale i některé veřejnoprávní (např. ten podle § 38 odst. 5 a 6 ZoB).

V neposlední řadě je možné průlomy do bankovního tajemství kategorizovat dle jednotlivých účelů, kterým průlomy slouží.⁹¹ Mezi tyto účely patří mimo jiné obrana zájmů banky (civilní žaloba, trestní oznámení, oznámení o přestupku, průlom podle § 38 odst. 9 ZoB), obezřetné podnikání (průlom podle § 38b, sdílení dat o bonitě klientů prostřednictvím bankovních registrů), bankovní dohled, usnadnění výkonu působnosti státních orgánů, nucený výkon rozhodnutí, vymáhání veřejnoprávních pohledávek, boj proti podvodům, praní špinavých peněz a financování terorismu, vymáhání mezinárodních sankcí, nezbytnost pro poskytnutí služby klientovi či zájem klienta.

2.3. Registry klientských informací

Specifický průlom do bankovního tajemství na základě zákona představují registry (rejstříky) klientských informací. Za účelem obezřetného poskytování úvěrových produktů jsou bankovní instituce v zákonem předvídaných případech oprávněny, respektive někdy i povinny, sdílet určité údaje vypovídající o bonitě, důvěryhodnosti či platební morálce klientů ve speciálních rejstřících. Některé z těchto rejstříků mají svůj zákonný základ v zákoně o bankách, jmenovitě Centrální registr úvěrů (CRÚ)⁹² a Bankovní registr klientských informací (BRKI)⁹³, některé jsou zřízeny na základě jiných zákonů, konkrétně se jedná o Nebankovní registr klientských informací (NRKI)⁹⁴ na základě zákona č. 257/2016 Sb., o spotřebitelském úvěru, a registr SOLUS na základě zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele. Přičemž některé mají veřejnoprávní povahu a jsou provozované ČNB (CRÚ), jiné jsou naopak soukromoprávní povahy (BRKI, NRKI a SOLUS). Posledním rejstříkem, v rámci kterého banky sdílejí údaje chráněné

⁹⁰ SMUTNÝ, Aleš, § 38 [Bankovní tajemství], opak. citace (ref 7), s. 756, marg. č. 38.

⁹¹ NONNEMANN, František. „Bankovní tajemství a GDPR“, opak. citace (ref 26).

⁹² Centrální registr úvěrů (CRÚ) je informační systém, který soustřeďuje informace pouze o úvěrových závazcích fyzických osob podnikatelů a právnických osob. Účastníky jsou všechny banky a pobočky zahraničních bank působící na území České republiky a další osoby, stanoví-li tak zvláštní zákon. Právní základ registru je obsažen v § 38a odst. 2 ZoB.

⁹³ Bankovní registr klientských informací (BRKI) zahrnuje informace o úvěrových klientech – fyzických osobách ve vztahu k jejich nepodnikatelským finančním aktivitám (spotřebitelských úvěrech, hypotečních úvěrech, ručitelstevských závazcích, o depozitních účtech (běžné účty bez povoleného debetu, spořicí, termínové účty). Účastníky registru, jak již název napovídá, mohou být pouze banky působící na českém bankovním trhu. Právní základ je zakotven v § 38a odst. 1 ZoB.

⁹⁴ Nebankovní registr klientských informací (NRKI) je obdobou BRKI pro nebankovní poskytovatele spotřebitelských úvěrů. Právní základ má v § 88 zákona o spotřebitelském úvěru.

bankovním tajemstvím, je Centrální evidence účtů, která slouží k zefektivnění procesu vyhledávání informací o bankovních účtech. Má do ní však přístup jen omezený okruh orgánů veřejné moci.

V této souvislosti je nutné upozornit obzvláště na průlom do bankovního tajemství založený v § 20z a § 20za zákona o ochraně spotřebitele, na jehož základě funguje registr SOLUS. Ponecháme-li stranou kontroverzní způsob legislativního vzniku tohoto ustanovení (pozměňovacím návrhem novely č. 378/2015 Sb.), nesystematické zařazení do zákona o ochraně spotřebitele i pochybnosti ohledně opodstatněnosti takto významného zásahu do soukromí spotřebitelů, ustanovení zakládá velmi rozsáhlý průlom do bankovního tajemství, jelikož zpřístupňuje poměrně široký okruh důvěrných údajů podléhajících bankovnímu tajemství (záležitosti, které vypovídají o bonitě, platební morálce a důvěryhodnosti spotřebitelů) potenciálně značně široké množině subjektů (prodávající, kterým vůči spotřebitelům vznikají pohledávky z úvěrů nebo jiné pohledávky na dlouhodobé nebo opětovné plnění).⁹⁵ Jen pro srovnání, v Německu funguje obdobný registr SCHUFA, kde banky rovněž sdílejí údaje kryté bankovním tajemstvím s obchodníky. Banky však pro toto sdílení potřebují souhlas klientů.⁹⁶ Za povšimnutí stojí, že členy registru SOLUS nejsou ani zdaleka všechny tuzemské bankovní instituce, chybí například obě nejvýznamnější tuzemské banky Česká spořitelna a ČSOB, byť tam mají zastoupení prostřednictvím svých dceřiných společností (prostřednictvím leasingové společnosti, respektive stavební spořitelny).⁹⁷ Tento průlom v zákoně o ochraně spotřebitele zřetelně kontrastuje s poměrně striktní úpravou bankovního tajemství a registrů klientských informací v zákoně o bankách.

Se zřetelem na výše uvedené je otázkou, zda průlom do bankovního tajemství v § 20z zákona o ochraně spotřebitele nemůže v rámci celého institutu bankovního tajemství působit jako pověstný trojský kůň a zda bychom se *de lege ferenda* neměli v zájmu ochrany bankovního tajemství inspirovat německým příkladem. Sdílení předmětu bankovního tajemství s jinými soukromoprávními subjekty než bankami nese určité (oproti bankám zvýšené)⁹⁸ riziko úniku těchto informací do rukou nepovolané osoby. Čím více těchto subjektů bude mít na základě takových zákonných průlomů přístup k bankovnímu tajemství, tím více se bude zvyšovat i riziko úniku. Je otázkou, zda v poměrech aktuálně platné právní úpravy nedochází kvůli těmto zákonným

---

⁹⁵ VÍTOVÁ, Blanka. *Zákon o ochraně spotřebitele: komentář*. Komentář k § 20z. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). Praha: Wolters Kluwer, 2016.

⁹⁶ MILEROVÁ, opak. citace (ref 5), s. 149.

⁹⁷ Přehled členských společností na oficiálních internetových stránkách zájmového sdružení právnických osob SOLUS, dostupné z <https://www.solus.cz/clenske-spolecnosti/>.

⁹⁸ Lze tvrdit, že riziko úniku u bank je zanedbatelné vzhledem k robustním vnitřním opatřením na ochranu důvěrných informací.

průlomům ke sdílení údajů představujících bankovní tajemství až příliš často, v důsledku čehož může docházet k oslabování ochrany bankovního tajemství. Přitom ochrana bankovního tajemství nabývá v poslední době na důležitosti v souvislosti s kyberútoky podvodníků na klienty bank (tzv. phishing⁹⁹, vishing¹⁰⁰), jejichž četnost i sofistikovanost se rok od roku zvyšuje.¹⁰¹ Zejména se to týká vishingu, který se zdá být obzvlášť nebezpečný, neboť dle statistik za roky 2021 a 2022 bývá každý druhý vishingový útok úspěšný (klient utrpí škodu), navíc průměrná škoda způsobená úspěšným vishingovým útokem bývá výrazně vyšší než u phishingových útoků.¹⁰² Značně vysoká, až alarmující, úspěšnost vishingových útoků je z velké míry dána právě schopností podvodníků vzbudit u klientů důvěru díky, často podrobné a rozsáhlé, znalosti údajů týkajících se jejich osoby a jejich vztahu s bankou podléhajících bankovnímu tajemství, kterými v představách klienta nemůže disponovat nikdo jiný než skutečný pracovník banky. To logicky vyvolává z hlediska ochrany bankovního tajemství znepokojivou otázku, jak k těmto citlivým informacím o klientech tito podvodníci získávají přístup.

2.4. Vyžádání (žádost) oprávněného subjektu

Důležitým prvkem problematiky průlomů do bankovního tajemství je vyžádání (žádost) oprávněného subjektu a jeho náležitosti. Zákon o bankách na něj klade jednak obecné formální a obsahové požadavky, jednak v některých jednotlivých případech navíc i požadavky speciální.¹⁰³ Zvláštní zákony podrobněji rozvíjející jednotlivé průlomy pak mohou stanovovat ještě další požadavky. Náležitostí žádosti po formální stránce je písemnost. Náležitostí po obsahové stránce je dostatečná určitost žádosti, aby banka mohla předmětnou záležitost, které se žádost týká, spolehlivě identifikovat. Dostatečná určitost je důležitá proto, aby nemohlo dojít k záměně záležitosti za jinou (zejména záměna klientů). Málo určité vymezení žádosti (např. pouze geografickým určením) může také vyvolávat podezření na tzv. „lov důkazů“ typicky ze strany orgánů daňové správy, jež české i unijní soudy shledávají jako nepřipustný způsob opatřování

---

⁹⁹ Phishing je typ kybernetického útoku využívající technik sociálního inženýrství, kterým se útočník snaží získat důvěrná data oběti nebo spustit na zařízení oběti škodlivý kód (malware). Nejčastěji probíhá phishingový útok pomocí podvodného e-mailu s žádostí o informace k platební kartě klienta nebo přihlašovací údaje do jeho internetového bankovníctví. Dalšími kanály mohou být chatovací aplikace a sociální sítě.

¹⁰⁰ Vishing (tzv. hlasový phishing nebo voice phishing) je typ phishingového útoku, který používá hlasový hovor v kombinaci s technikami sociálního inženýrství. Útočníci vydávající se typicky za pracovníky banky či policisty se prostřednictvím telefonního hovoru snaží z oběti vylákat osobní nebo platební údaje, nebo ji rovnou přimět k převodu peněz. Může být doprovázen pro posílení klamu tzv. spoofingem, tj. napodobením telefonního čísla bankovní instituce či policie.

¹⁰¹ Tyto útoky způsobují klientům bank každoročně značné škody jdoucí až do jednotek miliard korun, což svědčí o naléhavosti tohoto problému.

¹⁰² BONDAREVA DUBNOVÁ, Ivana. „Každý druhý podvodný telefonát je úspěšný. Z poloviny napadených účtů zmizí peníze“. *měsec.cz*. 7. 9. 2022. Dostupné z <https://www.mesec.cz/clanky/kazdy-druhy-podvodny-telefonat-je-uspesny-z-poloviny-napadenych-uctu-zmizi-penize/>.

¹⁰³ LIŠKA, Petr. *Zákon o bankách: komentář*, opak. citace (ref 12). bod 27.

důkazů kvůli rozporu s obecnými principy právního státu.¹⁰⁴ Přezkum žádosti stran splňování požadavku na dostatečnou určitost tak klade na banku zvýšené nároky, neboť poskytnutí údajů v širším rozsahu, než odpovídá zákonu, na základě nedostatečně určité žádosti představuje rovněž porušení bankovního tajemství. ČNB se sice snaží bankám v této věci poskytovat vodítka, nicméně ne vždy jsou dostatečná, a tudíž se někdy banka může při posuzování žádosti ocitnout v nezáviděníhodné pozici mezi pověstnou *Skyllou* (odpovědnost za porušení bankovního tajemství) a *Charybdou* (správně-právní sankce za porušení povinnosti kooperace podle daňového řádu nebo porušení povinnosti podat zprávu o záležitostech klienta podle zákona o bankách).

2.5. Souhlas klienta

Dalším důležitým prvkem problematiky průlomů do bankovního tajemství je souhlas klienta. Souhlas klienta, respektive jeho žádost, je, jak již bylo vysvětleno výše, jedním z právních titulů pro sdělení údajů krytých bankovním tajemstvím třetí osobě bankou. Souhlas osoby, v jejímž zájmu je povinnost mlčenlivosti stanovena, je obvyklým a inherentním důvodem zproštění mlčenlivosti. I kdyby nebyl předvídan v zákoně, přesto by se jeho existence dala dovodit ze soukromoprávně-smluvní podstaty bankovního tajemství.

Soukromoprávní podstata bankovního tajemství právě umožňuje smluvním stranám, tj. bance a jejímu klientovi, s ohledem na smluvní volnost a autonomii vůle s bankovním tajemstvím disponovat. Smluvní strany jsou však ve své případné dispozici s ním omezeny určitými limity, které představují jednak právní úprava ochrany spotřebitele, jednak obecné principy soukromého smluvního práva (ochrana dobrých mravů, ochrana slabší strany).¹⁰⁵ Kromě toho bankovní tajemství podle mého názoru nelze zcela vyloučit, ani jakkoliv vyprázdnit jeho esenci, už vzhledem k samotné skutečnosti, že bankovní tajemství tvoří základ fiduciárního vztahu mezi bankou a klientem, ze kterého vyrůstají všechny jejich další obchodní vztahy.¹⁰⁶

Pokud se jedná o náležitosti souhlasu klienta, zákon o bankách tuto otázku nijak neupravuje. Souhlas klienta jako jakékoliv jiné právní jednání musí zaprvé splňovat obecné požadavky kladené na právní jednání občanským zákoníkem („OZ“), tj. musí být učiněn svobodně, musí být dostatečně určitý a srozumitelný.¹⁰⁷ Zadruhé, výkladového stanovisko ČNB

¹⁰⁴ Viz např. Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 11. 2017, sp. zn. 3 As 252/2016 (ČNB, Stanovisko „K institutu bankovního tajemství“, opak. citace (ref 18).

¹⁰⁵ SMUTNÝ, Aleš, § 38 [Bankovní tajemství], opak. citace (ref 7), s. 745, marg. č. 4; PIHERA, Vlastimil. „Některé úvahy o bankovním tajemství“, opak. citace (ref 69).

¹⁰⁶ V tomto souhlasím s názorem uvedeným v PIHERA, Vlastimil. „Některé úvahy o bankovním tajemství“, opak. citace (ref 69), a naopak nesouhlasím s názorem vysloveným v SMUTNÝ, Aleš, § 38 [Bankovní tajemství], opak. citace (ref 7), s. 745, marg. č. 4, že „otázka dispozice s bankovním tajemstvím je (...) otázkou vůle banky a klienta, je tedy možné, aby banka dohodou s klientem rozsah bankovního tajemství modifikovala, popřípadě jej zcela vyloučila (stranou teď necháváme otázku ochrany spotřebitele).“

¹⁰⁷ ČNB, Stanovisko „K institutu bankovního tajemství“, opak. citace (ref 18).

požaduje, aby ze souhlasu klienta jednoznačně vyplývalo, komu budou údaje předány, rozsah předaných údajů a účel, za kterým bude tato třetí osoba údaje zpracovávat. ČNB tento požadavek vyvozuje z konstrukce zákonných průlomů do bankovního tajemství.¹⁰⁸ Tyto parametry jsou stěžejní, neboť jednak jejich znalost klientem je nezbytná pro to, aby jeho souhlas byl informovaný, jednak jejich přítomnost zajišťuje, že souhlas je dostatečně konkrétní a určitý.¹⁰⁹ Tento souhlas dále musí být výslovný, zásadně tedy bude vyloučeno jeho udělení konkludentně (dovozované z určitého chování klienta, například z toho, že sám údaje kryté bankovním tajemstvím poskytne či zveřejní).¹¹⁰ Zákon sice žádný požadavek na formu souhlasu nestanovuje, nicméně dle stanoviska ČNB by souhlas měl mít v zájmu obezřetného výkonu bankovní činnosti písemnou formu, potažmo jinou formu umožňující jeho uchování a rekonstruovatelnost (např. ve formě nahrávky ústního souhlasu uděleného během telefonického hovoru) pro účely jeho snadného doložení v případě dohlídky ze strany ČNB. Zároveň by měl být souhlas udělen takovým způsobem a v takové formě, aby mohlo dojít ke spolehlivé identifikaci klienta a aby nebyly pochybnosti o autenticitě souhlasu.¹¹¹

Udělení souhlasu je svou podstatou jednostranné právní jednání. Z tohoto hlediska může být inkorporace souhlasu do smluvního ujednání, což je v praxi velice časté, do určité míry problematická, neboť k jeho udělení by klient neměl být jakýmkoliv způsobem nucen, a to ani podmiňováním poskytnutí bankovních služeb právě tímto souhlasem.¹¹² V této souvislosti by se dalo pochybovat, že průměrný klient nebude udělení souhlasu inkorporovaného ve smluvních ujednáních určité smlouvy o poskytnutí bankovní služby, která bude mít navíc zpravidla povahu adhezní smlouvy, vnímat jako podmínku uzavření smlouvy a danost, kterou nemůže ovlivnit. ČNB je však v této otázce dosti benevolentní, když ve svém stanovisku¹¹³ připouští nejenom souhlas v rámci smluvního ujednání, ale dokonce i v rámci všeobecných obchodních podmínek, což část právní doktríny¹¹⁴ přímo odmítá, anebo přinejmenším zpochybňuje¹¹⁵. Je otázkou nakolik, případně zda vůbec, souhlas v obchodních podmínkách může splňovat požadavek ČNB uvedený výše, aby ze souhlasu klienta jednoznačně vyplývalo, komu budou údaje předány, rozsah

---

¹⁰⁸ Ibid.

¹⁰⁹ Rozhodnutí České národní banky č.j. 2019/33039/570 ze dne 22. března 2019, sp.zn. Sp/2017/330/573, bod 57.

¹¹⁰ Rozhodnutí České národní banky č.j. 2019/33039/570 ze dne 22. března 2019, sp.zn. Sp/2017/330/573, bod 46; Rozhodnutí bankovní rady České národní banky o rozkladu č.j. 2019/70086/CNB/110 ze dne 20. června 2019, sp.zn. Sp/2017/330/573, bod 45; LIŠKA, Petr. Zákon o bankách: komentář k § 38, opak. citace (ref 12), bod 14.

¹¹¹ ČNB, Stanovisko „K institutu bankovního tajemství“, opak. citace (ref 18).

¹¹² MATES, opak. citace (ref 6), s. 26-27; Banque de France, Haut Comité Juridique de la Place financière de Paris. *Rapport sur le secret bancaire* ze dne 6. 7. 2020, s. 66.

¹¹³ ČNB, Stanovisko „K institutu bankovního tajemství“, opak. citace (ref 18).

¹¹⁴ MATES, opak. citace (ref 6), s. 221.

¹¹⁵ PIHERA, Vlastimil. „Některé úvahy o bankovním tajemství“, opak. citace (ref 69).

předaných údajů a účel, za kterým bude tato třetí osoba údaje zpracovávat. V tomto aspektu stanovisko ČNB není příliš vnitřně konzistentní. Dle názoru ČNB lze souhlas zahrnout do obchodních podmínek za předpokladu, že to nebude představovat tzv. překvapivou klauzuli ve smyslu § 1753 OZ, přičemž „překvapivé by pro klienta mohlo být například to, kdyby souhlas opravňoval banku k širokému až neomezenému nakládání s jeho údaji.“¹¹⁶ Jsem toho názoru, že souhlas s prolomením bankovního tajemství obsažený ve všeobecných obchodních podmínkách bude zpravidla pro průměrného klienta představovat překvapivou klauzuli, navíc je otázkou, zda připuštěním inkorporace souhlasu do všeobecných obchodních podmínek nedochází k překroucení institutu souhlasu jako jednostranného právního jednání.¹¹⁷ Na druhou stranu s ohledem na značnou rozsáhlost klientských základů, kterými jednotlivé banky disponují, je nejspíš potřeba bankám tento způsob opatřování souhlasu v praxi umožnit, aby mohly, za pomoci ustanovení § 1752 OZ dovolujícího jednostrannou změnu obchodních podmínek, pružně reagovat na regulatorní změny i změny na trhu. Tato otázka však zůstává jednou z nejproblematictějších, které se v souvislosti s bankovním tajemstvím řeší.

Co se týče rozsahu souhlasu, zatímco výklad ČNB¹¹⁸ připouští jeho udělení obecně pro všechny případy určitého druhu (například pro účely postoupení pohledávky za klientem, dostane-li se klient do prodlení s plněním svého závazku), někteří autoři¹¹⁹ považují tuto praxi souhlasů udělovaných neomezeně *pro futuro* k určitým typům operací za značně problematickou z hlediska ochrany spotřebitele.

2.6. Vztah ochrany bankovního tajemství a ochrany osobních údajů

Pro úplnost výkladu je třeba se v návaznosti na problematiku souhlasu klienta ještě zmínit alespoň v základních obrysech o problematice vztahu bankovního tajemství a ochrany osobních údajů. U klientů fyzických osob budou údaje kryté bankovním tajemstvím současně osobními údaji, a tudíž bude na tyto údaje dopadat jak právní režim ochrany bankovního tajemství, tak ochrany osobních údajů (GDPR, zákon č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů). Na klienty právnické osoby se právní úprava ochrany osobních údajů sice nevztahuje, ale uplatní se vůči fyzickým osobám za ně jednajícím. Ochrana osobních údajů se dále na rozdíl od bankovního

---

¹¹⁶ ČNB, Stanovisko „K institutu bankovního tajemství“, opak. citace (ref 18).

¹¹⁷ Navíc takové obchodní podmínky typicky budou součástí adhezní smlouvy, pro něž platí požadavky na ochranu slabší strany obsažené v § 1800 OZ. Ústavní soud ve svém nálezu I. ÚS 3512/11 ze dne 11. 11. 2013 k problematice adhezních smluv uvádí: „(důležitá) smluvní ujednání (...) nesmějí být umístěna v oddílech, které vzbuzují dojem nepodstatného charakteru.“ Domnívám se, že lze tvrdit, že všeobecné obchodní podmínky vzbuzují dojem nepodstatného charakteru už jen vzhledem ke skutečnosti, že jen málokterý spotřebitel si je před uzavřením smlouvy přečte.

¹¹⁸ ČNB, Stanovisko „K institutu bankovního tajemství“, opak. citace (ref 18).

¹¹⁹ PIHERA, Vlastimil. „Některé úvahy o bankovním tajemství“, opak. citace (ref 69).

tajemství nevztahuje na údaje o již zemřelých osobách.¹²⁰ Každý právní režim má zároveň svoji vlastní úpravu souhlasu se zpřístupněním údajů, a proto je potřeba, byť se jedná o navzájem velice blízké, příbuzné úkony, nesměšovat ani vzájemně nezaměňovat souhlas klienta s poskytnutím jeho údajů chráněných bankovním tajemstvím třetí osobě se souhlasem jako titulem pro zpracování osobních údajů dle GDPR.¹²¹ Z tohoto důvodu zásadně nelze ze souhlasu se zpracováním osobních údajů jakkoliv vyvozovat také souhlas s prolomením bankovního tajemství ve shodném rozsahu.¹²²

V praxi bude obvyklé, že oba souhlasy budou zahrnuty v jednom právním jednání.¹²³ Tento efektivní a praktický postup lze doporučit i z hlediska srozumitelnosti pro klienta.¹²⁴ Takový souhlas v tomto případě bude muset splňovat požadavky a náležitosti obou právních režimů, respektive toho přísnějšího. Bude přitom důležité, aby celé právní jednání souhlas obsahující, zejména formulace souhlasu, bylo koncipováno transparentním způsobem, aby klientovi bylo zřejmé ke zpřístupnění jakých informací dává souhlas, a že se jedná jak o jeho osobní údaje, tak zároveň i o informace charakteru bankovního tajemství.¹²⁵ V praxi mohou nastat rovněž případy, kdy právní úprava ochrany osobních údajů v daném případě souhlas nebude vyžadovat, jelikož zde bude jiný právní titul pro zpracování (čl. 6 odst. 1 písm. b) až f) GDPR), kdežto právní úprava bankovního tajemství ho naopak bude vyžadovat, protože zde bude chybět odpovídající zákonný průlom do bankovního tajemství.

Co se týče klientů právnických osob, výkladové stanovisko ČNB¹²⁶ nečiní žádný rozdíl mezi klienty fyzickými osobami a právnickými osobami, požadavky ohledně souhlasu jsou tak stejné bez ohledu na právní povahu klienta.

2.7. Odpovědnost za nedodržení povinností plynoucích z právní úpravy průlomů do bankovního tajemství

Pokud by banka porušila svoji povinnost vyhovět žádostem oprávněných orgánů veřejné moci tak, jak jí to přikazuje zákon u jednotlivých průlomů do bankovního tajemství, dopustila by se přestupku podle § 36e odst. 5 písm. d) ZoB, respektive by jí mohly rovněž hrozit donucovací opatření podle ustanovení zvláštních zákonů, které mají za cíl zajistit součinnost s příslušným

---

¹²⁰ MILEROVÁ, opak. citace (ref 5), s. 38.

¹²¹ Viz Rozhodnutí ČNB v přestupkovém řízení vedeném proti bance mBank S.A. ze dne 22. března 2019, sp. zn. Sp/2017/330/573.

¹²² Rozhodnutí bankovní rady České národní banky o rozkladu č.j. 2019/70086/CNB/110 ze dne 20. června 2019, sp.zn. Sp/2017/330/573, bod 50.

¹²³ Formulace souhlasu by mohla znít takto: Klient tímto uděluje souhlas s poskytnutím svých osobních údajů, které jsou zároveň předmětem bankovního tajemství, v rozsahu XX třetí osobě XY za účelem XZ (např. marketing).

¹²⁴ Banque de France, Haut Comité. *Rapport sur le secret bancaire*, opak. citace (ref 109), s. 67.

¹²⁵ NONNEMANN, František, „Bankovní tajemství a GDPR“, opak. citace (ref 26).

¹²⁶ ČNB, Stanovisko „K institutu bankovního tajemství“, opak. citace (ref 18).

orgánem veřejné moci (např. pořádková pokuta dle § 247 odst. 2 daňového řádu nebo dle § 66 trestního řádu). Vzhledem k tomu, že oba správní delikty mají totožné účely i objekty (bezprostředně zájem na řádném poskytnutí součinnosti povinnou osobou orgánu veřejné moci, zprostředkovaně zájem na bezporuchovém výkonu veřejné správy), jedná se o duplicitní správní delikty. A tudíž by postih provinivší se banky podle jednoho zákona měl tvořit s ohledem na ústavní princip *ne bis in idem* překážku řízení podle § 77 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich (*res iudicata* či litispendence), a bránit tak postihu podle druhého.¹²⁷ Vzhledem ke skutečnosti, že tím, kdo jako první zahájí řízení, které založí překážku řízení pro přestupkové řízení vedené ČNB, bude zpravidla orgán, který o informaci krytou bankovním tajemstvím bezvýsledně zažádal, lze ustanovení upravující pokutu za přestupek podle zákona o bankách s horní hranicí až 50 000 000,- Kč považovat spíše jen za tzv. papírového tygra.¹²⁸

---

¹²⁷ SMUTNÝ, Aleš, § 36e [Skutkové podstaty přestupků bank], opak. citace (ref 7), s. 718, marg. č. 44.

¹²⁸ Ibid.

3. Jednotlivé průlomy do bankovního tajemství neupravené v zákoně

3.1. Postoupení pohledávky

Jedním z případů, který zákon o bankách výslovně neupravuje, a tudíž se mohou objevit pochybnosti o souladu tohoto postupu banky s povinností zachovávat bankovní tajemství, je postoupení pohledávky za klientem vzniklé z některého z bankovních úvěrových produktů (úvěry, hypotéky, kreditní karty). Postupování pohledávek za klienty je v bankovní praxi běžným jevem především u tzv. nevýkonných úvěrů¹²⁹. V rámci řízení kreditního rizika, které patří vůbec k nejdůležitějším oblastem řízení rizika banky, se banky obvykle snaží těchto špatných úvěrů zbavit jejich postoupením specializovaným vymáhacím společnostem, aby tak minimalizovaly riziko hrozící ztráty. Kromě prvořadě snahy minimalizovat hrozící ztrátu je tento postup z pohledu bank opodstatněn i tím, že banky často nemají k vymáhání pohledávek ve velkém, eventuálně přihlašování pohledávek do insolvenčního řízení, dostatečný aparát, a nadto je hromadné postupování pohledávek nezřídka ekonomicky efektivní s ohledem na nemalé náklady spojené s vymáháním.

Postoupení pohledávky jako důvod prolomení ochrany bankovního tajemství neupravuje výslovně žádné zákonné ustanovení, na druhou stranu z žádného ustanovení právní úpravy bankovního tajemství ani nevyplývá zákaz postoupení pohledávky kvůli bankovnímu tajemství. Dle obecného režimu v občanském zákoníku lze pohledávku postoupit na třetí osobu i bez souhlasu dlužníka, nevyplývá-li ze smluvního ujednání mezi stranami opak (§ 1879 OZ ve spojení s § 1881 odst. 1 OZ). Postoupení pohledávky je tradiční nástroj ochrany majetku věřitele, do něhož pohledávka patří.¹³⁰ Při postupování pohledávky za klientem nevyhnutelně dochází ke sdělení určitých údajů¹³¹ o klientovi a pohledávce, na které se vztahuje bankovní tajemství, jelikož postupitel musí postupníkovi vydat potřebné doklady o pohledávce a sdělit mu vše, co je k uplatnění pohledávky zapotřebí (§ 1880 odst. 2 OZ).

K rozptýlení právní nejistoty v této věci významně přispěl rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 4. 2008, sp. zn. 29 Odo 1613/2005, spolu s výkladovým stanoviskem¹³² ČNB, které bylo vydáno k problematice bankovního tajemství.

---

¹²⁹ Úvěrové vztahy vykazující poruchy ve splácení ze strany klienta po dobu delší než tři měsíce.

¹³⁰ BEJČEK, Josef. „Může být účelem zákona samoučel?“. *Právní rozhledy*, 2003, č. 11.

¹³¹ Osobní údaje o klientovi nezbytné pro vymožení pohledávky, výše dluhu odpovídající pohledávce, skutečnost, že konkrétní osoba je klientem banky, některé další údaje z úvěrové smlouvy.

¹³² ČNB, Stanovisko „K institutu bankovního tajemství“, opak. citace (ref 18).

Spor v dané věci představoval jeden z případů kolize povinnosti zachovávat bankovní tajemství s jinými povinnostmi banky (v tomto případě s povinností dodržovat pravidla obezřetného podnikání), potažmo právy či zájmy třetí osoby. Třebaže se spor v dané věci netýkal přímo toho, zda postoupením pohledávky v daném případě došlo k porušení bankovního tajemství, či nikoliv, nýbrž pouze toho, zda je smlouva o postoupení pohledávky neplatná z důvodu porušení bankovního tajemství, Nejvyšší soud v odůvodnění svého rozhodnutí rozvinul určité argumenty, ze kterých lze usuzovat na (ne)přípustnost postoupení pohledávky z hlediska bankovního tajemství. Ze skutkových okolností případu je důležité zdůraznit, že se jednalo o splatnou a nesplácenou pohledávku banky za jejím klientem.

Pokud se jedná o řešení merita sporu, soud došel k závěru, že „smlouva o postoupení pohledávky ze smlouvy o úvěru, s jejíž úhradou je dlužník v prodlení, není neplatná jen proto, že postupitelem je banka a že tím došlo k prolomení bankovního tajemství.“ Soud tento svůj závěr opřel zaprvé o to, že institut bankovního tajemství nelze sám o sobě vykládat jako dohodu věřitele (banky) s dlužníkem (klientem) zakazující postoupení pohledávky. Zadruhé o to, že žádné ustanovení relevantních právních předpisů nezakazuje pod sankcí neplatnosti postoupení pohledávky jen proto, že důsledkem postoupení je prolomení bankovního tajemství.

V rámci *obiter dictum* soud na jednu stranu nevyloučil, že postoupením pohledávky nemůže dojít k porušení bankovního tajemství. V této souvislosti soud podotkl, že nápravu tohoto porušení bankovního tajemství může přinést jen institut odpovědnosti za škodu, a nikoli prolamování platnosti postupných smluv, neboť tím nápravy nelze dosáhnout, a navíc to nabeuráží právní jistotu.

Na druhou stranu soud odmítl způsob interpretace absolutizující ochranu bankovního tajemství, který nepřipouští poskytnutí údajů krytých bankovním tajemstvím v jiných případech než v těch stanovených zákonem anebo na základě souhlasu klienta. Nejenom pro otázku souladu postoupení pohledávky s bankovním tajemstvím, ale také pro problematiku výkladu bankovního tajemství obecně, je důležitá především následující pasáž: „Zákon o bankách totiž bance také ukládá obezřetně hospodařit a chránit majetkové zájmy všech svých klientů. Při plnění této povinnosti nemůže být banka připravena o možnost zbavit se v zájmu ostatních svých klientů rizikové pohledávky v situaci, kdy dlužník porušuje povinnost pohledávku splácet, jen proto, aby prostřednictvím institutu bankovního tajemství chránila individuální zájem takového dlužníka.“ Tento závěr soudu, že „banka nemůže být připravena o možnost zbavit se rizikové pohledávky“ implikuje, že banka postoupením nesplácené pohledávky neporušuje bankovní tajemství, neboť opačný závěr by znamenal hrozbu náhrady škody při každém případě postoupení, což by banku právě o tuto možnost připravovalo. Důsledkem opačného závěru by nadto bylo znesnadnění plnění

povinnosti obezřetně hospodařit bankou, což by vedlo ke zvýšení rizika podnikání banky a k omezení možnosti prevence ztráty návratnosti vkladů jejích klientů. Povinnost banky obezřetně hospodařit zakotvená v § 12 ZoB je přitom s ohledem na současný stav bankovní regulace pravděpodobně nejdůležitější povinností banky.¹³³ Pokud jde o obecnější implikace, předešlá argumentace soudu naznačuje, že ochrana bankovního tajemství by neměla být posuzována izolovaně, ale v kontextu dalších povinností banky při současném zohlednění jejich relativní důležitosti. Lze tvrdit, že tento judikát přinesl do určité míry relativizaci bankovního tajemství ve smyslu jeho poměrování vůči ostatním povinnostem banky, po čemž část právní doktríny volala v kontextu určitých případů (mimo jiné právě postoupení nesplácené pohledávky), kde se právě tento absolutizující výklad nejmarkantněji projevoval jako neudržitelný.¹³⁴

Některé závěry soudu nicméně považuji ze problematické, zejména ten, ve kterém soud naznačuje, že prodlením dlužníka (klienta banky) se splácením úvěru, případně neplněním jeho dalších povinností, se oslabuje povinnost banky zachovávat bankovní tajemství. Zákon o bankách řeší problematiku „neřádných“ klientů zákonnými průlomy do bankovního tajemství, jednak v § 38 odst. 9 ZoB, kdy je banka oprávněna zveřejnit velmi omezený okruh údajů krytých bankovním tajemstvím o klientovi porušujícím své povinnosti spolu s informací o tomto porušení, jednak v § 38a odst. 1 ZoB, kde je zakotvena možnost bank vzájemně se před těmito klienty varovat. Mimo tyto průlomy by ochrana bankovního tajemství, podle mého názoru, měla zásadně zůstat na stejné úrovni bez ohledu na to, zda klient plní své povinnosti z bankovního obchodu řádně a včas, či v plnění svých povinností nějak selhává. Koneckonců důvěru vkládá především klient do banky, nikoliv naopak.¹³⁵ Domnívám se, že postoupení nesplácené pohledávky je z hlediska bankovního tajemství přípustné ne proto, že by se nesplácením dluhu bankovní tajemství nějak oslabovalo, ale tím, že v situaci nesplácení dluhu vstoupí do hry jiné důležité povinnosti a zájmy banky, které nad bankovním tajemstvím v daný moment převládají, konkrétně ochrana vlastnického práva banky a povinnost obezřetného podnikání, které souvisejí s širší odpovědností banky vůči svým akcionářům a především svým klientům – vkladatelům.

Ve vztahu ke splatným a nespláceným pohledávkám byla tedy přípustnost postoupení z hlediska bankovního tajemství dovozena judikaturou Nejvyššího soudu.¹³⁶ Pokud jde o soulad postoupení pohledávky s bankovním tajemstvím ve zbývajících případech, tj. řádně splácené nebo

---

¹³³ LIŠKA, Petr. *Zákon o bankách: komentář*, Komentář k § 12, opak. citace (ref 12).

¹³⁴ Viz např. Bejček (BEJČEK, Josef. „Může být účelem zákona samoúčel?“, opak. citace (ref 129), který v této souvislosti poukazuje na další účely zákona o bankách.

¹³⁵ PIHERA, Vlastimil. „Některé úvahy o bankovním tajemství“, opak. citace (ref 69).

¹³⁶ Do této kategorie by se daly ještě zařadit ty pohledávky, které jsou sice ještě dosud nesplacené, ale okolnosti na straně dlužníka vyvolávají vážné pochybnosti, zda ke splacení dluhu v termínu splatnosti dojde.

před splatností, světlo do této problematiky vnáší výkladové stanovisko ČNB k institutu bankovního tajemství¹³⁷.

Podle stanoviska ČNB postoupení pohledávky za klientem není porušením bankovního tajemství, pokud k postoupení dochází za účelem plnění obezřetnostních požadavků nebo se souhlasem klienta. ČNB se zde opírá zejména o ustanovení § 38b ZoB, které mimo jiné stanovuje, že „údaje, které jsou jinak předmětem bankovního tajemství, může banka poskytovat, je-li to potřebné pro účely plnění pravidel obezřetného podnikání.“ Bankovní tajemství tak nepředstavuje překážku pro postoupení pohledávky za situace, kdy banka postoupením pohledávky sleduje plnění zákonného požadavku na obezřetnost. ČNB jako příklady takových situací uvádí řízení likvidity banky, snížení nebo eliminace rizika nesplacení nebo přílišná nákladnost vymáhání. Zároveň ČNB upozorňuje, že tyto obezřetnostní důvody musí být v každém jednotlivém případě postoupení dostatečně zřejmé a průkazné. Banky by měly být připraveny doložit jednotlivá postoupení odkazem na plnění konkrétních obezřetnostních požadavků, aby nedocházelo ke zneužívání tohoto důvodu.¹³⁸

V reakci na výše zmíněné rozhodnutí Nejvyššího soudu (sp. zn. 29 Odo 1613/2005) ČNB výslovně zmiňuje, že „není podmínkou, aby postupovaná pohledávka byla již po splatnosti nebo aby nebyla řádně splácená.“ ČNB ještě dodává, že tyto závěry platí jak pro jednotlivou pohledávku, tak i pro jejich soubor (portfolio).¹³⁹

ČNB zřejmě vědoma si potenciálně značné šíře, možná až bezbřehosti, tohoto průlomu do bankovního tajemství ospravedlněného plněním obezřetnostních pravidel, stanovuje současně i určité limity při nakládání s pohledávkami za klienty. V tomto ČNB přejímá doporučení právní doktríny ohledně výkladu ustanovení § 38b ZoB, že je nutný restriktivní přístup, aby nedošlo k popření bankovního tajemství.¹⁴⁰ Podle ČNB ve shodě s názorem právní doktríny¹⁴¹ by tímto limitem mělo být oprávněné očekávání racionálního klienta, respektive integrity vzájemného vztahu důvěry mezi bankou a klientem.¹⁴²

Toto kritérium nepovažuji za nejvhodnější, jelikož by se zde dalo namítnout, že racionální klient bude pravděpodobně očekávat, že, dokud bude řádně a včas plnit svůj dluh vůči bance, banka svou pohledávku za ním nepostoupí. Stejně tak racionální klient nejspíš nebude očekávat, že by banka mohla svou pohledávku za ním postoupit ještě před splatností. Aplikace tohoto kritéria

---

¹³⁷ ČNB, Stanovisko „K institutu bankovního tajemství“, opak. citace (ref 18).

¹³⁸ Ibid.

¹³⁹ Ibid.

¹⁴⁰ SMUTNÝ, Aleš. § 38b [Průlomy do bankovního tajemství 2] opak. citace (ref 7) s. 766, marg. č. 1–2.

¹⁴¹ SMUTNÝ, Aleš. § 38 [Bankovní tajemství], opak. citace (ref 7), s. 748.

¹⁴² ČNB, Stanovisko „K institutu bankovního tajemství“, opak. citace (ref 18).

by tudíž, podle mého názoru, možnost postoupení omezila nejspíše právě jen na nesplácené pohledávky, což neodpovídá závěru ČNB, že „není podmínkou, aby postupovaná pohledávka byla již po splatnosti nebo aby nebyla řádně splácená.“

Stanovení určitého limitu je nicméně vzhledem k širokému pojmu plnění obezřetnostních pravidel více než žádoucí. Tento limit by měl být schopen zabránit excesům, kdy by pod záštitou ustanovení § 38b ZoB docházelo k vážným zásahům do bankovního tajemství. Na druhou stranu by tento limit neměl nijak bránit postupovat řádně splácené pohledávky či pohledávky před splatností v určitých výjimečných (nouzových) případech, kdy by to vyžadoval určitý důležitý zájem – například banka by nebyla jinak schopna dostat požadavkům plynoucím z CRR nařízení nebo z obezřetnostní vyhlášky č. 163/2014 Sb. (např. přiměřenost likvidity). Takovým limitem by mohl být zákaz postoupení pohledávky, pokud by sdělení údajů krytých bankovním tajemstvím v souvislosti s postoupením pohledávky mělo zřejmě za následek újmu na právech či legitimních zájmech klienta, ledaže by postoupení vyžadoval zájem, který svou důležitostí zjevně převyšuje tento zájem klienta.

V rámci komparativní perspektivy stojí v této souvislosti za zmínku, že v Německu Spolkový soudní dvůr zastává stanovisko, že ze závazku představujícího bankovní tajemství nevyplývá žádný zákaz postoupení práva (pohledávky), a bankovní tajemství tedy nebrání účinnému postoupení pohledávky bankou.¹⁴³ Ve Spojených státech amerických existuje soudní precedens potvrzující, že banka může postoupit svou pohledávku za klientem, již od roku 1908 (případ *Montgomery v. Ryan*).¹⁴⁴ Ve Francii postoupení pohledávky (bez specifikace jejího stavu co se týče splácení či splatnosti) figuruje přímo mezi zákonnými průlomy do bankovního tajemství, zároveň zákon postupníkovi ukládá povinnost mlčenlivosti o údajích, které se dozvěděl v souvislosti s postoupením, ve stejném rozsahu jako má postupitel (banka).¹⁴⁵ Toto legislativní řešení se zdá být s ohledem na zkušenosti z praxe i ochranu bankovního tajemství žádoucí, *de lege ferenda* by proto stálo za úvahu, zda by nebylo vhodné se francouzskou právní úpravou inspirovat.

ČNB v návaznosti na judikát Nejvyššího soudu (sp. zn. 29 Odo 1613/2005) opakuje, že porušení bankovního tajemství, ke kterému by došlo, nedoložila-li by banka buď souhlas klienta, nebo dostatečně zřejmý obezřetnostní důvod, nemá vliv na platnost postoupení pohledávky, avšak může to naplňovat znaky přestupku podle § 36e odst. 5 písm. c) ZoB a současně být důvodem pro náhradu případné škody.¹⁴⁶

---

¹⁴³ MILEROVÁ, opak. citace (ref 5), s. 76.

¹⁴⁴ LYTVYNENKO, Anatolij A. „Data Privacy and Banking Secrecy: Topical Issues in Commonwealth, Continental Europe and International Jurisprudence“. Online. *Athens journal of law (online)*. 2019, roč. 5, č. 3, s. 307.

¹⁴⁵ Čl. L511-33 odst. 3 bod 5 a odst. 6 Code Monétaire et Financier

¹⁴⁶ ČNB, Stanovisko „K institutu bankovního tajemství“, opak. citace (ref 18).

Stanovisko dále uvádí, že „nemá-li banka dostatečné obezřetnostní důvody nebo souhlas klienta, postoupení musí provést tak, aby údaje chráněné bankovním tajemstvím nebyly při postoupení sdíleny.“¹⁴⁷ To považuji vzhledem k rozsahu údajů, které bankovní tajemství pokrývá (viz první kapitola) za nemožné, neboť při postoupení pohledávky zákonitě musí dojít v určitém rozsahu ke sdělení údajů pod ochranou bankovního tajemství, jinak by pohledávka nebyla dostatečně určena, a tudíž by byla neurčitá, a nešlo by ji proto vymáhat.

Postoupení pohledávky za klientem ve výše vyložených případech není porušením bankovního tajemství pouze za podmínky, že v souvislosti s postoupením banka jako postupitel sdělí postupníkovi o svém klientovi a bankovním obchodu s ním jen nezbytně nutné informace tak, aby dodržela požadavky ustanovení § 1880 odst. 2 OZ. Mezi tyto údaje určitě nebudou patřit informace o vývoji hospodářské situace klienta, údaje z jeho účetnictví, informace ze studie návratnosti prostředků či hodnocení úvěruschopnosti klienta.¹⁴⁸

V situacích, kdy banka nebude postupitelem ale postupníkem (například služby forfaitingu a faktoringu, které některé banky¹⁴⁹ nabízejí), ČNB s odkazem na právní doktrínu dovozuje, že ochrana bankovního tajemství bude svědčit i údajům o těchto „převzatých klientech“.¹⁵⁰

Druhým právním titulem, který činí postoupení pohledávky souladným s ochranou bankovního tajemství, je souhlas klienta. Jak již bylo vyloženo výše, souhlas klienta je univerzálním základem pro sdělení údajů podléhajících bankovnímu tajemství třetí osobě. Právní nejistotu před přijetím judikátu Nejvyššího soudu (sp. zn. 29 Odo 1613/2005) obezřetné banky řešily právě opatřováním si předběžného souhlasu klienta s postoupením pohledávky při uzavírání bankovního obchodu.¹⁵¹ V současnosti, kdy je díky judikátu Nejvyššího soudu a výkladovému stanovisku ČNB tato otázka do velké míry již vyjasněná, navíc poměrně benevolentní výklad ČNB dává bankám poměrně velký manévrovací prostor, potřeba sbírání těchto souhlasů už není tak naléhavá jako v minulosti. Přesto z opatrnosti a za účelem pokrytí i dalších situací, které by mohly být z hlediska výkladu § 38b ZoB sporné, banky mohou i nadále tyto souhlasy sbírat. Jak již bylo upozorněno výše, část právní doktríny považuje sbírání souhlasů klientů prostřednictvím všeobecných obchodních podmínek za problematické, zejména z důvodu ochrany spotřebitele jako slabší strany, tím spíše, když se jedná o standardizované souhlasy udělované neomezeně *pro futuro* pro určité typy operací, jako je právě postoupení pohledávky.¹⁵²

---

¹⁴⁷ Ibid.

¹⁴⁸ BEJČEK, Josef. „Může být účelem zákona samoučel?“, opak. citace (ref 129).

¹⁴⁹ Například Komerční banka a Raiffeisenbank.

¹⁵⁰ ČNB, Stanovisko *K pojmu „klient“*, opak. citace (ref. 19).

¹⁵¹ BEJČEK, Josef. „Může být účelem zákona samoučel?“, opak. citace (ref 129); MILEROVÁ, opak. citace (ref 5), s. 75.

¹⁵² PIHERA, Vlastimil. „Některé úvahy o bankovním tajemství“, opak. citace (ref 69).

3.2. Průlom do bankovního tajemství z důvodu nezbytnosti pro ochranu oprávněných zájmů banky

Dalším průlomem do bankovního tajemství, ke kterému v praxi dochází, přestože není v zákoně výslovně předvídan, je situace, kdy zpřístupnění údajů podléhajících bankovnímu tajemství třetí osobě je nezbytné pro ochranu oprávněných zájmů banky. Na přípustnosti sdělení údajů krytých bankovním tajemstvím za této situace se jednomyslně shoduje právní doktrína.¹⁵³ Typickým takovým případem bude civilní žaloba proti klientovi nebo jiný výkon práva banky v soudním či jiném řízení vedeném proti němu.

Třebaže zákon o bankách ve svém ustanovení § 38 odst. 3 písm. a) upravuje otázku sdělení údajů krytých bankovním tajemstvím pro účely soudního řízení, z doslovného jazykového výkladu tohoto ustanovení neplyne, že by bance svědčil zákonný průlom do bankovního tajemství za účelem podání žaloby proti klientovi.¹⁵⁴ Právní doktrína však tento průlom dovozuje na základě toho, že v podmínkách právního státu s ohledem na jeho základní principy jako rovnost subjektů soukromého práva, rovnost před zákonem, právo na spravedlivý proces a přístup k soudu, případně také zásadu, že vlastnické právo všech vlastníků se těší stejné zákonné ochraně, nelze z principu bance upřít ani omezit její právo na soudní ochranu.

Někteří autoři ke stejnému závěru dospívají indukci právních závěrů vyslovených v judikátu Nejvyššího soudu (sp. zn. 29 Odo 1613/2005) týkajících se postoupení pohledávky, vycházejí při tom zejména z odkazu na povinnost banky postupovat při výkonu své činnosti obezřetně.¹⁵⁵ Postoupení nesplácené pohledávky je ostatně stejně jako civilní žaloba k soudu určité právní jednání sledující ochranu oprávněných zájmů banky a v obou případech lze toto jednání banky kvalifikovat jako plnění povinnosti postupovat při výkonu své činnosti obezřetně. Tuto úvahu lze rozšířit i na další tzv. obranná právní (ať už hmotněprávní, či procesní) jednání banky proti klientovi. Bylo by nepochybně v rozporu s obezřetným výkonem bankovní činnosti, kdyby banka rezignovala na podniknutí právních kroků v podobě žaloby k soudu proti klientovi, který svým protiprávním jednáním ohrožuje majetkové hodnoty banky, sestávající navíc z velké části z vkladů klientů, nebo kdyby rezignovala na vymáhání vykonatelné pohledávky za klientem ve výkonávacím řízení či přihlašování svých pohledávek do insolvenčního řízení. Tyto případy mimo jiné také ilustrují poznatek, že pod zákonný průlom na základě § 38b lze v souladu s jazykovým výkladem tohoto ustanovení teoreticky podřadit řadu situací.

---

¹⁵³ SMUTNÝ, Aleš. § 38 [Bankovní tajemství], opak. citace (ref 7), s. 740; MILEROVÁ, opak. citace (ref 5), s. 74; LIŠKA, Petr. *Zákon o bankách a předpisy související*. Zákony s poznámkami. Praha: C.H. Beck, 1999, s. 117.

¹⁵⁴ Ustanovení § 38 odst. 3 písm. a) ZoB zní: „Zpravu o záležitostech, které jsou předmětem bankovního tajemství, podá banka jen na písemné vyžádání soudu pro účely občanského soudního řízení.“

¹⁵⁵ MILEROVÁ, opak. citace (ref 5), s. 74.

V nedávné době přípustnost tohoto v praxi běžně využívaného průlomu do bankovního tajemství prosazovaného právní doktrínou potvrdila i ČNB ve svém výkladovém stanovisku k institutu bankovního tajemství. Dle ČNB „banka může údaje podléhající bankovnímu tajemství poskytnout v nezbytném rozsahu soudu v soudním řízení v rámci uplatnění svého práva na soudní ochranu. Banka může použít nejen údaje o osobě, která je účastníkem řízení, ale i údaje o jiných osobách, pokud je to účelné v rámci dokazování.“¹⁵⁶ Banka tedy může poskytnout i údaje kryté bankovním tajemstvím týkající se klienta, který není účastníkem daného řízení, pakliže to může přispět k objasnění skutkových okolností v rámci dokazování.

Pod soudní řízení v rámci uplatnění svého práva na soudní ochranu lze podřadit nejenom řízení nalézací, ale i další druhy civilního procesu – řízení vykonávací a insolvenční. Banka je tak oprávněna údaje podléhající bankovnímu tajemství poskytnout v nezbytném rozsahu rovněž soudu v rámci návrhu na výkon rozhodnutí a v rámci přihlášky své pohledávky do insolvenčního řízení či v rámci (věřitelského) insolvenčního návrhu. Dále je sem potřeba na základě analogie zařadit i exekuční a rozhodčí řízení, neboť se domnívám, že neexistuje žádný důvod, proč by se na tato řízení předmětný průlom neměl také vztahovat. Alternativní (mimosoudní) postupy řešení sporů (typicky mediace) by se sem také daly zařadit, avšak s jejich provedením obě strany musí souhlasit, dovozovat průlom do bankovního tajemství zde tudíž není nutné.

3.3. Outsourcing

Specifickým průlomem do bankovního tajemství, který není upraven v zákoně, je případ outsourcingu. V poměrech bankovního sektoru vyznačujícího se silně konkurenčním prostředím, jež neustále tlačí na snižování provozních nákladů a zefektivňování bankovních činností a procesů na jedné straně a zkvalitňování bankovních služeb a péče o klienty na straně druhé, se banky k outsourcingu některých svých funkcí uchylují relativně často. V éře digitálního bankovníctví se vzrůstajícími nároky jednak na kvalitu a dostupnost digitálních bankovních služeb, jednak na úroveň zabezpečení (digitální odolnost), je outsourcing, pokud jde o některé IT služby, de facto nevyhnutelný.

Ačkoliv zákonná definice outsourcingu existuje v ustanovení § 12 Vyhlášky č. 163/2014¹⁵⁷, podle mého názoru výstižnější definici nabízejí obecné pokyny Evropského orgánu pro bankovníctví (EBA) k outsourcingu.¹⁵⁸ Podle ní se jedná o určitou činnost (funkci či službu),

---

¹⁵⁶ ČNB, Stanovisko „K institutu bankovního tajemství“, opak. citace (ref 18).

¹⁵⁷ O outsourcing se jedná, když „činnost, kterou by jinak vykonávala nebo mohla vykonávat povinná osoba (banka) sama, vykonává povinná osoba (banka) prostřednictvím jiné osoby.“

¹⁵⁸ EBA. *Guidelines on outsourcing arrangements*, ze dne 25. 2. 2019, dostupné z <https://www.eba.europa.eu/sites/default/documents/files/documents/10180/2551996/38c80601-f5d7-4855-8ba3-702423665479/EBA%20revised%20Guidelines%20on%20outsourcing%20arrangements.pdf?retry=1>.

kteřá je vykonávána průběžně, respektive na opakující se bázi (tedy nikoliv jednorázová), jež by normálně spadala pod okruh činností (funkcí či služeb), které by banka jinak vykonávala či mohla reálně vykonávat sama (interně), bez ohledu na to, zda je banka sama v minulosti již jednou vykonávala, či nikoliv, a jejíž výkon pro banku externě zajišťuje jiná osoba.¹⁵⁹ Vzhledem k těmto definičním znakům nelze za outsourcing považovat například externí audit, služby informování o vývoji na trhu a burzách (poskytované např. společností Bloomberg), služby ratingu cenných papírů (společnosti Moody's, Standard & Poor's, Fitch), provozování sítě elektronických plateb (Visa, Mastercard), mezibankovní finanční telekomunikaci (SWIFT), služby korespondenčních bank, dále také ani právní služby advokátů (zastupování před soudy, správními orgány a vytváření právních stanovisek), úklid a údržbu prostor banky, servisování vozového parku, provoz podatelny, recepce či call-centra.¹⁶⁰ Jako příklady v bankovní praxi běžně outsourcovaných činností lze uvést správu a provoz bankomatové sítě, vývoj, údržbu správu aplikací banky (aplikace pro internetové a mobilní bankovníctví), správu webových stránek banky a služby cloudového úložiště, datového centra.

Outsourcované činnosti mohou být dosti rozličné. Některé outsourcované činnosti se obejdou bez poskytnutí údajů chráněných bankovním tajemstvím. Naopak při výkonu některých jiných poskytovatel outsourcingu tyto údaje nezbytně potřebuje, aby mohl outsourcovanou činnost vůbec vykonávat (zpracování a analýza dat), anebo při jejím provozu se s těmito údaji z povahy věci musí seznámit či mu alespoň jsou dostupné (např. aplikace pro internetové a mobilní bankovníctví, provoz bankomatové sítě). U některých dalších pak nelze vyloučit potřebu se s nimi při výkonu outsourcované činnosti seznámit operativně, ad hoc.

Specifičnost outsourcingu spočívá v tom, že z formálního hlediska při využívání outsourcingu banka údaje kryté bankovním tajemstvím zpřístupňuje osobě od ní odlišné, určité třetí osobě, a tudíž by pro to teoreticky měla mít odpovídající právní titul - vzhledem k chybějícímu odpovídajícímu zákonnému průlomou souhlas klienta. Fakticky je však poskytovatel outsourcingu zvláštní třetí osobou s užším vztahem k bance, než tomu obvykle bývá u běžné třetí osoby, jako je dodavatel či obchodní partner. Vztah mezi bankou a poskytovatelem outsourcingu často bývá dlouhodobého rázu a jeho ukončení představuje pro banku nezřídka nemalou komplikaci. Banka na poskytovatele outsourcingu přenáší výkon činnosti, kterou by mohla jinak normálně vykonávat sama, avšak z určitého důvodu je pro ni výhodnější ji outsourcovat. Z těchto důvodů banka předává poskytovateli outsourcingu údaje kryté bankovním tajemstvím jen za účelem zajištění výkonu své vlastní činnosti, kterou vykonává externě. Je to banka, nikoliv poskytovatel

---

¹⁵⁹ EBA. *Guidelines on outsourcing arrangements*, opak. citace (ref 156), bod 26.

¹⁶⁰ *Ibid.*, bod 28.

outsourcingu, kdo rozhoduje o účelu a způsobu zpracování těchto údajů a poskytovatel outsourcingu se při tom zásadně řídí jejími pokyny.¹⁶¹ V tomto případě tedy nedochází k předávání údajů pod ochranou bankovního tajemství třetí osobě k dalšímu využití (určeného touto třetí osobou).¹⁶² V tomto se případ outsourcingu právě liší od situací upravených zákonnými průlomy do bankovního tajemství, kdy jsou chráněné údaje poskytovány třetí osobě k naplnění jiného účelu, než je výkon bankovní činnosti.¹⁶³

Na základě těchto důvodů ČNB dlouhodobě¹⁶⁴ dovozuje, že banka je oprávněna v nezbytném rozsahu předat údaje chráněné bankovním tajemstvím osobě, která pro banku zajišťuje outsourcovanou činnost, aniž by k tomu byl potřebný souhlas klienta.¹⁶⁵ Bankovní tajemství tedy z principu nepředstavuje překážku pro outsourcing. Tento závěr lze odvodit také ze skutečnosti, že právní předpisy bankovní regulace, konkrétně vyhláška č. 163/2014, výslovně předvídají možnost, že banka bude určité činnosti vykonávat prostřednictvím outsourcingu, a v této souvislosti právě kladou na banku *inter alia* určité požadavky ohledně zacházení s důvěrnými údaji zahrnujícími mimo jiné údaje kryté bankovním tajemstvím při outsourcingu. Jelikož to tedy právní předpis výslovně dovoluje, nemůže se v daném případě jednat o porušení bankovního tajemství. V pozadí se skrývá ještě jeden důvod ospravedlňující průlom do bankovního tajemství v případě outsourcingu, a to operační nezbytnost. Vzhledem k tomu, že outsourcing je u některých funkcí nepostradatelný pro provoz bank, a přístup k údajům chráněným bankovním tajemstvím může být v některých případech nezbytný pro provoz tohoto outsourcingu, je potřeba, aby existoval odpovídající průlom do bankovního tajemství.

Banka si sice díky tomuto dovozenému průlomu nemusí opatřovat souhlas klientů, když se rozhodne určitou činnost vykonávat prostřednictvím outsourcingu, avšak s outsourcingem je spojena celá řada požadavků poměrně rozsáhlé bankovní regulace upravující outsourcing, kterým banka musí vyhovět, neboť outsourcing je považován za určité slabé místo v rámci činnosti bank, s nímž je spojena řada rizik. Některé z těchto požadavků cílí i na zajištění dostatečné ochrany údajů podléhajících bankovnímu tajemství.

---

¹⁶¹ MILEROVÁ, opak. citace (ref 5), s. 80.

¹⁶² Česká národní banka. *Úřední sdělení*. „Výklad k problematice bankovního tajemství při využívání outsourcingu bankami“ ze dne 10. 9. 2001. Toto úřední sdělení sice už neplatí, protože bylo zrušeno Úředním sdělením ČNB ze dne 18. 7. 2007 k pravidlům obezřetného podnikání bank a spořitelních a úvěrních družstev, nicméně závěry v něm obsažené jsou nadále pertinentní.

¹⁶³ ČNB, Stanovisko „K institutu bankovního tajemství“, opak. citace (ref 18).

¹⁶⁴ Soulad předávání údajů krytých bankovním tajemstvím v rámci outsourcingu s bankovním tajemstvím byl potvrzen ze strany ČNB už v roce 2001 v úředním sdělení k problematice bankovního tajemství při využívání outsourcingu bankami. Nejnověji byl tento závěr potvrzen ve stanovisku ČNB K institutu bankovního tajemství ze dne 1. 2. 2023.

¹⁶⁵ ČNB, Stanovisko „K institutu bankovního tajemství“, opak. citace (ref 18).

Banka se v prvé řadě tím, že určitou funkci outsourcuje na jinou osobu, zásadně nezbavuje svých povinností ani odpovědnosti ohledně ochrany předávaných informací krytých bankovním tajemstvím.¹⁶⁶ Banka nadále odpovídá za dodržení povinnosti zachovávat bankovní tajemství stejně, jako kdyby činnost vykonávala sama interně prostřednictvím svých zaměstnanců, tedy odpovídá za výsledek (následek). Rozhodnutí pro outsourcing jde tak k její tíži a outsourcingem nesmí být nijak dotčeny její vztahy s klienty. Dojde-li tedy k neoprávněnému sdělení údajů podléhajících bankovnímu tajemství třebas výlučně zaviněním (porušením povinnosti) poskytovatele outsourcingu, banka bude za tento negativní stav odpovědná vůči klientovi a regulátorovi stejně, jako kdyby se jej dopustila sama.¹⁶⁷ Uplatní se zde totiž § 20 odst. 5 zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, pokud jde o správně-právní odpovědnost, a § 2914 OZ, pokud jde o soukromoprávní odpovědnost.¹⁶⁸

V souvislosti se správně-právní odpovědností se nabízí otázka, zda by pro banku eventuálně přicházela v úvahu možnost liberace v souladu s § 21 odst. 1 zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich za předpokladu, že by se jí podařilo prokázat, že vynaložila veškeré úsilí, které bylo možno po ní požadovat, aby přestupku zabránila. Domnívám se, že vzhledem k tomu, jak je možnost liberace koncipována¹⁶⁹, by bance k liberaci podle všeho nemělo postačovat prokázání, že vyhověla všem požadavkům právních předpisů a že se řídila všemi doporučeními ČNB či EBA v této oblasti.

Zadruhé, banka je povinna smluvně zajistit stejnou, resp. v maximálním možném rozsahu srovnatelnou, míru ochrany údajů podléhajících bankovnímu tajemství ze strany poskytovatele outsourcingu, k jaké je povinna sama.¹⁷⁰ Banky to zajišťují prostřednictvím smluvního ujednání o povinnosti mlčenlivosti neboli tzv. NDA (*non-disclosure agreement*). Smlouva, na základě které dochází k outsourcingu, musí dále obsahovat podmínky zabezpečení informací podléhajících ochraně bankovního tajemství včetně jednoznačné povinnosti poskytovatele outsourcingu náležitě nakládat s těmito informacemi.¹⁷¹ Důležité je, aby smlouva dostatečně ošetřovala to, aby poskytovatel outsourcingu údaje o klientech využíval jen pro účely výkonu outsourcované činnosti, a nikoliv také pro účely svých vlastních obchodních zájmů. Banka by se neměla spokojit jen se smluvním zajištěním ochrany údajů týkajících se klientů, ale měla by přijmout tam, kde to

---

¹⁶⁶ Bod 17 Přílohy č. 7 Vyhlášky č. 163/2014 Sb.

¹⁶⁷ MATES, opak. citace (ref 6), s. 228.

¹⁶⁸ ČNB, Stanovisko „K institutu bankovního tajemství“, opak. citace (ref 18).

¹⁶⁹ Nejvyšší správní soud k této věci obecně poznamenal: „Připuštěním navrhovaných liberačních důvodů (zabezpečení povinného školení řidičů) by mohlo být liberační ustanovení aplikováno ve velkém množství případů, a ztratilo by tak povahu výjimky z obecného pravidla, což by znamenalo ohrožení veřejného zájmu.“ (NSS 5 As 10/2015).

¹⁷⁰ ČNB, Stanovisko „K institutu bankovního tajemství“, opak. citace (ref 18).

¹⁷¹ Bod 37 písm. d) přílohy 7 vyhlášky č. 163/2014 Sb.

přichází v úvahu, i další vhodná opatření směřující k jejich ochraně (např. zašifrování údajů předávaných poskytovateli outsourcingu či zákaz výkonu outsourcované činnosti na zařízeních mimo kontrolu banky).¹⁷² Smlouva o outsourcingu by měla pamatovat i na zajištění nenávratné likvidace (smazání) údajů chráněných bankovním tajemstvím, včetně všech jejich elektronických kopií, při skončení smluvního vztahu, včetně možnosti ověření ze strany banky, že se tak skutečně stalo. V případě, že by si někdejší poskytovatel outsourcingu tyto údaje či jejich kopie ponechal, jednalo by se o porušení bankovního tajemství.¹⁷³

Zatřetí, banka je povinna učinit veškerá vhodná preventivní opatření směřující k tomu, aby nedošlo k neoprávněnému zveřejnění nebo využití údajů, které má poskytovatel outsourcingu o klientovi k dispozici, případně k omezení škod, kdyby k takovému úniku přesto došlo.¹⁷⁴ V neposlední řadě je banka povinna riziko úniku informací chráněných bankovním tajemstvím zohledňovat v rámci řízení rizika outsourcingu.¹⁷⁵ Bankovní regulace po bance rovněž požaduje, aby poskytovatele outsourcingu a jím vykonávanou činnost podrobovala pravidelné kontrole a při ní posuzovala, zda ochrana bankovního tajemství je zajištěna trvale a dostatečně.¹⁷⁶

Zvýšená míra rizika z hlediska úniku dat chráněných bankovním tajemstvím je spojena především s využíváním outsourcingu pro zálohování dat na cloudových úložištích umístěných v zemích mimo EU anebo pokud poskyvatelé těchto služeb podléhají právu nečlenského státu EU. V těchto případech banka musí důkladně zvážit míru ochrany bankovního tajemství poskytovanou právním řádem daného státu.¹⁷⁷ Pokud takový zahraniční právní řád neposkytuje dostatečné záruky pro ochranu bankovního tajemství (to bude také v případě, kdy zahraniční právní řád umožňuje místním orgánům veřejné moci přístup k informacím chráněným bankovním tajemstvím i v případech, kdy jej české právo neumožňuje), banka využít outsourcing v daném případě nesmí, respektive by se jednalo o porušení bankovního tajemství.¹⁷⁸

Dle ustanovení § 12 odst. 2 písm. a) vyhlášky č. 163/2014 je banka povinna zajistit, že v souvislosti s outsourcingem není omezen soulad outsourcovaných činností s příslušnými právními předpisy. Zároveň podle § 12 odst. 1 této vyhlášky není outsourcingem dotčena odpovědnost banky za zachování bankovního tajemství. Jenže z povahy věci nejde dokonale překloupat

---

¹⁷² ČNB. *Úřední sdělení*. „Výklad k problematice bankovního tajemství při využívání outsourcingu bankami“, opak. citace (ref 161).

¹⁷³ MILEROVÁ, opak. citace (ref 5), s. 104.

¹⁷⁴ Bod 19 přílohy 7 vyhlášky č. 163/2014 Sb.; ČNB. *Úřední sdělení*. „Výklad k problematice bankovního tajemství při využívání outsourcingu bankami“, opak. citace (ref 161).

¹⁷⁵ ČNB, Stanovisko „K institutu bankovního tajemství“, opak. citace (ref 18).

¹⁷⁶ Česká národní banka. *Úřední sdělení* „K pravidlům obezřetného podnikání bank a spořitelních a úvěrních družstev“, ze dne 18. července 2007.

¹⁷⁷ EBA. *Guidelines on outsourcing arrangements*, opak. citace (ref 156), bod 84.

¹⁷⁸ MATES, opak. citace (ref 6), s. 229.

zákonný režim bankovního tajemství do smlouvy, kterou se poskytovatel outsourcingu při výkonu outsourcované činnosti bude řídit, aby se tak na něj vztahoval z hlediska bankovního tajemství stejný režim jako na banku. Tento problém se ukazuje zejména v souvislosti s tím, že smlouvou založená povinnost mlčenlivosti pro poskytovatele outsourcingu nemá stejnou právní váhu jako státem uznaná (či zákonem stanovená) povinnost mlčenlivosti, kterou je bankovní tajemství.¹⁷⁹ Proto někteří autoři dovozují za použití argumentu logického výkladu *a simili*, že poskytovatelům outsourcingu by mělo být umožněno dovolat se vůči orgánům veřejné moci mlčenlivosti z titulu bankovního tajemství ve stejném rozsahu jako banky.¹⁸⁰ Případně by měli mít možnost se na bankovní tajemství odvolat v situaci, kdy by jim jiný právní předpis stanovoval povinnost sdělit třetí osobě či zveřejnit údaje chráněné bankovním tajemství, zatímco právní úprava bankovního tajemství by takové sdělení či zveřejnění neumožňovala.¹⁸¹ S těmito závěry se ztotožňuji, neboť podle mého názoru odpovídají smyslu a účelu právní úpravy outsourcingu i bankovního tajemství.

V souvislosti s výše nastíněným problémem někteří autoři ve vztahu k povinnosti mlčenlivosti pracovníků banky prosazují, aby se na tuto smlouvou založenou povinnost mlčenlivosti hledělo jako na státem uznanou (či zákonem stanovenou), neboť je tato povinnost mlčenlivosti sice založena smlouvou, ale na základě požadavku zákona a k zajištění účelu jím sledovaného.¹⁸² Domnívám se, že i zde je extenzivní výklad § 39 ZoB za použití argumentu *a simili* na místě, neboť jinak by ochrana bankovního tajemství měla určité trhliny, zejména v řízeních před státními orgány, kde se informace podléhající státem uznané nebo zákonem stanovené povinnosti mlčenlivosti těší zvláštní ochraně (viz např. § 124 občanského soudního řádu). Navíc za situace, kdy je outsourcing u bank poměrně rozšířený. Extenzivní výklad v daném případě nepovažuji jako někteří jiní autoři¹⁸³ za porušení základní ústavní zásady, že povinnosti mohou být ukládány pouze na základě zákona, jelikož povinnost v daném případě považuji za uloženou na základě zákona, neboť dle mého názoru smyslem právní úpravy outsourcingu je docílit toho, aby se outsourcovaná činnost v zásadě řídila stejným režimem, jako kdyby ji vykonávala banka interně.

---

¹⁷⁹ Především pokud jde o možnost odvolat se na tuto povinnost ve vztahu k orgánům veřejné moci, pro které smluvní povinnost mlčenlivosti z povahy věci nepředstavuje relevantní důvod pro odepření sdělení požadovaných informací.

¹⁸⁰ SMUTNÝ, Aleš. § 38 [Bankovní tajemství], opak. citace (ref 7), s. 747–749, marg. č. 12.

¹⁸¹ MATES, opak. citace (ref 6), s. 228.

¹⁸² LIŠKA, Petr. „Zproštění povinnosti mlčenlivosti podle zákona o bankách“. *Bulletin advokacie*, 2020, č. 1-2, s. 39.

¹⁸³ MILEROVÁ, opak. citace (ref 5), s. 97-98.

3.4. Bankovní tajemství a advokáti, auditoři, daňoví poradci a notáři

Zvláštní skupinu v rámci poskytovatelů služeb pro banku představují poskytovatelé z řad svobodných povolání¹⁸⁴, kteří bance poskytují určité specifické odborné služby, bez kterých se banka často neobejde. Tyto poskytovatele spojuje také to, že vykonávají profese, které jsou poměrně přísně regulované, ať už právními předpisy, či vnitřními stavovskými předpisy. Každá z nich tak má svůj vlastní speciální právní režim. Součástí této poměrně přísné regulace je i zákonem stanovená povinnost mlčenlivosti ohledně všech skutečností, o kterých se příslušníci těchto profesí při jejím výkonu dozví.

U některých z těchto poskytovatelů bude ke zpřístupňování údajů podléhajících bankovnímu tajemství bankou docházet vždy, respektive pravidelně (advokáti při zastupování banky ve sporu s klientem; auditoři při kontrole opravných položek v rámci kontroly účetnictví musí nahlédnout do dokumentace týkající se konkrétních pohledávek banky za jejími klienty, dále také při ověřování, zda má banka správně nastavené procesy řízení úvěrového rizika či při ověřování řídicího a kontrolního systému), u jiných může potřeba zpřístupnit údaje kryté bankovním tajemstvím vyplynout z konkrétního případu (notáři při vyhotovování notářského zápisu o skutečnostech týkajících se klienta banky), u zbývajících se to pak nedá *a priori* vyloučit, i když vzhledem k povaze činnosti to nebude příliš obvyklé (daňoví poradci).

Poskytovatelé těchto služeb jsou vůči bance třetími osobami, a tudíž pro případné sdělení údajů chráněných bankovním tajemstvím těmto osobám banka musí mít odpovídající právní titul. Nemožnost poskytnout těmto osobám údaje kryté bankovním tajemstvím by bance zcela znemožnilo využívat jejich služby (např. advokáti), respektive by bránilo řádnému výkonu služby, který daný poskytovatel bance dodává (např. auditoři). Přitom služby těchto osob jsou pro banku ve většině případů nezbytné pro její provoz. Je tudíž třeba pro tyto případy dovést průlom do bankovního tajemství, poněvadž odkázat banky v těchto případech na souhlas klientů jako jediný zbývající právní titul by bylo krajně nežádoucí s ohledem na praktické důsledky (zejména u auditorů a advokátů by to vedlo k absurdním důsledkům).¹⁸⁵

Ačkoliv tyto poskytovatele nelze zařadit pod outsourcing (viz bod 26 a 28 obecných pokynů EBA k outsourcingu), s poskytovateli outsourcingu mají určité společné znaky, především to, že se s údaji tvořícími předmět bankovního tajemství seznamují výlučně za účelem plnění určitých úkolů v zájmu banky či pro banku (v terminologii GDPR tedy dochází ke zpracování

---

¹⁸⁴ Viz § 3 odst. 2 zákona č. 455/1991 Sb., živnostenský zákon.

¹⁸⁵ Např. nesouhlas jednoho klienta by mohl torpédovat povinný audit banky; odvolávání souhlasu klientů se zpřístupněním svých údajů advokátovi banky v případě hrozícího sporu by banku fakticky připravilo o možnost nechat se před soudem zastupovat advokátem atd.

údajů pro banku), a nikoliv s cílem využít je pro své vlastní zájmy (a určit jiný účel zpracování). Stejně jako u outsourcingu lze v souvislosti s těmito službami hovořit o operační nezbytnosti sdělení údajů chráněných bankovním tajemstvím. Navíc lze s ohledem na vysoký stupeň regulovanosti činnosti takových profesí tvrdit, že banka má u těchto poskytovatelů silnější záruky, že nedojde k zneužití či jiným únikům důvěrných informací o klientech, než je tomu u poskytovatelů outsourcingu.¹⁸⁶

Někteří autoři na základě této skutečnosti ve spojení s tím, že tyto osoby podléhají stavovské (zákonné) povinnosti mlčenlivosti, která je stejná, ne-li ještě přísnější než bankovní tajemství (např. advokátní tajemství), *per analogiam* dovozují, že v těchto případech sdělením údajů chráněných bankovním tajemstvím bez souhlasu klienta nedochází k porušení bankovního tajemství.¹⁸⁷ Respektive, že výklad ČNB ohledně outsourcingu je nutné s ohledem na tuto podobnost vztáhnout i na tyto situace.¹⁸⁸ Někteří autoři tuto argumentaci nicméně zpochybňují.¹⁸⁹ U toho extenzivního výkladu průlomu do bankovního tajemství dovozeného ČNB ve prospěch outsourcingu lze spatřovat určitou problematičnost v tom, že v důsledku uvedeného extenzivního výkladu bude předmětný průlom postrádat zřetelnější kontury, a tudíž nebude jasné na koho všechno se vztahuje, s čímž je spojeno riziko přílišné relativizace ochrany bankovního tajemství.

Subsidiárně lze podle mého názoru opodstatněnost průlomu ve prospěch dotyčných poskytovatelů služeb dovést pro každý případ zvlášť.

Tím, že si banka najme advokáta, kterému následně zpřístupní určité údaje kryté bankovním tajemstvím, aby ji mohl zastupovat ve sporu, banka nejenom lépe chrání své oprávněné zájmy, a tudíž sdělení údajů v daném případě lze považovat za nezbytné pro ochranu těchto jejích oprávněných zájmů, ale také tím banka vykonává svoje ústavně zaručené právo na právní pomoc (čl. 37 odst. 2 LZPS). Tudíž sdělení informací chráněných bankovním tajemstvím advokátovi bankou lze podle mého názoru ospravedlnit nezbytností pro ochranu oprávněných zájmů banky. Nadto v případě významnějších sporů, ze kterých hrozí bance větší majetkové či reputační škody, lze tvrdit, že je jisté v souladu s povinností jednat obezřetně, když si banka najme profesionála

---

¹⁸⁶ NONNEMANN, František. „Bankovní tajemství a GDPR“, opak. citace (ref 26).

¹⁸⁷ BAKEŠ, Milan; KARFÍKOVÁ, Marie; KOTÁB, Petr; MARKOVÁ, Hana; BOHÁČ, Radim et al. *Finanční právo*. 6. upravené vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 498.

¹⁸⁸ NONNEMANN, František. „Bankovní tajemství a GDPR“, opak. citace (ref 26); MILEROVÁ, opak. citace (ref 5), s. 77.

¹⁸⁹ Např. BEJČEK, Josef. „Může být účelem zákona samoúčel?“, opak. citace (ref 129): „Argumentace, že zpřístupnění informací tvořících předmět bankovního tajemství advokátovi, auditorské společnosti či ratingové agentuře není porušením bankovního tajemství proto, že se tyto důvěrné informace dostávají do dispozice subjektům, které jsou povinovány mlčenlivostí a které se s nimi neseznamují s cílem využít je pro své zájmy, ale při plnění jistých úkolů v zájmu banky, je vnitřně rozporná.“

(advokáta), aby ji odborně v daném sporu zastupoval. Z tohoto důvodu by se dalo tento případ zřejmě subsumovat také pod široký průlom podle § 38b ZoB.

V případě sdělování údajů podléhajících bankovnímu tajemství auditorovi je situace specifická v tom, že provedení (externího) auditu bance ukládá přímo zákon. Banka je ze zákona povinna nechat si ze strany auditora ověřit účetní závěrku (§ 22 odst. 1 písm. a) ZoB), výroční zprávu (§ 21 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví) a řídicí a kontrolní systém (§ 22 odst. 1 písm. b) ZoB). Banka působící prostřednictvím svých poboček v zahraničí si musí navíc nechat auditorem ověřit správnost údajů uveřejňovaných na základě § 11c ZoB. Veřejně obchodovaná banka si musí nechat ověřovat auditorem zprávu o odměňování (§ 121q ZPKT) a auditor bude také zpravidla ověřovat pololetní finanční zprávu (§ 119 odst. 3 ZPKT). ČNB má nadto pravomoc nařídit mimořádný audit na náklady banky jako opatření k nápravě (§ 28 odst. 5 písm. c) ZoB).

Ve vztahu k auditorovi spatřují někteří autoři¹⁹⁰ zákonný průlom do bankovního tajemství v ustanovení § 21 odst. 2 zákona č. 93/2009 Sb., o auditorech. Ačkoliv by se to z dikce tohoto ustanovení mohlo zdát, toto ustanovení podle mého názoru není způsobilé založit průlom do bankovního tajemství, neboť v něm chybí výslovné oprávnění k přístupu i k informacím podléhajícím utajení či jiné zákonné povinnosti mlčenlivosti a výkladové stanovisko ČNB připouští možnost průlomů do bankovního tajemství i v jiných zákonech než je zákon o bankách pouze za předpokladu, že „je v těchto zákonech jednoznačně upravena povinnost banky předat určité údaje nebo pravomoc příslušného orgánu vyžadovat údaje chráněné bankovním tajemstvím.“¹⁹¹ Mimoto toto ustanovení míří všeobecně na účetní jednotky, a tudíž zákon o bankách bude zřejmě v rámci vzájemného vztahu dotyčných právních předpisů v této záležitosti *lex specialis*, a tudíž se přednostně uplatní bankovní tajemství.

Přípustnost průlomu lze podle mého názoru dovodit z toho, že banka v tomto případě plní zákonnou povinnost, která je stanovena v důležitém veřejném zájmu¹⁹², a proto v této kolizi dvou zákonných povinností by mělo bankovní tajemství ustoupit zájmu na řádném provedení auditu, přičemž údaje chráněné bankovním tajemstvím lze zpřístupnit jen v nezbytně nutném rozsahu pro provedení auditu. Alternativně by také bylo možné se opřít o průlom podle § 38b ZoB, neboť

---

¹⁹⁰ MILEROVÁ, opak. citace (ref 5), s. 65.

¹⁹¹ ČNB, Stanovisko „K institutu bankovního tajemství“, opak. citace (ref 18).

¹⁹² Ověření, zda banka řádně vede účetnictví v souladu s účetními normami a standardy a její účetní výstupy jsou spolehlivé, správně zpracované a věrně zachycují reálný stav a zda banka má řádně nastavený řídicí a kontrolní systém, má důležitý význam s ohledem na to, jak velkými objemy finančních prostředků banky nakládají, přičemž tyto prostředky jsou z velké míry tvořeny vklady klientů.

podstupování pravidelného auditování, které má za cíl odhalit nedostatky v provozu banky, lze také považovat za plnění pravidel obezřetného podnikání.¹⁹³

Pro činnost daňového poradce údaje podléhající bankovnímu tajemství zpravidla nebudou potřeba, nicméně nelze to zřejmě vyloučit. V takovém případě by banka mohla pro sdělení informací v nezbytném rozsahu daňovému poradci opět využít zákonného průlomů uvedeného v § 38b ZoB, poněvadž banku budou k poradě s daňovým poradcem zpravidla vést motivy obezřetnosti, aby se ujistila, že její postup je v souladu s daňovými předpisy (v rámci řízení rizika compliance), aby se nevystavovala případným veřejnoprávním sankcím za jejich nedodržení.

Pokud jde o notáře, pomineme-li případy, kdy notář působí jako soudní komisař v rámci řízení o pozůstalosti, a jemuž v takovém případě svědčí zákonný průlom podle § 38 odst. 3 písm. a) ZoB, zákon o bankách nezakotvuje přímo výslovný průlom pro případ využívání služeb notáře bankou. Přitom notář jako nositel veřejného úřadu poskytuje ve veřejném zájmu služby veřejnosti, které jsou důležité pro právní život. Banka bude jeho služeb využívat spíše v určitých specifických případech individuálního rázu.¹⁹⁴ Vzhledem k tomuto obvykle individuálnímu rázu a spíše sporadickému výskytu těchto úkonů obstarání si ad hoc souhlasu klienta pro danou operaci nebude představovat zpravidla větší problém. Z praxe je mi však známo, že může nastat situace, kdy bude potřeba sepsat notářský zápis o určité skutečnosti týkající se většího počtu klientů, jejichž souhlas z různých důvodů nebude možné ve všech případech opatřit (např. evidence obsahu nepoužívaných bankovních schránek ve formě notářského zápisu). V těchto případech se banka při tomto postupu bude podle všeho moci zaštitit průlomem podle § 38b ZoB, potažmo i nezbytností pro ochranu oprávněných zájmů banky, neboť banka využívá služeb notáře, aby určité právní jednání či osvědčení skutečnosti neslo za účelem vyšší důkazní síly, právní jistoty či snazší vymahatelnosti formu veřejné listiny, a tudíž lze opět tvrdit, že postupuje v duchu obezřetnostních požadavků.

I když jsou výše uvedení poskytovatelé zpravidla již vázáni zákonnou povinností mlčenlivosti na základě své sektorové regulace, banky v praxi z opatrnosti tyto poskytovatele zavazují k mlčenlivosti ještě smluvně, aby měly jistotu (i pro účely doložení při případné kontrole ČNB), že tito poskytovatelé budou dodržovat mlčenlivost v požadovaném rozsahu (minimálně ve stejném rozsahu jako banky).¹⁹⁵

---

¹⁹³ Ověřování správnosti provádění opravných položek či nastavení řízení úvěrového rizika auditorem je velmi důležité z hlediska finanční stability banky.

¹⁹⁴ Např. Sepsání zástavní smlouvy ve formě notářského zápisu za účelem zápisu zástavního práva do rejstříku zástav (v případě zastavení obchodního závodu), protestace směnky, notářské zápisy se svolením k přímé vykonatelnosti.

¹⁹⁵ LIŠKA, Petr. *Zákon o bankách: komentář*, Komentář k § 38, opak. citace (ref 12), bod 15.

Specifickou kategorií v rámci těchto poskytovatelů specifických služeb jsou ratingové agentury. Ratingové agentury¹⁹⁶ poskytují bankám služby spočívající v ohodnocení (ratingu) jednak samotné banky (kredibilita), jednak finančních produktů, které banka nabízí (např. dluhopisy). Dalo by se říci, že prověrka ze strany ratingové agentury, která předchází ratingovému ohodnocení, je určitým zvláštním druhem auditu. Avšak na rozdíl od auditu banky ratingovým agenturám v rámci kontroly poskytují jen agregované údaje, na které se, jak bylo zmíněno v první kapitole, bankovní tajemství nevztahuje. Ratingové agentury pro provedení ratingu totiž znalost konkrétnějších údajů, které by už mohly podléhat bankovnímu tajemství, nevyžadují. Banky tudíž nemusí řešit, zda pro poskytnutí těchto informací ratingovým agenturám disponují odpovídajícím právním titulem. V této souvislosti je proto pozoruhodné, že navzdory této skutečnosti figuruje v některých zahraničních právních řádech průlom ve prospěch ratingových agentur mezi zákonnými průlomy do bankovního tajemství (např. Francie¹⁹⁷).

3.5. Zprostředkování bankovních produktů a bankovní tajemství

Poslední kategorií zvláštních (ve smyslu odlišných od klasických dodavatelů a obchodních partnerů) třetích osob, jejichž služeb banka využívá při své činnosti, jsou zprostředkovatelé bankovních produktů (např. zprostředkovatelé spotřebitelských, typicky hypotečních, úvěrů). Zprostředkovatelé bankovních produktů představují jeden z významných kanálů v rámci distribuční sítě bank. Vztah mezi bankou a zprostředkovatelem se řídí režimem obchodního zastoupení, který je upraven v § 2483 až § 2520 OZ. Ke sdělování informací o klientech získaných pro banku zprostředkovatelem bude docházet zpravidla ve směru od zprostředkovatele k bance, avšak už jen s ohledem na nutnost vyčíslení provize zprostředkovatele za uskutečněné obchody bude nevyhnutelně docházet k omezenějšímu toku informací, které jsou předmětem bankovního tajemství, i v opačném směru, a tudíž do hry vstupuje hledisko ochrany bankovního tajemství.

Zásadní otázkou u obchodního zastoupení je, zda naplňuje definiční znaky outsourcingu, a lze ho tedy podřadit pod outsourcing, či nikoliv. Institut obchodního zastoupení představuje jeden z distribučních kanálů, tedy možnost, jak dostat produkty k zákazníkům. Na jednu stranu nabízení bankovních produktů patří k typickým činnostem banky, na druhou stranu banka prostřednictvím využívání obchodního zastoupení je schopná oslovit potenciální klienty, kteří by jinak byli mimo dosah její nabídky či mimo interní kapacitu banky je oslovit s nabídkou.

---

¹⁹⁶ Trh služeb finančního ratingu ovládá oligopol, jenž tvoří americké společnosti Moody's, Standard & Poor's, Fitch Ratings, které jsou přezdívány „velká trojka“.

¹⁹⁷ Čl. L511-33 I. odst. 3 *Code monétaire et financier*

Z praxe je mi známo, že některé banky zprostředkování bankovních produktů za outsourcing považují. Společným rysem s outsourcingem je, že banka údaje podléhající bankovnímu tajemství obchodnímu zástupci nesděljuje za účelem jejich dalšího využití k účelu odlišnému od výkonu zprostředkovatelské činnosti pro banku, nýbrž jen pro účely výpočtu výše provize, jež se v některých případech může odvíjet i od dalších bankovních obchodů uzavřených později (v určitém časovém horizontu po úspěšném zprostředkování prvního obchodu) mezi bankou a klientem, kterého zprostředkovatel přivedl. Obchodní zástupce je navíc zavázán zvláštní povinností k zachování důvěrnosti informací, které mu zastoupený sdělí, včetně zákazu tyto informace využít pro své vlastní zájmy nebo pro zájmy třetí osoby (§ 2491 OZ).

Někteří autoři sice zprostředkování bankovních produktů pod outsourcing neřadí, avšak na základě podobnosti s outsourcingem pro něj dovozují stejný režim – bankovní tajemství není na překážku využívání sítě obchodních zástupců za předpokladu respektování stejných podmínek, které platí pro outsourcing.¹⁹⁸

Jiní autoři oproti tomu zastávají stanovisko, že předání údajů týkajících se klientů chráněných bankovním tajemstvím zprostředkovateli bankovních produktů bankou není bez souhlasu klienta možné.¹⁹⁹ Odvolávají se při tom na rozhodovací praxi ČNB, která v jednom případě shledala porušení bankovního tajemství bankou mBank, jež sdělovala za účelem stanovení výše provize údaje podléhající bankovnímu tajemství společnosti zprostředkovávající uzavírání smluv mezi bankou a zájemci o platební účet, aniž by pro to podle názoru ČNB měla dostatečný souhlas ze strany dotčených klientů.²⁰⁰ Banka mBank se v řízení snažila mimo jiné bránit poukazem na to, že tito zprostředkovatelé „jsou standardní součástí finančních služeb a plní funkci nástroje marketingu i zkvalitnění péče o klienty a že výměna informací o finančních produktech klientů mezi bankou a zprostředkovateli v souvislosti se standardními provizními schémata je imanentním prvkem zprostředkovatelského vztahu, který, jakkoli jde o běžnou praxi na českém finančním trhu, dosud nikdy nebyl ze strany ČNB zpochybnován.“²⁰¹ ČNB v rámci vypořádání této námitky uvedla, že „ČNB v tomto konkrétním případě nezpochybňuje zprostředkovatelské služby na finančním trhu a jejich úlohu v marketingu a v péči o klienty, pouze má výhrady k nastavení podmínek, za nichž jsou poskytovány, resp. k obsahové stránce souhlasů nezbytně nutných k realizaci zmiňovaných služeb.“²⁰² Z uvedeného rozhodnutí tedy vyplývá, že banka se

---

¹⁹⁸ MATES, opak. citace (ref 6), s. 228.

¹⁹⁹ MILEROVÁ, opak. citace (ref 5), s. 36.

²⁰⁰ Rozhodnutí České národní banky č.j. 2019/33039/570 ze dne 22. března 2019, sp.zn. Sp/2017/330/573

²⁰¹ Rozhodnutí České národní banky č.j. 2019/33039/570 ze dne 22. března 2019, sp. zn. Sp/2017/330/573, bod 42 a 43.

²⁰² Rozhodnutí České národní banky č.j. 2019/33039/570 ze dne 22. března 2019, sp. zn. Sp/2017/330/573, bod 47.

sdělováním údajů chráněných bankovním tajemstvím zprostředkovateli bankovních produktů bez (náležitého) souhlasu klienta dopouští porušení bankovního tajemství, a tudíž sdělování předmětu bankovního tajemství zprostředkovateli bankou nemůže být kryto průlomem do bankovního tajemství ve prospěch outsourcingu.

V nejnovějším výkladovém stanovisku k institutu bankovního tajemství²⁰³ se ČNB této otázce výslovně nevěnuje. Nicméně určité náznaky obsahuje část věnující se předávání údajů bankou o svých klientech jinému podnikateli za účelem nabízení jeho produktů. Dle stanoviska ČNB lze v tomto případě údaje předat jen se souhlasem klienta, což je při pohledu na zákonnou úpravu bankovního tajemství více než zřejmé. Co je však zajímavější, je formulace otázky, v odpovědi na níž bylo uvedené stanovisko uvedeno – Může banka předat údaje o svých klientech jinému podnikateli za účelem nabízení jeho produktů (tj. nikoli produktů banky)? Zejména se jedná o dovětek nikoliv (vlastních) produktů banky. Otázka naznačuje při jejím výkladu *a contrario*, že v případě nabízení produktů banky (tj. nikoliv produktů jiného podnikatele) se uplatní jiný režim než režim vyžadující souhlas klienta, tj. režim souhlas klienta nevyžadující.

Jak vyplývá z výkladu podaného výše, otázka přípustnosti sdělování údajů krytých bankovním tajemstvím zprostředkovateli bankovních produktů bez souhlasu klienta není dosud uspokojivě vyřešena. Argumentace předložená v předchozím odstavci opírající se o pouhou dikci jedné z dílčích otázek ve výkladovém stanovisku ČNB přirozeně nemá valnou přesvědčivost a postrádá hmatatelnější opodstatněnost. Do doby, než ČNB tuto otázku uspokojivě vyjasní (ideálně v jednom ze svých dalších výkladových stanovisek), je nutné vycházet ze zmíněné rozhodovací praxe ČNB (kterou však s ohledem na pouhé jedno rozhodnutí nelze považovat za ustálenou rozhodovací praxi) a přiklonit se ke stanovisku, že je souhlas klienta v těchto případech podle všeho nezbytný.

3.6. Kolize povinností zachovávat bankovní tajemství s jinou zákonnou povinností banky

V právní doktríně se jako další potenciálně možný případ průlomu do bankovního tajemství uvádí a diskutuje situace, kdy dojde ke kolizi bankovního tajemství s jinou zákonnou povinností banky.²⁰⁴ V rovině právní teorie tento průlom lze zřejmě připustit za podmínky, že by tato jiná povinnost banky měla povahu speciální povinnosti (*lex specialis*) oproti povinnosti zachovávat bankovní tajemství (*lex generalis*) anebo by tato jiná povinnost sledovala určitý důležitý zájem (zpravidla veřejnoprávní), který by v daném případě převyšoval zájem na ochraně důvěrnosti

---

²⁰³ ČNB, Stanovisko „K institutu bankovního tajemství“, opak. citace (ref 18).

²⁰⁴ SMUTNÝ, Aleš. § 38 [Bankovní tajemství], opak. citace (ref 7), s. 749, marg. č. 13; PIHERA, Vlastimil. „Některé úvahy o bankovním tajemství“, opak. citace (ref 69).

informací týkajících se klientů banky. V prvním případě by průlom vznikl na základě uplatnění kolizních pravidel, ve druhém na základě uplatnění metody poměřování (princip proporcionality). Druhý případ není v praxi pravděpodobný s ohledem na to, že stávající zákonné průlomy by tyto situace měly dostatečně pokrývat.

Zajímavým teoretickým výkladovým problémem by byl případ, kdy by se nedalo určit, která z proti sobě stojících povinností je speciální a která obecná, a standardní kolizní pravidla by proto na řešení daného problému byla krátká. Za této situace by banka nejspíš měla jednat v souladu s obecnou prevenční povinností (§ 2900 OZ) a upřednostnit splnění té povinnosti, z níž hrozí vznik větší škody.²⁰⁵ Tato situace by byla každopádně projevem vnitřní rozpornosti zákona (právního řádu), což je krajně nežádoucí jev, který volá po urychleném nápravném zásahu zákonodárce.

Je však otázkou, zda k takovému případu s naznačenou konstelací může v praxi vůbec dojít. Jako jiná zákonná povinnost banky, se kterou by se povinnost zachovávat bankovní tajemství mohla dostat do střetu, přichází v úvahu povinnost vykovávat činnost s odbornou péčí, již bance ukládá obecně pro veškerou její činnost zákon o bankách v § 12 odst. 3), ve vztahu k poskytování spotřebitelských úvěrů pak ustanovení § 75 zákona o spotřebitelském úvěru a ve vztahu k poskytování investičních služeb zákon o podnikání na kapitálovém trhu ve spojení s § 12 odst. 3 poslední věta ZoB.

V této souvislosti se v právní doktríně jako možný příklad zmiňuje kolize bankovního tajemství s povinností poskytovat investiční služby s odbornou péčí, která se odehrává na pozadí střetu zájmů mezi různými klienty téže banky – úvěrového klienta a klienta využívajícího investiční služby banky.²⁰⁶ K tomuto střetu může dojít za situace, kdy banka poskytne úvěrový produkt určité (zpravidla akciové) obchodní společnosti, jejíž akcie či dluhopisy jsou současně investičními nástroji, které tvoří součást portfolia, které banka pro jiného klienta obhospodařuje (privátní bankovníctví) anebo tyto investiční cenné papíry jsou předmětem investičního poradenství, které banka poskytuje jinému klientovi. Banka bude mít z titulu úvěrového vztahu k dispozici poměrně rozsáhlé a podrobné informace o zadluženosti a hospodářském vývoji dotyčné společnosti, které však s ohledem na bankovní tajemství nesmí sdělit třetí osobě. Zároveň je banka povinna poskytnout investiční poradenství či vykonávat portfolio management s náležitou

---

²⁰⁵ SMUTNÝ, Aleš. § 38 [Bankovní tajemství], opak. citace (ref 7), s. 749, marg. č. 13. Je však otázkou, zda by se banka mohla ve vztahu k druhé – porušené - povinnosti dovolat okolnosti vylučující protiprávnost spočívající v plnění zákonné povinnosti, aby se tak ochránila před vznikem odpovědnosti za její porušení. Jinak by toto doporučení nedávalo příliš smysl, neboť každá rozumně uvažující osoba přirozeně vždy upřednostní jednání, z níž jí hrozí menší škoda.

²⁰⁶ SMUTNÝ, Aleš. § 38 [Bankovní tajemství], opak. citace (ref 7), s. 749, marg. č. 13.

odbornou péčí, což znamená vzhledem k § 5 odst. 1 OZ mimo jiné jednat s dostatečnými znalostmi (tyto znalosti si opatřit a také je uplatnit). Vystává zde tedy dilema. Zachování bankovního tajemství ve vztahu k prvnímu klientovi bude znamenat poskytnutí investičního poradenství druhému klientovi bez uplatnění všech informací, které má banka k dispozici, čímž banka nedostojí požadovanému standardu odborné péče. Naopak splnění standardu odborné péče vůči druhému klientovi bude mít za následek porušení bankovního tajemství vůči prvnímu klientovi.

K této situaci by nicméně v praxi nemělo docházet vzhledem k tomu, že na střety zájmů mezi jednotlivými klienty či klientem a samotnou bankou cílí jedno z významných pravidel obezřetného podnikání obsažené v § 19b ZoB, které právě jako prevenci tohoto problému požaduje organizační opatření uvnitř banky v podobě tzv. čínských zdí mezi komerčním (úvěrovým) a investičním bankovníctvím, které má zajistit oddělení úvěrových obchodů a obchodů s investičními nástroji, aby se tak při provádění obchodů s investičními nástroji zabránilo využívání informací získaných v souvislosti s úvěrovými obchody a naopak.

Kdyby k takovému střetu zájmu navzdory organizačnímu i fyzickému oddělení příslušných útvarů a všem dalším opatřením v rámci banky přesto došlo (například u vedoucího pracovníka ve vyšším managementu banky), banka má povinnost upřednostnit bankovní tajemství, neboť z § 19b odst. 1 ZoB plyne jednoznačný zákaz využívat informace získané v souvislosti s úvěrovými obchody při provádění obchodů s investičními nástroji a tento zákaz představuje *lex specialis* vůči obecné povinnosti jednat s odbornou péčí.

3.7. Vnitřní bankovní tajemství a vnitroskupinové bankovní tajemství

V souvislosti se zákonným požadavkem na vzájemné informační izolování útvarů provozujících úvěrové obchody a obchody s investičními nástroji se nabízí otázka, zda právní úprava bankovního tajemství vyžaduje, respektive povinnost zachovávat bankovní tajemství implikuje, určité restrikce ohledně sdělování předmětu bankovního tajemství i uvnitř banky neboli tzv. vnitřní bankovní tajemství. U této otázky je nutné rozlišovat mezi bankovním tajemstvím a povinností mlčenlivosti pracovníků banky.

Z povinnosti mlčenlivosti pracovníků banky dle § 39 ZoB lze podle všeho vyvodit zákaz zpřístupňovat předmět bankovního tajemství jiným pracovníkům banky, kteří tyto údaje nepotřebují k plnění svých pracovních úkolů.²⁰⁷ V etickém kodexu ČBA je dokonce stanoveno, že pracovník banky je povinen zachovávat přísnou mlčenlivost o záležitostech klientů, o nichž se

---

²⁰⁷ MATES, opak. citace (ref 6), s. 219; SMUTNÝ, Aleš. § 38 [Bankovní tajemství], opak. citace (ref 7), s. 747, marg. č. 11.

dozví při výkonu své činnosti v bance.²⁰⁸ Jelikož zákonná úprava v § 39 ZoB výslovně nestanovuje, že porušením povinnosti mlčenlivosti není sdělení údajů, na něž se tato povinnost vztahuje, mezi pracovníky banky navzájem při plnění pracovních úkolů, přestože to z povahy věci musí být možné, aby mohla banka vůbec fungovat, právní nauka spatřuje právní základ pro tento nezbytný průlom v tom, že pověřením pracovníka banky výkonem určité činnosti zaměstnavatelem je pracovník banky implicitně zprošťován v odpovídajícím rozsahu této povinnosti ze strany představenstva banky coby orgánem nadaným ze zákona pravomocí zprošťovat povinnosti mlčenlivosti.²⁰⁹

Sdělí-li jeden pracovník banky druhému údaje kryté bankovním tajemstvím, aniž by je ten druhý potřeboval pro plnění pracovních úkolů, první pracovník se nepochybně dopouští porušení povinnosti mlčenlivosti, z čehož budou moci být vyvozeny odpovídající pracovníprávní a správně-právní důsledky pro dotyčného zaměstnance. Zneužije-li pracovník banky přístup k informacím pod ochranou bankovního tajemství k jiným než pracovním účelům (např. k „šmírování“ majetkových poměrů), může se dopustit porušení pracovní kázně s odpovídajícími pracovníprávními následky.²¹⁰ Nicméně může se v uvedených případech či v případě, kdy pracovník banky získá v rozporu s vnitřními pravidly banky přístup do informačního systému obsahujícího údaje chráněné bankovním tajemstvím, aniž by to bylo nezbytné pro plnění jeho pracovních úkolů, také jednat zároveň o případ porušení bankovního tajemství ze strany banky, která vzhledem k § 2914 OZ odpovídá za jednání svých zaměstnanců?

Právní doktrína v této otázce dochází k jednoznačnému závěru, že nikoliv.²¹¹ Bankovní tajemství je totiž koncipováno jako povinnost zachovávat tajnost údajů o klientech a bankovních obchodech s nimi navenek vůči třetím osobám. Z právní úpravy bankovního tajemství neplyne, že by banka měla z titulu bankovního tajemství jakoukoliv povinnost regulovat oběh údajů krytých bankovním tajemstvím uvnitř banky a zavádět za tím účelem nějaká opatření či že by k bankovnímu tajemství mohli mít přístup jen určití pracovníci banky a před ostatními by bylo nutné bankovní tajemství zachovávat (např. omezením přístupu těchto pracovníků do příslušných informačních systémů).²¹² Z porušení těchto pravidel či povinnosti mlčenlivosti ze strany jednotlivých pracovníků banky tedy nelze v těchto případech vyvozovat také porušení povinnosti zachovávat bankovní tajemství ze strany banky.²¹³

---

²⁰⁸ Čl. II bod 4 Etického kodexu České bankovní asociace.

²⁰⁹ SMUTNÝ, Aleš. § 38 [Bankovní tajemství], opak. citace (ref 7), s. 747, marg. č. 11.

²¹⁰ MILEROVÁ, opak. citace (ref 5), s. 20-21.

²¹¹ SMUTNÝ, Aleš. § 38 [Bankovní tajemství], opak. citace (ref 7), s. 747, marg. č. 11; MILEROVÁ, opak. citace (ref 5), s. 20; LIŠKA, Petr. „Bankovní tajemství a povinnost mlčenlivosti“. Opak. citace (ref. 63), s. 241.

²¹² LIŠKA, Petr. „Bankovní tajemství a povinnost mlčenlivosti“. Opak. citace (ref. 63), s. 241.

²¹³ LIŠKA, Petr. *Zákon o bankách: komentář*, Komentář k § 38, opak. citace (ref 12), bod 16.

Přesto určitá opatření omezující vnitřní oběh důvěrných informací (např. politika přidělování uživatelských přístupových oprávnění a s tím související uplatňování zásady *need-to-know* při zpřístupňování důvěrných údajů jednotlivým pracovníkům banky) jsou integrální součástí vnitřního řádu bank. Banky tím však neplní požadavky právní regulace bankovního tajemství, nýbrž požadavky jiných oblastí právní regulace (nejenom specificky bankovní), konkrétně GDPR (čl. 25 odst. 2 tohoto nařízení) a již zmíněný požadavek na oddělení komerčního a investičního bankovníctví.²¹⁴ Banky těmito opatřeními mohou rovněž sledovat prohloubení obezřetnostní politiky banky, tyto opatření preventivní povahy tak přijímají dobrovolně v rámci řízení operačního rizika.²¹⁵

V důsledku fungování tohoto systému opatření se může zdát, že uvnitř bank funguje jakési vnitřní bankovní tajemství, ale je tomu tak proto, že údaj podléhající bankovnímu tajemství je v případě klienta – fyzické osoby současně také osobním údajem ve smyslu GDPR či údaj podléhající bankovnímu tajemství může být zároveň údajem představujícím tzv. vnitřní informaci, která podléhá přísné právní regulaci, jejímž smyslem je potírat tzv. *insider trading*. Existenci vnitřního bankovního tajemství v podmínkách českého právního řádu tedy nelze z právní úpravy bankovního tajemství nikterak dovodit.

Pokud jde o problematiku bankovního tajemství uvnitř finančních skupin zahrnujících mezi svými členy banku, bankovní tajemství je koncipováno tak, že banka musí předmět bankovního tajemství zachovávat v tajnosti před kteroukoliv třetí osobou bez ohledu na to, jestli tato třetí osoba je nějak s bankou spřízněna, anebo se jedná vůči ní o naprosto cizí osobu. Směrodatné jsou u bankovního tajemství právní entity – osoby, nikoliv ekonomické entity – podniky. Koncept podniku jako ekonomické jednotky z práva ochrany hospodářské soutěže či koncernu z práva obchodních korporací tak nemají pro bankovní tajemství žádnou relevanci. Sesterská či dceřiná anebo mateřská společnost banky je vůči ní z hlediska bankovního tajemství jako jakákoliv jiná třetí osoba, i kdyby byla také bankou. A tudíž bude banka pro jakékoliv zpřístupnění údajů podléhajících bankovnímu tajemství ostatním členům v rámci skupiny potřebovat náležitý právní titul.

Tato problematika se přitom týká celé řady bank, u těch významnějších bývá vytváření finančních skupin totiž dokonce pravidlem.²¹⁶ S ohledem na velký agregovaný záběr co do počtu

---

²¹⁴ MILEROVÁ, opak. citace (ref 5), s. 21.

²¹⁵ LIŠKA, Petr. „Bankovní tajemství a povinnost mlčenlivosti“. Opak. citace (ref. 63), s. 241.

²¹⁶ Na českém bankovním trhu je součástí (nadmárodní) finanční skupiny či ovládá svou vlastní finanční skupinu například Česká spořitelna, ČSOB, Komerční banka, Raiffeisenbank, Moneta Money Bank, Unicredit Bank, Creditas či J&T Banka. Součástí těchto finančních skupin bývají kromě samotné banky ještě stavební spořitelny, leasingové společnosti, penzijní společnosti, faktoringové společnosti, investiční spolčenosti, eventuálně také pojišťovny (pak tato finanční skupina vytváří finanční konglomerát).

klientů a různých segmentů trhu, které tyto finanční skupiny jako celek mají či pokrývají, a vzhledem k cennosti informací, které jednotliví členové při poskytování služeb od svých klientů získávají, pro profilování klientů, má možnost sdílení údajů o klientech a bankovních obchodech s nimi pro marketingové účely pro finanční skupiny poměrně velký význam.

Jedinými zákonnými průlomy do bankovního tajemství, které jsou teoreticky využitelné pro vnitroskupinové předávání informací, je průlom podle § 38a odst. 1 ZoB a § 38b ZoB. První ze zmíněných průlomů je ovšem využitelný jen mezi členy skupiny, kteří jsou bankami či se za ně považují (např. stavební spořitelny²¹⁷ či specializované hypoteční banky). Na základě druhého ze zmíněných průlomů lze předávat informace kryté bankovním tajemstvím ostatním členům skupiny bez souhlasu klienta jen, pokud je to nezbytné pro účely dohledu na konsolidovaném základě, respektive doplňkového dohledu, anebo pro účely plnění pravidel obezřetného podnikání.²¹⁸ Sdílení údajů podléhajících bankovnímu tajemství za jinými účely (typicky marketing) tudíž bude vyžadovat souhlas klientů. Banky tyto souhlasy běžně sbírají od klientů při uzavírání smlouvy o prvním bankovním produktu, který dotyčný klient čerpá.

3.8. Fúze a akvizice

Jednou z oblastí, kde ve vztahu k bankovnímu tajemství panuje celá řada nejasností, jsou fúze a akvizice, jejichž předmětem či účastníkem je banka.²¹⁹ Tyto v životě banky významné transakce jsou velice citlivé z hlediska míry sdílení a ochrany důvěrných informací o bance, a to nejednom z hlediska bankovního tajemství, ale také i obchodního tajemství. Fúze ani akvizice bank přitom nejsou na českém bankovním trhu ojedinělým jevem a čas od času k nějaké fúzi či akvizici dochází. Z poslední doby lze zmínit fúzi mezi bankami Raiffeisenbank a Equa bank, ke které došlo v roce 2022, dále akvizice Wüstenrot hypoteční banky (následná fúze) a stavební spořitelny (přejmenování) bankou MONETA Money Bank, která byla dokončena na počátku ledna 2021, či přeshraniční fúzi mezi českou a slovenskou pobočkou banky UniCredit Bank z prosince 2013.

S ohledem na to, že akvizice nemusí být jen kapitálová, ale může být i majetková, do rámce této problematiky je třeba zařadit také prodej (převzetí) celých portfolií banky jiné bance, ke kterým typicky dochází v případech, kdy se banka, respektive pobočka zahraniční banky, stahuje z českého trhu nebo kdy je bance z určitého důvodu odňata bankovní licence, načež banka po zrušení soudem vstupuje do likvidace. V nedávné době došlo ke dvěma takovým majetkovým

---

²¹⁷ Viz § 2 odst. 1 zákona č. 96/1993 Sb., o stavebním spoření.

²¹⁸ ČNB, Stanovisko „K institutu bankovního tajemství“, opak. citace (ref 18).

²¹⁹ Na tyto nejasnosti poukazuje např. MILEROVÁ, opak. citace (ref 5), s. 110-114.

akvizicím, přičemž v obou případech se jednalo o poměrně významné akvizice. V loňském roce Česká spořitelna převzala úvěrové portfolio banky Sberbank, která se s ohledem na své ruské kořeny dostala do vážných potíží v důsledku ruské agrese na Ukrajině (a následných hospodářských sankcí), a byla jí proto ze strany ČNB odebrána bankovní licence. V letošním roce pak Česká spořitelna provedla další akvizici, když koupila spotřebitelské úvěrové portfolio banky Hello bank, která ho nabízela ostatním bankám k prodeji v návaznosti na rozhodnutí její mateřské společnosti, francouzské banky BNP Paribas, stáhnout se z českého trhu. Z dřívější doby lze uvést ještě kupříkladu prodej části obchodního závodu odpovídajícího segmentu retailového bankovníctví banky Citibank Europe plc bance Raiffeisenbank, který byl realizován v roce 2016 též z důvodu stahování se z českého bankovního trhu.

V případě převzetí celých bankovních portfolií jedné banky jinou bankou je zpřístupnění údajů chráněných bankovním tajemstvím z povahy věci nezbytným předpokladem i následkem provedení samotné transakce. V případě fúze bude zpřístupnění údajů chráněných bankovním tajemstvím zpravidla potřeba pro provedení procesu integrace klientů do systému nástupnické banky, pro sjednocení atributů bankovních účtů klientů a pro provedení dalších optimalizačních procesů.²²⁰ V případě kapitálových akvizic a rovněž i fúzí bude nutné dávat na bankovní tajemství pozor při provádění před-transakční, ať už právní, či jiné, *due diligence*, neboť se při ní zájemci o akvizici, respektive jeho zástupcům, mimo jiné poskytují dokumenty, které obvykle obsahují údaje kryté bankovním tajemstvím (typicky vzorek produktových smluv). Z těchto důvodů tak bude nevyhnutelně nutné problematiku bankovního tajemství při těchto transakcích řešit.

Celá transakční operace při akvizici se rozpadá do několika fází. V první fázi, kdy prodávající poskytuje poměrně širokému okruhu potenciálních zájemců jen málo konkrétní informace o bance a jen v nezbytně nutném rozsahu pro vyjádření indikativního zájmu z jejich strany, je prakticky vyloučeno, že by se vyskytla potřeba poskytnout i údaje podléhající bankovnímu tajemství. Ve druhé fázi je potřeba poskytnout konkrétnější a podrobnější informace potenciálním zájemcům, tentokrát už jenom v rámci užšího okruhu vážnějších zájemců, aby tito mohli přijít s nabídkou včetně kupní ceny. V této fázi rovněž nelze očekávat, že by vyvstala potřeba poskytnout informace podléhající bankovnímu tajemství, neboť poskytnuté informace budou v agregované podobě. V průběhu druhé fáze se postupně vyselektuje jeden konkrétní potenciální nabyvatel, se kterým prodávající ve třetí fázi vstupuje do jednání o konkrétních podmínkách transakce. V rámci této fáze se bude zpravidla uskutečňovat proces *due diligence*.²²¹

---

²²⁰ MILEROVÁ, opak. citace (ref 5), s. 114.

²²¹ Banque de France, Haut Comité. *Rapport sur le secret bancaire*, opak. citace (ref 109), s. 52.

Účelem *due diligence*, což je určitá hloubková prověrka (audit) cílové společnosti, je komplexně prověřit tuto cílovou společnost s cílem odhalit případná rizika a nedostatky, aby tyto mohly být odpovídajícím způsobem reflektovány a vypořádány v podmínkách smlouvy (např. v konečné výši kupní ceny, dále v rámci prohlášení a záruk (*representations&warranties, indemnities*) atd.). V této fázi obvykle dochází ke zpřístupnění rozsáhlé dokumentace týkající se cílové společnosti v rámci tzv. *data roomů*. V případě bank bude tento balík smluvní dokumentace zpravidla zahrnovat také vzorek produktové smluvní dokumentace pro každý bankovní produkt nabízený bankou a také úvěrové smlouvy vykazující určitou míru tzv. materiality (významnosti, typicky dle hodnoty úvěrového obchodu), které obsahují údaje chráněné bankovním tajemstvím.

Zákon o bankách ani žádný jiný zákon však pro tento účel neupravuje odpovídající průlom do bankovního tajemství, ani ČNB se ve svých výkladových stanoviscích k přípustnosti zpřístupnění předmětu bankovního tajemství v tomto případě dosud nevyjádřila. Získávání souhlasů klientů – druhý potenciální právní titul – je zase podle všeho v praxi nereálné (viz níže pojednání o fúzi).²²² Banka tak zpravidla nebude mít žádný právní titul, o který by se mohla opřít pro zpřístupnění předmětu bankovního tajemství pro účely provedení *due diligence*. Bance proto nebude zbývat nic jiného než odpovídajícím způsobem zajistit anonymizaci veškeré klientské smluvní dokumentace, kterou banka hodlá kupujícímu zpřístupnit v rámci *data roomu*.

V některých případech však v této souvislosti mohou nastat určité problémy. Zaprvé při větším objemu smluv (spotřebitelské úvěry) a široké nabídce různých bankovních produktů bude proces anonymizace pro banku poměrně zatěžující po stránce nákladnosti (automatizovaná řešení) i pohlčení kapacity jejích pracovníků (u případů, kde nepůjde využít automatizované řešení), obzvláště u menších bank, kterým zřejmě nebude zbývat nic jiného než anonymizaci smluv outsourcovat na externího poskytovatele.

Zadruhé anonymizace v určitých případech může znemožňovat řádné provedení *due diligence*. Kupříkladu posouzení rizika úvěrových expozic ze strany kupujícího v anonymizovaném režimu reálně není vůbec možné. Na skutečnost, že anonymizace v těchto případech naráží na určité limity, poukazuje mimo jiné expertní zpráva *Haut Comité Juridique de la Place Financière de Paris*²²³ z roku 2020, která hodnotí francouzskou právní úpravu bankovního tajemství a předkládá návrhy na vhodné úpravy příslušných ustanovení.²²⁴

---

²²² MILEROVÁ, opak. citace (ref 5), s. 112.

²²³ Jedná se o poradní orgán francouzské centrální banky a AMF (dohledový orgán nad finančními trhy) složený z předních odborníků na bankovní regulaci a finanční právo.

²²⁴ Banque de France, Haut Comité. *Rapport sur le secret bancaire*, opak. citace (ref 109), s. 54.

V praxi se u bank tento problém řeší obvykle tak, že se *data room* rozdělí na dvě části, tzv. *green* část a *red* část s odlišnými režimy. Obecně do *data roomu* mají přístup na straně kupujícího jen osoby patřící do tzv. *clean teamu*. Do tohoto *clean teamu* jsou osoby zařazovány přísně na *need-to-know* bázi. Před tím, než se mohou připojit ke *clean teamu*, musí na sebe tyto osoby vzít přísný závazek mlčenlivosti o skutečnostech, se kterými se seznámí při provádění *due diligence*. Do *clean teamu* zpravidla nemají přístup osoby z nejvyššího vedení kupujícího. Ti mají většinou nárok pouze na agregované informace. Do *red* části, kde se nacházejí neanonymizované dokumenty, mají přístup zpravidla jen externí poradci kupujícího, jako jsou typicky advokáti, auditori, finanční poradci. Do *green* části, kam jsou dokumenty obsahující důvěrné údaje dodávány obvykle pouze v anonymizované podobě, mají přístup kromě osob z *red* části i pracovníci kupujícího. Tímto postupem by mělo být zajištěno, že prověrka *due diligence* bude moci být řádně a v plném rozsahu provedena a zároveň bankovní tajemství bude v co možná největší míře chráněno.

Jakkoliv se tento postup banky (*targetu*) z pohledu ochrany bankovního tajemství může z materiálního hlediska zdát jako dostatečně chránící bankovní tajemství, z formálního hlediska může u *red* části přetrvávat problém s chybějícím právním titulem pro zpřístupnění předmětu bankovního tajemství externím poradcům kupujícího. V individuálních případech je myslitelné a bylo by i v praxi proveditelné vyžádat si ad hoc souhlas dotyčného klienta či klientů pro účely provedení *due diligence*. Nicméně případný nesouhlas takového klienta by měl potenciál celou transakci notně zkomplikovat a ještě zvýšit už tak vysoké transakční náklady, proto spoléhání se na souhlas jako právní titul pro zpřístupnění bankovního tajemství podle všeho není v praxi optimálním řešením. Německé soudy v podmínkách místní právní úpravy, kde taktéž pro tyto účely neexistuje zákonný průlom do bankovního tajemství, dovozují, že v daném případě konfliktu zájmů převládne oprávněný zájem kupujícího znát tyto informace nad zájmem dotčeného klienta na udržení těchto informací v tajnosti, nicméně proveditelnost tohoto řešení v praxi je diskutabilní.²²⁵ Někteří autoři v reakci na obtíže nastíněné výše navrhuji dovozovat u těchto případů výjimku z povinnosti anonymizace předmětu bankovního tajemství, čímž by se fakticky založil další průlom do bankovního tajemství.²²⁶ Souhlasím sice s tím, že průlom do bankovního tajemství by byl v tomto případě vhodný, avšak v poměrech aktuálně platného právního řádu nevidím žádný vhodný právní základ, ze kterého by se dal tento průlom dovodit. Jediné řešení vidím v legislativním zásahu, kterým by došlo k zakotvení nového průlomu do bankovního tajemství.

---

²²⁵ MILEROVÁ, opak. citace (ref 5), s. 113.

²²⁶ Ibid., s. 113.

Pokud se týče fúzí, situace je obdobná v tom směru, že žádný ze zákonných průlomů se na fúzi nedá využít a ani ČNB v žádném ze svých výkladových stanovisek připustnost sdělení informací krytých bankovním tajemstvím v rámci procesu fúze nevyslovila. Možnost získání souhlasu klientů lze prakticky vyloučit, předběžný souhlas *pro futuro* (takříkajíc pro všechny případy) v obchodních podmínkách či v produktových smlouvách by totiž kvůli své neurčitosti (nelze logicky identifikovat budoucí fúzující banku, se kterou budou informace při procesu fúze sdíleny) mohl obstát jen těžko. Možnost opatření si souhlasu ad hoc pro danou fúzi od všech klientů je rovněž zjevně nereálná. Na rozdíl od akvizice však fúze vyžaduje celoplošné sdílení údajů krytých bankovním tajemstvím, poněvadž ať už vnitřní integrace klientů fúzí zaniknuvší banky do nástupnické banky, homogenizace parametrů a nastavení bankovních produktů fúzujících bank, nebo další optimalizace procesů či systémů týkajících se nových klientů se bez toho totiž neobejdou.²²⁷

Důležitým aspektem při posuzování problematiky bankovního tajemství u fúzí je, že fúze bank vyžaduje s ohledem na § 16 odst. 1 písm. c) ZoB předchozí souhlas ČNB. V rámci tohoto správního řízení, jehož výsledkem je udělení, či neudělení souhlasu s předloženou fúzí, dochází mimo jiné i k posouzení projektu přeměny (fúze) z hlediska dopadu na zájmy klientů zúčastněných bank.²²⁸ Banky mohou v průběhu tohoto řízení konkrétní procesní aspekty projektu přeměny konzultovat s ČNB, včetně souladnosti s ochranou bankovního tajemství. Lze proto tvrdit, že v případě, že ČNB vysloví s plánovanou fúzí svůj předběžný souhlas za okolností, kdy z projektu přeměny je zřejmé, že při realizaci fúze nevyhnutelně dojde ke sdílení údajů představujících bankovní tajemství, fúzující banky by měly být díky tomuto posvěcení transakce ze strany ČNB podle všeho dostatečně kryté, přinejmenším vůči veřejnoprávním sankcím. V soukromoprávní rovině je pak nepravděpodobné, že by klientům fúzujících bank mohla vzniknout nějaká újma tím, že se jejich údaje dostanou do ruky nástupnické banky, která má úplně stejnou povinnost je chránit jako předchozí banka. U přeshraničních přeměn by situace mohla být teoreticky odlišná, ale přechodí souhlas ČNB představuje silnou garanci, že zájmy klientů nebudou fúzí citelněji dotčeny.

O toleranci tohoto zpřístupňování předmětu bankovního tajemství bankami při fúzích ze strany ČNB v praxi svědčí ostatně i to, že takových fúzí bank s předchozím souhlasem ČNB proběhlo v minulosti na českém bankovním trhu několik a tyto nedaly vzniknout, pokud se mi podařilo dohledat, žádným soudním sporům či přestupkovým řízením proti bankám z důvodu porušení bankovního tajemství. Mimoto závěr, že bankovní tajemství je pro fúzi s účastí tuzemské banky překážkou, kterou je způsobilý odstranit z cesty pouze souhlas klientů, by vedl

---

²²⁷ Ibid., s. 114.

²²⁸ SMUTNÝ, Aleš. § 16 [Předchozí souhlas], opak. citace (ref 7), s. 162.

k absurdnímu důsledku, že jakákoliv fúze by nebyla vůbec možná, čemuž empirie z praxe očividně neodpovídá.²²⁹

Argument ohledně předchozího souhlasu ČNB by zdánlivě přicházel vzhledem k ustanovení § 16 odst. 3 ZoB v úvahu i u kapitálových akvizic, nicméně účelem této procedury je posoudit kvality osoby, která usiluje o nabytí kvalifikované účasti na bance, či ji dokonce chce ovládnout, a další okolnosti spojené s touto osobou.

Co se týče převzetí celých portfolií banky jinou bankou, tyto transakce mají v praxi z pravidla podobu prodeje obchodního závodu, či jeho části.²³⁰ Ačkoliv obecná právní úprava institutu obchodního závodu nabízí mnoho úlev při jeho převádění (postoupení smlouvy bez souhlasu protistrany, převzetí dluhu bez souhlasu věřitele, převod nemovitosti zapsané v katastru nemovitostí už k okamžiku účinnosti smlouvy, koupě závodu se považuje za převod činnosti zaměstnavatele), právní úprava bankovního tajemství na tento případ formou průlomu do bankovního tajemství výslovně nepamatuje. Přitom, jak ukazují výše zmíněné případy z praxe, jsou tyto transakce jednak menší či větší měrou z pohledu zcizující banky vynuceny vnějšími okolnostmi, jinými slovy banka nemá příliš na výběr, jednak lze odůvodněně tvrdit, že tyto transakce jsou často v nejlepším zájmu klientů, jejichž údaje se při nich zpřístupňují.²³¹

Je otázkou, zda by zde nešlo použít potenciálně široký průlom podle § 38b ZoB. Na první pohled zřejmě nikoliv, protože banka prodejem (rozprodejem) svého obchodního závodu realizuje svůj záměr ukončit bankovní činnost na určitém trhu, kde obchodní závod působí. Ovšem při pohledu na případ Sberbank, kde se očekává, že díky prodeji úvěrového portfolia České spořitelně by mělo dojít k více než 90 % uspokojení pohledávek vkladatelů, na jejichž vklady se nevztahuje pojištění z Garančního systému finančního trhu anebo jejichž pohledávky přesahují náhradový limit ve výši 100 000 EUR, jako jsou velké obchodní korporace, kraje a obce,²³² lze za touto operací vidět určitý zvláštní případ řízení likvidity, neboť banka Sberbank CZ, v likvidaci prodala soubor svých pohledávek z úvěrových obchodů, aby získala nezbytnou likviditu pro uspokojení

---

²²⁹ MILEROVÁ, opak. citace (ref 5), s. 114.

²³⁰ Viz např. Smlouva o prodeji a koupi obchodního závodu uzavřená mezi bankou Sberbank CZ, v likvidaci, insolvenční správkyň a Českou spořitelnou. Je to z důvodu značných praktických výhod, kterými institut obchodního závodu po právní stránce disponuje, zejména v případě jeho převodu, kdy se *uno actu*, jednou smlouvou, převádí vše co k obchodnímu závodu náleží (§ 2175 OZ). Speciální úprava převodu obchodního závodu má totiž přednost před úpravami převodů jednotlivých věcí, práv, dluhů, pohledávek, smluv, které obchodní závod zahrnuje.

²³¹ V případě prodeje portfolia kvůli odchodu z trhu to umožňuje hladký přechod klientů ke kupující bance, aniž by jim to způsobilo obtíže spojené s hledáním nové banky. V případě prodeje portfolia vynuceného odnětím bankovní licence ze strany ČNB je posloužení zájmům klientů touto transakcí ještě zřejmější, navíc tento krok pomáhá vypořádat dluhy banky (vklady) v rámci likvidace.

²³² ČTK. „Správkyň Sberbank CZ podepsala s Českou spořitelnou smlouvu o prodeji úvěrů banky“. *iROZHLAS*. 16. 12. 2022. Dostupné z https://www.irozhlas.cz/ekonomika/sberbank-smlouva-prodej-uvery_2212161216_cen.

pohledávek vkladatelů na vyplacení svých vkladů u ní v co největší možné míře. Banka se tím tedy snažila odvrátit ohrožení návratnosti vkladů. Ve druhé modelové skupině případů, kdy banka obchodní závod zcizuje kvůli záměru opustit český trh, lze poukázat na to, že tato banka sama sice nečiní tuto operaci za účelem obezřetného podnikání, ale její mateřská společnost, jež o tom rozhodla, touto operací plnění obezřetnostních pravidel sledovat může (samozřejmě za předpokladu, že je také bankou). Zahraniční banky – mateřské společnosti – obvykle stahují své pobočky z těch národních trhů, kde vykazují oproti očekávání příliš nízkou míru ziskovosti, respektive návratnosti kapitálu, anebo z důvodu nedostatečného růstového potenciálu.²³³ Opuštěním trhů, kde se bance relativně nedaří a setrváním na trzích, kde se naopak bance relativně daří, mateřská banka v rámci skupiny řídí a omezuje riziko svého celoevropského či celosvětového podnikání. K subsumpci této skupiny případů pod průlom dle § 38b tato argumentace však nejspíš nebude postačovat.

Možnost opřít se o souhlas klienta bude v tomto případě rovněž nereálná, neboť to u předběžného souhlasu bude stejně jako u akvizice či fúze vždy narážet na problém (ne)dostatečné určitosti a konkrétnosti souhlasu vzhledem k tomu, že dopředu není znám nabyvatel obchodního závodu, tj. třetí osoba, které se budou údaje sdělovat. Opatřování ad hoc souhlasu klientů pro danou transakci by znamenalo sesbírání souhlasů všech klientů, kteří do převáděného portfolia spadají, což budou často tisíce osob. Nesouhlasící klienti by museli být z transakce složitě vyřazováni, což by celou operaci, už tak značně složitou, neúměrně komplikovalo, a navíc by to nabourávalo princip převodu portfolia v jeho co možná největší celistvosti.

Celková situace z hlediska bankovního tajemství se zdá být u převodů obchodního závodu banky obdobná jako u fúzí. Bankovní regulace (§ 16 odst. 1 písm. a) ZoB) pro případ jakékoliv dispozice s obchodním závodem banky vyžaduje předchozí souhlas ČNB k uzavření smlouvy, na jejímž základě má dojít k příslušné dispozici. I zde se tak nabízí argument, v tomto případě to navíc vyplývá jednoznačněji a přímočařeji, že souhlas ČNB lze vykládat jako určité potvrzení, že předmětná transakce vyhovuje požadavkům a podmínkám bankovní regulace, včetně ochrany bankovního tajemství. Tím spíše to platí v případě, kdy ze schvalované smlouvy výslovně vyplývá, že v rámci transakce dojde k předání údajů krytých bankovním tajemstvím, a ČNB tak uděluje souhlas s vědomím této skutečnosti.²³⁴

---

²³³ Viz případy bank BNP Paribas Personal Finance a Citibank.

²³⁴ Viz např. Smlouva o prodeji a koupi obchodního závodu uzavřená mezi bankou Sberbank CZ, v likvidaci, insolvenční správkyň a Českou spořitelnou, ze které vyplývá, že v rámci transakce dojde k předání datových nosičů s údaji o úvěrovém portfoliu, dlužných úpisech, syndikovaných úvěrech, zajištění, vyloučených úvěrech, sankčních klientech atd., tedy údajů podléhajících bankovnímu tajemství.

Lze tedy stejně jako u fúzi vzhledem ke skutečnosti, že ČNB udělila těchto souhlasů v minulosti již několik, hovořit o toleranci této praxe ze strany ČNB, třebaže z právní úpravy bankovního tajemství v zákoně o bankách by se mohlo zdát, že banka nemá ke zpřístupnění v daném případě náležitý právní titul.

Abych to shrnul, u skupiny případů, do které spadá případ banky Sberbank, je podle mého názoru použitelný průlom podle § 38b ZoB, protože je banka do této transakce dotlačena vnějšími okolnostmi a tuto transakci podstupuje v zájmu zajištění návratnosti vkladů. I u druhé skupiny případů, do které spadá případ banky Hello bank, je podle všeho také potřeba dovodit průlom do bankovního tajemství už jen z toho důvodu, že se jedná o v praxi nezbytný nástroj, který přispívá ke stabilitě bankovního sektoru. Odlišné stanovisko by fakticky učinilo institut převodu obchodního závodu pro banky nedostupným. Tolerance ze strany ČNB těchto případů zpřístupnění předmětu bankovního tajemství je tedy podle všeho na místě. Tento právní názor zastávají i jiní autoři²³⁵. Bylo by koneckonců paradoxní, kdyby bankovní tajemství představovalo překážku pro převod obchodního závodu, zatímco právní úprava převodu obchodního závodu je koncipována tak, že se zásadně nevyžaduje souhlas věřitelů, zaměstnanců či jiných osob zainteresovaných na provozu obchodního závodu s jeho zcizením, aby převod mohl být právě proveden co nejhladčeji a s co nejmenšími transakčními náklady a především aby na tom transakce nemohla ztroskotat.²³⁶ Zajímavá analogie se v této souvislosti nabízí s pojišťovnictvím, kde se převod pojistného kmene, což je obdoba bankovního portfolia v pojišťovnictví, těší přímo ex lege výjimce z povinnosti zachovávat mlčenlivost (§ 128 odst. 6 zákona č. 277/2009 Sb., o pojišťovnictví).²³⁷ Přitom vztah mezi pojišťovnou a jejím klientem se blíží, přinejmenším u některých pojistných produktů, jako je kupříkladu životní pojištění s investiční složkou, pokud jde o míru důvěrnosti, vztahu banky a jejího klienta.

Není bez zajímavosti, že ve francouzském právním řádu jsou jak fúze a akvizice, tak i převody obchodního závodu nebo jiné převody aktiv či pohledávek ze zákona²³⁸ kryty výjimkou z povinnosti zachovávat profesní tajemství (ekvivalent českého bankovního tajemství). Expertní zpráva *Haut Comité Juridique de la Place Financière de Paris* z roku 2020 navíc doporučuje rozsah těchto průlomů do profesního tajemství ještě rozšířit, aby se postavilo na jisto, že průlom

---

²³⁵ Např. MILEROVÁ, opak. citace (ref 5), s. 75.

²³⁶ Právní úprava kompenzuje nevyžadování souhlasu jinými zajišťujícími instituty, jako je např. zákonné ručení zcizitele za převedené dluhy. V případě bankovního tajemství by tímto zajišťujícím prvkem mohl být právě souhlas ČNB.

²³⁷ MILEROVÁ, opak. citace (ref 5), s. 75.

²³⁸ Čl. L511-33 odst. 3, bod 3°, 4° a 5° *Code monétaire et financier*.

se vztahuje na všechny fáze v rámci procesu akvizice a že se vztahuje i na další osoby, které pracují pro nabyvatele, jako jsou advokáti, daňoví poradci, auditoři atd.²³⁹

3.9. Průlom do bankovního tajemství podzákonným aktem (mimořádným opatřením ministerstva)

Pro komplexní zpracování problematiky průlomů do bankovního tajemství neupravených zákonem je potřeba se ještě alespoň v krátkosti zastavit u možnosti založení průlomu do bankovního tajemství podzákonným aktem.²⁴⁰ Až do vydání výkladového stanoviska²⁴¹ ČNB k institutu bankovního tajemství z předloňského roku, byla tato možnost ze zřejmých důvodů²⁴² považována za vyloučenou.²⁴³ V uvedeném výkladovém stanovisku se však uvádí: „Ve vazbě na specifický účel (ochrana zdraví resp. života obyvatelstva v mimořádných případech) lze za další průlom považovat i zmocnění pro některé orgány k vydání mimořádných opatření při epidemii a nebezpečí jejího vzniku“, přičemž je odkazováno na § 69 odst. 1 písm. j) a odst. 2 zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví, jímž je založeno oprávnění pro příslušný orgán ochrany veřejného zdraví - podle § 80 odst. 1 písm. g) tohoto zákona ministerstvo zdravotnictví – mimořádným opatřením uložit k likvidaci epidemie nebo nebezpečí jejího vzniku zákaz nebo nařídít další určité činnosti, které nejsou uvedeny pod předchozími písmeny a) až i) daného ustanovení.

Formálně se to sice jeví jako průlom zakotvený v zákoně, kdy právní předpis *sui generis*/opatření obecné povahy jen konkretizuje již existující povinnost zakotvenou v § 69 odst. 1 písm. j) zákona o ochraně veřejného zdraví, avšak s ohledem na nesmírnou obecnost tohoto ustanovení, které opravňuje ministerstvo zdravotnictví prakticky k čemukoliv myslitelnému a ústavně konformnímu, co může nějak pomoci s likvidací epidemie, se materiálně bude jednat o průlom založený až mimořádným opatřením ministerstva, tedy podzákonným aktem, neboť ustanovení § 69 odst. 1 písm. j) zákona o ochraně veřejného zdraví lze považovat z materiálního hlediska za blanketovou (blanketní) právní normu.²⁴⁴

²³⁹ Banque de France, Haut Comité. *Rapport sur le secret bancaire*, opak. citace (ref 109), doporučení č. 9, s. 53-54.

²⁴⁰ S ohledem na spor o právní povahu mimořádných opatření vydávaných ministerstvem zdravotnictví na úseku protiepidemické ochrany, tedy zda se jedná o právní předpis *sui generis*, či opatření obecné povahy, budu používat termín podzákonný akt jako zastřešující pojem zahrnující obě možné varianty. Přestože k tomuto sporu dnes již existuje dostatečná judikatura soudů, domnívám se, že tento spor z povahy věci nejspíš nemůže mít uspokojivé řešení, neboť většina těchto mimořádných opatření nesla znaky obou druhů právních aktů.

²⁴¹ ČNB, Stanovisko „K institutu bankovního tajemství“, opak. citace (ref 18).

²⁴² Ze zásady *lex superior derogat legi inferiori* i z hierarchie právních norem v rámci právního řádu totiž vyplývá, že norma nižší právní síly (mimořádné opatření ministerstva) nemůže měnit právní úpravu stanovenou v normě vyšší právní síly (zákon).

²⁴³ MILEROVÁ, opak. citace (ref 5), s. 137-138.

²⁴⁴ Aby se to dalo považovat za průlom zakotvený v zákoně, dotyčné ustanovení by podle mého názoru mělo být naformulováno tak, aby z něj jednoznačně vyplývalo oprávnění příslušného orgánu ochrany veřejného zdraví

Lze se domnívat, že ČNB přišla s tímto stanoviskem mimo jiné i pod vlivem odborných diskuzí²⁴⁵ reflektujících protipandemické mimořádné opatření ministerstva zdravotnictví č. j. MZDR 12398/2020-1/MIN/KAN ze dne 19. března 2020, které mimo jiné nařizovalo tuzemským bankám poskytnout údaje o místě a době použití elektronických platebních prostředků (platební karty, případně i chytré mobily a hodinky s nahranými platebními kartami) svých klientů za účelem vytvoření tzv. vzpomínkových map (zmapování pohybu osob nakažených koronavirem SARS-CoV-2 a jejich sociálních kontaktů) v rámci tehdejších pokusů uvést do praxe systém tzv. chytré karantény. Jako nezbytný předpoklad poskytnutí těchto údajů ministerstvu bankou byl stanoven souhlas dotyčného nakaženého klienta.

Tento akt bezpochyby šitý horkou jehlou se dočkal silné kritiky z několika hledisek. Zaprvé v rovině ochrany osobních údajů vyžadoval souhlas nakažených klientů jako právní titul pro zpracování jejich osobních údajů bankou za účelem následného poskytnutí těchto dat ministerstvu pro vytvoření vzpomínkové mapy, ačkoliv bankám již svědčil příhodnější právní titul – nezbytnost zpracování pro splnění úkolu prováděného ve veřejném zájmu²⁴⁶, potažmo nezbytnost pro splnění právní povinnosti²⁴⁷ – a tudíž získávání souhlasů bylo z hlediska regulace GDPR nadbytečné.²⁴⁸ Naopak tento souhlas měl být vztažen na sdělení bankovního tajemství, neboť v daném případě právě pro sdělení bankovního tajemství, a nikoliv pro zpracování osobních údajů, bankám chyběl právní titul – chybějící průlom do bankovního tajemství. V tomto duchu však souhlas naformulován nebyl a, jak vyplývá z ustálené rozhodovací praxe²⁴⁹ ČNB i jejího výkladového stanoviska²⁵⁰, nelze zásadně ze souhlasu se zpracováním osobních údajů vyvozovat bez dalšího (aniž by to v něm bylo výslovně uvedeno) i souhlas se sdělením údajů krytých bankovním tajemstvím. Takový souhlas tudíž podle všeho neměl být považován za dostatečný. Tím pádem průlom do bankovního tajemství v daném případě fakticky zakládalo mimořádné opatření, což zase naráželo na problém (ne)přípustnosti založení průlomu do bankovního tajemství aktem podzákonné právní síly.²⁵¹ Zadruhé stavět takto významné opatření přijímané v důležitém veřejném zájmu na souhlas klientů (jako právním titulu), přičemž podle dostupných dat tento souhlas dávalo jen okolo 60 % dotčených klientů, je z právně-politického pohledu nežádoucí,

---

uložit mimořádným opatřením povinnost sdělovat údaje, na které se vztahuje zákonem stanovená nebo zákonem uznaná povinnost mlčenlivosti.

²⁴⁵ MILEROVÁ, opak. citace (ref 5), s. 136-139.

²⁴⁶ Čl. 6 odst. 1 písm. e) GDPR

²⁴⁷ Čl. 6 odst. 1 písm. c) GDPR

²⁴⁸ MILEROVÁ, opak. citace (ref 5), s. 137.

²⁴⁹ Rozhodnutí České národní banky č.j. 2019/33039/570 ze dne 22. března 2019, sp. zn. Sp/2017/330/573.

²⁵⁰ ČNB, Stanovisko „K institutu bankovního tajemství“, opak. citace (ref 18).

²⁵¹ MILEROVÁ, opak. citace (ref 5), s. 137-138.

neboť to logicky významně snižuje účinnost celého systému (vzpomínkové mapy).²⁵² Zatřetí souhlas se logicky vztahoval jen na předávání údajů o nakažené osobě, která souhlas udělila. Nemohl se tudíž vztahovat také na údaje o osobách, které s nakaženou osobou přišly do styku, neboť ty žádný souhlas neudělily. Přitom tyto údaje byly neméně důležité pro efektivní fungování chytré karantény napojené na vzpomínkové mapy.²⁵³

Tyto důvody, zejména ten o nutnosti nespoléhat se na souhlas nakaženého klienta, ve spojení s chybějícím odpovídajícím průlomem v zákoně o bankách zřejmě podnítily ČNB k zaujetí tohoto stanoviska. S ohledem na to, že ČNB jako orgán bankovního dohledu je zdaleka nejdůležitější autoritou²⁵⁴ při interpretaci právní úpravy bankovního tajemství, jež v rámci řízení o přestupku, dohledové činnosti, konzultací s bankami rozhoduje, co je v souladu s bankovním tajemstvím a co již nikoliv, je toto stanovisko způsobilé založit další průlom do bankovního tajemství, třebaže se jedná vzhledem k povaze mimořádného opatření pouze o dočasný a krátkodobý průlom navázaný na trvání epidemického (pandemického) stavu. Bude nicméně zajímavé, jak se k tomuto stanovisku postaví právní doktrína. Jakkoliv jsou motivy ČNB pochopitelné a potřebnost tohoto průlomu v praxi zřejmá, způsob jeho založení nepovažuji za nejšťastnější, neboť o založení nového průlomu do bankovního tajemství ve prospěch dalšího orgánu veřejné moci by neměl rozhodovat nikdo jiný než zákonodárce na základě politické vůle odvozené od demokratické legitimacy, tím spíše v této politicky citlivé otázce protiepidemických opatření, které, jak jsme se v souvislosti s pandemií Covid 19 mohli přesvědčit, mají potenciál velmi citelně zasáhnout do svobod a soukromí lidí. V neposlední řadě toto stanovisko podle mého názoru jednak jde proti celé koncepci průlomů do bankovního tajemství ve prospěch jednotlivých orgánů veřejné moci, jak je promítnuta do § 38 odst. 3 ZoB (pomocí výčtu, který by měl být dle názoru samotné ČNB taxativní)²⁵⁵, jednak toto dílčí stanovisko není ani koherentní v rámci samotného výkladového stanoviska jako celku, poněvadž na jiném místě je uvedeno, že úpravu průlomů do bankovního tajemství v jiných předpisech nelze zcela vyloučit, „pokud je v nich jednoznačně upravena povinnost banky předat určité údaje nebo pravomoc příslušného orgánu vyžadovat údaje chráněné bankovním tajemstvím“²⁵⁶, což ustanovení § 69 odst. 1 písm. j) zákona o ochraně veřejného zdraví zjevně nesplňuje. Tento způsob je rovněž nepřilíš šťastný i s ohledem

---

²⁵² Ibid., s. 138-139.

²⁵³ MILEROVÁ, opak. citace (ref 5), s. 137.

²⁵⁴ Vliv soudů na podobu bankovního tajemství je spíše zanedbatelný vzhledem ke skutečnosti, že spory, jejímž předmětem je bankovní tajemství, jsou relativně ojedinělé, a to mimo jiné z toho důvodu, že u porušení bankovního tajemství je zpravidla velmi obtížné prokázat vznik jakékoliv újmy, což potenciálně dotčené klienty přirozeně odrazuje od podávání žalob k soudu. Ve správním soudnictví judikatury také příliš není.

²⁵⁵ ČNB, Stanovisko „K institutu bankovního tajemství“, opak. citace (ref 18).

²⁵⁶ ČNB, Stanovisko „K institutu bankovního tajemství“, opak. citace (ref 18).

na právní jistotu bank, vezmeme-li v potaz nedávnou zkušenost s nevalnou právní kvalitou, překotností při vydávání, měnění a rušení a (ne)souladností mimořádných opatření ministerstva zdravotnictví se zákonem či ústavním pořádkem.

Na závěr nelze než v rámci úvah *de lege ferenda* doporučit, aby byl předmětný průlom pojat do zákona o bankách a aby se o něj rozšířil výčet uvedený v § 38 odst. 3 ZoB.

4. Potenciální oblasti pro další průlomy do bankovního tajemství

4.1. Průlom do bankovního tajemství založený judikaturou řešící kolizi bankovního tajemství s jiným základním právem: rozsudek Soudního dvora EU ve věci C-580/13: Coty Germany GmbH proti Stadtsparkasse Magdeburg a jeho reflexe

Průlom do bankovního tajemství na základě judikatury může být v podmínkách právního řádu České republiky jako členského státu Evropské unie teoreticky založen i rozhodnutím Soudního dvora EU v rámci řízení o předběžné otázce v souladu s čl. 267 Smlouvy o fungování EU (SFEU). Bankovní tajemství jako takové sice leží mimo oblast regulace evropským právem, a proto v zásadě není možné se obrátit na Soudní dvůr EU s předběžnou otázkou stran výkladu určitého ustanovení týkajícího se bankovního tajemství, rozhodnutí Soudního dvora EU přesto mohou mít za určitých specifických okolností dopad na úpravu bankovního tajemství ve vnitrostátních právních řádech, a to nepřímo prostřednictvím rozhodování sporů zakládajících se na střetu bankovního tajemství s jiným (základním lidským) právem²⁵⁷, které už evropským právem určitým způsobem regulováno je.²⁵⁸

V tomto kontextu stojí za pozornost rozhodnutí Soudního dvora EU o předběžné otázce v případě C-580/13 Coty Germany GmbH vs Stadtsparkasse Magdeburg ze dne 16. července 2015, které je, zdá se, zdaleka nejvýznamnějším rozhodnutím týkajícím se bankovního tajemství na evropské úrovni, jež bylo Soudním dvorem EU dosud vyneseno. V daném případě se jednalo o kolizi bankovního tajemství s právem na informace v souvislosti s ochranou práv duševního vlastnictví, konkrétně s ochranou známkou.

Co se týče skutkových okolností případu, šlo o to, že držitel komunitární ochranné známky Davidoff Hot Water – společnost Coty Germany GmbH, majíc podezření na padělání svého zboží na internetové aukci, zakoupila v rámci kontrolního nákupu lahvičku parfému opatřenou její ochrannou známkou. Její podezření se potvrdilo, skutečně se jednalo o padělek, tedy o zásah do jejích práv z ochranné známky. Společnost, ve snaze zjistit identitu porušovatele, se obrátila na banku Stadtsparkasse Magdeburg, jež vedla platební účet, na který společnost Coty převedla úplatu za padělaný parfém, s žádostí o sdělení jména a adresy majitele účtu za účelem uplatnění svých práv vůči porušovateli před soudem.

Jelikož banka tuto žádost odmítla s poukazem na bankovní tajemství, společnost Coty se obrátila na soud. Opírala se při tom o příslušná ustanovení německého zákona o ochranných

---

²⁵⁷ Těchto práv však není mnoho, především se to týká práv z duševního vlastnictví (viz dále).

²⁵⁸ Pro úplnost je třeba dodat, že druhým významnějším okruhem případů, kdy je bankovní tajemství předmětem rozhodování na půdě Soudního dvora EU, je oblast spolupráce mezi členskými státy při správě daní.

známkách transponující čl. 8 odst. 1 písm. c) směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/48/ES ze dne 29. dubna 2004 o dodržování práv duševního vlastnictví, který dává pravomoc soudům nařídít třetí osobě, která prokazatelně v obchodním měřítku poskytla služby používané při činnosti porušující právo, poskytnout informace o původu distribuční sítě padělaného zboží. V daném případě totiž banka Stadtparkasse Magdeburg zřídila a vedla účet používaný porušitelem k přijímání plateb za padělané parfémy a provedla předmětnou transakci. Soud první instance žalobě společnosti Coty vyhověl, naopak odvolací soud tento rozsudek zrušil s ohledem na ustanovení německého občanského soudního řádu opravňující banku odmítnout před soudem vypovídat o skutečnostech krytých bankovním tajemstvím. Dotyčná směrnice řeší vztah mezi v ní zakotveným právem na informace a povinnostmi mlčenlivosti ve vnitrostátních právních řádech ve svém čl. 8 odst. 3 písm. e), kde se jen stanovuje, že ustanoveními upravujícími právo na informace nejsou dotčeny právní předpisy upravující ochranu důvěrnosti informačních zdrojů nebo zpracování osobních údajů. Dovolací soud, maje důvodné pochybnosti stran výkladu německého práva ve světle evropské směrnice, se rozhodl položit Soudnímu dvoru EU předběžnou otázku.²⁵⁹

V jádru sporu šlo o to, jak vzájemně sladit dvě základní lidská práva²⁶⁰, obě zaručená LZZP EU, která se v daném případě dostala do kolize tak, aby rozhodnutím ve prospěch jednoho z nich nedošlo k zásahu do podstaty toho druhého.

Soudní dvůr se pokusil svým rozhodnutím nastolit spravedlivou rovnováhu mezi dotýčenými protichůdnými právy a nakonec se přiklonil k závěru, že je čl. 8 odst. 3 písm. e) evropské směrnice nutné vykládat v tom smyslu, že výše uvedenému ustanovení národní právní úpravy (německého občanského soudního řádu) brání. Soud k tomuto závěru došel aplikací osvědčené metody poměrování a principu proporcionality. Vzhledem k tomu, že německá právní úprava chránící bankovní tajemství v rámci civilního soudního řízení je takové povahy, že umožňuje neomezené a ničím nepodmíněné odepření poskytnout požadované informace bankou, což fakticky znamená vyloučení práva na informace ve vztahu k bankovním institucím, což může závažně narušit účinný výkon ochrany práva duševního vlastnictví, je nutné dát v daném případě

---

²⁵⁹ Zda vykládat inkriminovaný čl. 8 odst. 3 písm. e) směrnice v tom smyslu, že brání, či naopak umožňuje úpravu ve vnitrostátním právním řádu, která dovoluje bance s odvoláním na bankovní tajemství odmítnout poskytnout informace o jménu a adrese majitele účtu, právo na informace o nichž vyplývá z čl. 8 odst. 1 písm. c) směrnice.

²⁶⁰ Právo duševního vlastnictví jako právo vlastnické je chráněno na evropské úrovni v čl. 17 odst. 2 LZZP EU. Právo na informace lze považovat za nezbytný předpoklad účinného výkonu práva na soudní ochranu, a tedy za jeho určitou složku. Právo na soudní ochranu je zakotveno v čl. 47 LZZP EU. Naproti tomu bankovní tajemství jako institut chránící část sféry soukromí člověka spadá pod právo na ochranu soukromí (čl. 7 LZZP EU), respektive ochranu osobních údajů (čl. 8 LZZP EU).

přednost právu na informace, neboť opačný výklad by vedl k nepřipustnému zásahu do esenciálního obsahu práva na informace, jež je prerekvizitou uplatnění práva na soudní ochranu.

Je potřeba dodat, že Soudní dvůr EU uložil německému dovolacímu soudu, aby v rámci řešení sporu v původním řízení ověřil, zda v německém právním řádu případně neexistují další procesní prostředky, které by soudním orgánům umožnily nařídit poskytnutí požadovaných informací. Banka Stadtsparkasse Magdeburg v této souvislosti poukazovala na možnost získání potřebných údajů v rámci trestního řízení, které mohla společnost Coty iniciovat podáním trestního oznámení.

Tento případ byl pozoruhodný tím, že díky shodě okolností šlo o první soudní spor, kdy právo na informace z titulu ochrany duševního vlastnictví bylo uplatněno vůči bankovní instituci. Právo na informace v souvislosti s ochranou duševního vlastnictví je totiž obvykle vykonáváno vůči poskytovatelům internetového připojení v kontextu případů internetového pirátství, kteří však nejsou vázáni žádnou státem uloženou či uznanou povinností mlčenlivosti.²⁶¹

Třebaže jde o významné rozhodnutí, které nepochybně přispělo k účinnější ochraně práv duševního vlastnictví, je při jakýchkoliv pokusech vyvozovat z tohoto rozhodnutí obecnější závěry, jež by byly relevantní i pro český právní řád, nutné vnímat zvolené právní řešení v kontextu německé právní úpravy, která pro svou přílišnou rigiditu neumožňovala soudům v konkrétních případech v závislosti na konkrétních okolnostech každého případu obě protichůdná práva poměřovat a nalézat spravedlivá rozhodnutí, jež by obě práva uvedla, pokud možno, do rovnováhy. Určitě nelze z tohoto rozhodnutí vyvozovat, že by ochrana práv duševního vlastnictví měla mít automaticky vždy bez dalšího přednost před ochranou důvěrných bankovních informací. Má mít přednost pouze v těch případech, kdy vnitrostátní právní úprava dává bankám možnost bez jakéhokoliv omezení či podmínek odmítnout podat informace na žádost soudu s poukazem na bankovní tajemství, což zabraňuje tomu, aby soudy mohly v opodstatněných případech sdělení informací krytých bankovním tajemstvím nařídit. Národní úprava tím vytváří nerovnováhu mezi dotýcnými právy, kterou je nutné napravit výkladem evropské směrnice, jak učinil Soudní dvůr EU.²⁶²

Pokud jde o širší význam tohoto rozhodnutí, zásadní otázkou je, nakolik lze závěry obsažené v rozhodnutí zobecnit. Konkrétně se jedná o to, zda je možné se předmětného rozhodnutí dovolat k dosažení judikaturního průlomu do bankovního tajemství v případě střetu i jiného práva než práva na informace (za předpokladu srovnatelné právní síly) s bankovním tajemstvím za

---

²⁶¹ GIANNINO, Michele. „Coty Germany: when intellectual property rights enforcement prevails over banking secrecy“. Online. *Journal of intellectual property law & practice*. 2015, roč. 10, č. 11, s. 823.

²⁶² *Ibid*, s. 823.

situace, kdy právní úprava bankovního tajemství bude v daném případě umožňovat neomezené a ničím nepodmíněné odepření vyhovět tomuto právu s poukazem právě na bankovní tajemství, a obě práva se tak ocitnou v nerovnováze. Odpověď na tuto otázku mohou dát jen soudy.

V souvislosti s rozhodnutím ve věci C-580/13 *Coty Germany GmbH vs Stadtsparkasse Magdeburg* je nabíledni otázka, jak dobře česká právní úprava nastoluje rovnováhu mezi bankovním tajemstvím a právem na informace za účelem ochrany práv duševního vlastnictví. Ustanovení evropské směrnice o dodržování práv duševního vlastnictví, o jehož výkladu se v dané věci vedl spor, bylo do českého právního řádu transponováno zákonem č. 221/2006 Sb., o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví a ochraně obchodního tajemství.

Pokud bychom skutkové okolnosti případu extrapolovali do poměrů českého právního řádu, Soudním dvorem EU řešený problém by neměl nastat, poněvadž příslušná ustanovení českého právního řádu jsou na rozdíl od toho německého flexibilní a poskytují soudům dostatečné nástroje, aby, slovy Soudního dvora EU, zajistily spravedlivou rovnováhu mezi dotčenými základními právy. Ustanovení § 3 odst. 4 zákona o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví sice stejně jako v německém případě obsahuje pravidlo o tom, že ustanovením o právu na informace zůstávají nedotčena ustanovení zvláštních právních předpisů upravující povinnost mlčenlivosti, nicméně český občanský soudní řád (viz § 128 ve spojení s § 124 OSŘ) ve spojení s ustanovením § 38 odst. 3 písm. a) ZoB umožňují bankovní tajemství za účelem sdělení skutečností důležitých pro civilní soudní řízení prolomit, ale jen v nezbytném rozsahu a při šetření jeho podstaty (§ 124 první věta OSŘ). V ustanovení § 3 odst. 2 zákona o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví je navíc obsažena kautela, jež příkazuje soudu žádost o informaci (žalobu) zamítnout, jestliže by to bylo v nepoměru k závažnosti ohrožení či porušení práva na ochranu soukromí (bankovního tajemství).

Nicméně česká právní úprava skrývá jiný problém, a to ve formulaci práva na informace podle § 3 odst. 1 písm. c) zákona o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví. Dle tohoto písmene může oprávněná osoba požadovat informace o původu a distribučních sítích zboží či služeb, kterými je porušováno právo, vůči třetí osobě, o níž bylo zjištěno, že za účelem přímého či nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu poskytovala služby užívané při činnostech porušujících právo. Ve srovnání se zněním směrnice zde došlo k rozšíření hypotézy normy o účel poskytnutí služby. To může vyvolávat interpretační potíže s ohledem na otázku, zda lze banku vedoucí platební účet pro porušitele, u níž nelze předpokládat, že by měla jakoukoliv vědomost o protiprávním jednání svého klienta, natož že by se na protiprávním jednání sama jakkoliv podílela, subsumovat pod danou hypotézu právní normy. Důvodová zpráva nenabízí k řešení tohoto problému žádné užitečné vodítko, když se omezuje na konstatování, že smyslem doplnění o účel

bylo zajistit, aby ustanovení rovněž nedopadalo na spotřebitele jednajícího v dobré víře.²⁶³ Za použití jazykové metody výkladu dojdeme nejspíše k tomu, že se tím zřejmě míní poskytnutí služby s vidinou získání prospěchu z činnosti porušující právo duševního vlastnictví („první varianta interpretace“), a nikoliv poskytnutí služby s vidinou jakéhokoliv určitého protiplnění – v daném případě poplatek za vedení účtu („druhá varianta interpretace“), jelikož je zcela zřejmé, že se v poměrech kapitalistické tržní ekonomiky všechno zboží a služby zásadně poskytují za účelem přímého či nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu (dosažení zisku). Tato výslovná zmínka by proto u druhé varianty interpretace působila krajně nelogicky. Smysl tak dává jen u první varianty interpretace. Oproti tomu systematický výklad ve světle evropské směrnice svědčí ve prospěch druhé varianty interpretace. Důvodová zpráva naznačuje, že nesrovnalost zřejmě nastala nešikovným opisem pojmu poskytnutí služby v obchodním měřítku, a tudíž poskytnutím služby za účelem přímého či nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu není míněno nic jiného než v obchodním měřítku.²⁶⁴ Na základě výše uvedeného vzhledem k tomu, že jazyková metoda výkladu je jen prvotním přiblížením k normě při objasňování jejího významu, a s ohledem na povinnost vykládat normy mající svůj původ v evropském právu eurokonformním způsobem, je nejspíš nutné dát přednost druhé variantě výkladu, tedy že banku lze podřadit pod hypotézu normy.

Další obtíže lze identifikovat při uplatňování práva na informace vůči bance v praxi. Jelikož banka nemůže poskytnout požadované informace dobrovolně, protože právu na informace podle zákona o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví neodpovídá žádný průlom do bankovního tajemství podle zákona o bankách, poškozenému nositeli práv průmyslového vlastnictví nezbude než se obrátit v souladu s § 3 odst. 2 zákona o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví s žalobou na soud. Avšak poškozený v tomto momentě nebude mít zpravidla k dispozici dostatek údajů o porušiteli práva, aby ho mohl v žalobě dostatečně identifikovat.²⁶⁵ Disponuje totiž stejným rozsahem údajů jako osoba, která omylem zaslala platbu na jiný účet, tj. pouze číslem bankovního účtu porušitele a identifikátorem banky, která tento účet vede. Navíc § 3 odst. 2 zákona o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví stanovuje, že poskytnutí informace se lze domáhat pouze v řízení o porušení práva, což předpokládá úspěšné zahájení řízení návrhem splňujícím všechny náležitosti podle § 79 odst. 1 OSŘ. Poškozený se tak nachází v pověstném začarovaném kruhu, neboť banka může jméno a příjmení, adresu (respektive název, sídlo a IČO u

---

²⁶³ Důvodová zpráva k zákonu č. 221/2006 Sb. o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví a o změně zákonů na ochranu průmyslového vlastnictví (zákon o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví).

²⁶⁴ Ibid.

²⁶⁵ Podle § 79 odst. 1 OSŘ návrh na zahájení řízení (žaloba) musí obsahovat jméno (název či obchodní firmu u PO), příjmení, bydliště (sídlo u PO), případně rodné číslo či identifikační číslo žalovaného.

PO) porušítele sdělit jen soudu pro účely občanského soudního řízení (§ 38 odst. 3 písm. a) ZoB) a poškozený bez těchto údajů nemůže občanské řízení, v rámci kterého by si požadované údaje soud od banky vyžádal, zahájit.²⁶⁶

Je potřeba dodat, že poškozený nositel práv průmyslového vlastnictví může podat trestní oznámení na neznámého pachatele pro podezření na spáchání trestného činu podle § 268 odst. 1 trestního zákoníku (porušení práv k ochranné známce a k jiným označením) a, pakliže bude trestní stíhání na základě tohoto podnětu zahájeno, následně uplatnit svůj nárok z porušení práva z průmyslového vlastnictví v adhezním řízení, nicméně funkce a účely trestního řízení a civilního řízení jsou odlišné, policejní orgán či státní zástupce mohou věc z různých důvodů odložit a poškozeného odkázat na občanskoprávního řízení.

Poškozenému se bude v podmínkách aktuálně platné právní úpravy nabízet v praxi jen jediné řešení, jak uniknout z tohoto začarovaného kruhu způsobeného nedomyšleností právní úpravy, a to „využitím“ průlomu podle § 38 odst. 8 věta druhá ZoB řešícího chybné dispozice bance (viz výklad výše v rámci druhé kapitoly). Toto řešení bezpochyby nelze považovat za uspokojivé. Nedostatek právní úpravy popsany výše by proto zasluhoval *de lege ferenda* legislativní řešení, neboť ho podle všeho nelze překlenout výkladem.

Je ostatně pozoruhodné, že zákon o bankách umožňuje průlom do bankovního tajemství v případě platby provedené omylem na nesprávný účet, a naopak ho, alespoň dle gramatického výkladu, neumožňuje u plateb vylákaných podvodem (např. uhrazení falešné faktury), které však byly zaslány na „správný“ účet podvodníka. U klasických podvodů se k těmto údajům dostanou orgány činné v trestním řízení v rámci prověřování či vyšetřování, nicméně nedosahuje-li podvodné jednání intenzity trestného činu, a bude se tak nanejvýš jednat o přešupek, orgánům projednávajícím přešupky žádný zákonný průlom do bankovního tajemství nesvědčí. Lze si představit další situace (např. u tzv. obchodníků šmejdů či pochybných internetových obchodů, tržišť či bazarů), kdy se bankovní tajemství může ukázat jako překážka pro vymáhání práv z bezdůvodného obohacení či uplatnění reklamačních práv, neboť na internetu mohou být uvedeny smyšlené kontaktní údaje, a jedinou stopou pro poškozeného tak bude číslo účtu, na který provedl platbu za pochybnou službu či zboží. V těchto případech opět nebude poškozeným zbývat nic jiného než před bankou předstírat chybnou dispozici.

---

²⁶⁶ S ohledem na ustanovení § 75 odst. 2 OSŘ zde nelze využít ani institut předběžného opatření podle § 76 odst. 2 OSŘ.

4.2. Bankovní tajemství a společné jmění manželů

Společné jmění manželů („SJM“) se zdá být takřka nevyčerpatelným zdrojem rozličných interpretačních či aplikačních problémů, které v praxi produkují značné množství sporů. Společné jmění manželů v kontextu bankovního tajemství v tom není výjimkou.

Jednou ze sporných otázek je, zda může banka v souladu s průlomem do bankovního tajemství podle § 38 odst. 8 věta první ZoB²⁶⁷ sdělit oprávněnému, který se snaží svou vykonatelnou pohledávku proti povinnému na základě § 731 OZ uspokojit z majetku náležejícího do SJM, rovněž údaje v rozsahu předvídaném zákonem vztahující se k účtu manžela/manželky povinného.

Pro řešení této interpretační otázky je klíčové posouzení, zda pohledávka manžela povinného za bankou na vyplacení peněžních prostředků na účtu je součástí společného jmění manželů. Nejvyšší soud v této věci zastává stanovisko, že „pohledávka z účtu, jehož majitelem je jeden z manželů, není součástí společného jmění; společným jměním mohou být jen peněžní prostředky z účtu již vybrané, respektive majetková hodnota odpovídající částce uložené na účtu.“²⁶⁸

S ohledem na tuto skutečnost je v právní nauce zastáván názor, že údaje o účtu manžela povinného oprávněnému sdělit nelze, jelikož pohledávka manžela vůči bance na vyplacení peněžních prostředků na bankovním účtu není součástí společného jmění manželů, nelze ji tedy ani exekučně postihnout při následném výkonu rozhodnutí, jehož provedení žádost o sdělení údajů sleduje.²⁶⁹ Sdělení údajů by totiž v daném případě postrádalo opodstatnění a bylo bezúčelné, neboť údaje by nemohly být použity pro účely výkonu rozhodnutí.

Ze stejného důvodu by banka neměla sdělovat údaje o účtu manžela povinného ani exekutorovi, kterému jinak svědčí průlom do bankovního tajemství podle § 38 odst. 3 písm. h) ZoB ve spojení s § 33 odst. 4 exekučního řádu, s ohledem na § 34 odst. 5 exekučního řádu dokonce také v rozsahu údajů o majetku manžela povinného. Exekucí totiž nemůže být postižen účet manžela povinného u peněžního ústavu.

Vzhledem ke skutečnosti, že lidé relativně velkou část svého majetku drží ve formě vkladů u bank, je nasnadě otázka, zda nedochází uvedeným výkladem k významnému faktickému omezení použitelnosti ochrany věřitele zakotvené v § 731 OZ v praxi.

---

²⁶⁷ „Banka je povinna i bez souhlasu klienta sdělit osobě oprávněné za účelem výkonu rozhodnutí číslo účtu nebo jiný jedinečný identifikátor svého klienta a identifikační kód banky nebo pobočky zahraniční banky a identifikační údaje o svém klientovi, který je majitelem účtu.“

²⁶⁸ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. 1. 2021, sp. zn. 22 Cdo 3575/2020.

²⁶⁹ GRULICH, Tomáš. „K vybraným otázkám“, opak. citace (ref 86), s. 518.

Jednou z oblastí, kde přílišná rigidita bankovního tajemství působí v praxi určité obtíže, je (ne)možnost banky poskytovat druhému manželovi informace o bankovním účtu (o jeho existenci, zůstatku a pohybech na něm), na němž se nacházejí finanční prostředky tvořící součást SJM, pakliže je jeho majitelem jen jeden z manželů a druhý z manželů k účtu nemá dispoziční právo, případně mu bylo zrušeno. Tento problém vyvstává především v kontextu (jiného než smírného a bezkonfliktního) vypořádání společných finančních prostředků patřících do SJM v souvislosti s rozvodem manželství vzhledem k tomu, že bankovní účty či účty jiných finančních produktů jsou ve velké většině případů vedeny pouze na jednoho z manželů.²⁷⁰

Manželé sice mají vzájemné právo, aby jim druhý manžel mimo jiné sdělil údaje o svých příjmech a stavu svého jmění (§ 688 OZ), nicméně toto právo nelze uplatnit proti třetí osobě (platí jen mezi manželi), ani není kvůli své povaze manželského osobního práva právně vynutitelné.²⁷¹ S ohledem na § 712 OZ se však může manžel po druhém manželovi těchto informací domáhat opíraje se o ustanovení o spoluvlastnictví, konkrétně §§ 1118 a 1119 OZ. Tato práva jsou na rozdíl od práv vyplývajících z § 688 OZ sice vymahatelná, nicméně taktéž se nedají uplatnit vůči třetím osobám.

Dle aktuálně platné právní úpravy bankovní tajemství neumožňuje, aby banka poskytla jakoukoliv informaci o bankovním účtu, který je veden výlučně na jednoho manžela, druhému manželovi, přestože se na tomto účtu nacházejí finanční prostředky patřící do SJM. Banka tyto informace o účtu může sdělit pouze soudu na základě jeho vyžádání v souladu s § 38 odst. 3 písm. a) ZoB. Manžel se tudíž požadované informace může dozvědět jen prostřednictvím soudu, a to tak, že buď podá návrh na vypořádání SJM soudem v souladu s § 740 OZ, anebo, pokud ještě nedošlo k rozvodu a vypořádání SJM není na pořadu dne, návrhem domáhajícím se vyúčtování správy společné věci dle § 1119 OZ ve spojení s § 1118 a § 712 OZ.²⁷² Nicméně nutnost ingerence soudu znamená obvykle zdlouhavost a nákladnost, což jsou faktory, které mohou druhého manžela odradit, obzvlášť v situaci, kdy existuje výrazný výdělkový nepoměr mezi oběma manželi v neprospěch druhého manžela. Kromě toho vypořádání SJM mimosoudní cestou dohodou bývalých manželů lze jistě považovat za ten preferovanější způsob.

---

²⁷⁰ KAZDA, Petr. „Mimosoudní vypořádání pohledávek na účtech a finančních produktech ve společném jmění manželů“. *epravo.cz*. 23. 8. 2022. Dostupné z <https://www.epravo.cz/top/clanky/mimosoudni-vyporadani-pohledavek-na-uctech-a-financnich-produktech-ve-spolecnem-jmeni-manzelu-115095.html>; VRCHA, Pavel. „K právu manžela, aby mu druhý manžel sdělil údaje o svých příjmech a stavu svého jmění“. *Blog soudce Pavla Vích*. Příspěvek ze dne 7. 10. 2015. Dostupné z <https://vrcha.webnode.cz/news/k-pravu-manzela-aby-mu-druhy-manzel-sdelil-udaje-o-svych-prijmech-a-stavu-sveho-jmeni/>.

²⁷¹ VRCHA, Pavel. „K právu manžela“, opak. citace (ref 270).

²⁷² *Ibid.*

Znalost těchto informací je přitom velice důležitá nejenom pro to, aby měl druhý z manželů určitý přehled o tom, jak je se společnými prostředky nakládáno. Dojde-li k narušení manželského soužití, k rozvodu a potřebě vypořádání SJM, jsou tyto informace rovněž zcela zásadní pro další (procesní) postup tohoto manžela, protože bez nich neví, co může po druhém manželovi teoreticky požadovat atd. Právě v souvislosti s narušením manželského soužití a očekávaným rozvodem zpravidla vyvstává u méně informovaného a méně výdělkově činného manžela obava o ztrátu peněz, které by se měly nacházet v SJM (tzv. odklonění majetku v souvislosti s rozvodem).²⁷³

Kritici stávající právní úpravy v této souvislosti poukazují na to, že bankovní tajemství má za následek to, že skutečný rozsah finančních prostředků (úspor) patřících do SJM nacházejících se na účtech jednotlivých manželů zůstává pro druhého z manželů nezřídka tajemstvím, jelikož tento manžel v případě nesoučinnosti druhého manžela jednoduše nemá možnost jak zjistit, zda má jeho manžel v konkrétní bance zřízen účet, případně jaký je na něm zůstatek.²⁷⁴ Důsledkem této nerovnováhy pak je, že zůstatky na běžných, vkladových účtech či účtech dalších finančních produktů jsou vypořádány tak, že zpravidla připadnou tomu z manželů, na jehož jméno jsou účty vedeny.²⁷⁵ Tato informační asymetrie tedy může vést a, jak se v praxi ukazuje, nezřídka vede k nespravedlivému vypořádání SJM.

Nejlepší prevencí před tímto úskalím je zřejmě společný účet, kde by oba manželé měli status spoluvlastníků. Třebaže tento typ účtu jako bankovní produkt na bankovním trhu existuje, nabízí ho pouze jedna jediná banka – banka mBank, která je navíc co do počtu klientů až devátou největší bankou na českém bankovním trhu.²⁷⁶ Z toho lze usuzovat, že společné (spoluvlastnické) bankovní účty manželů nejsou v praxi příliš rozšířeny.

Většina bank na trhu nabízí pouze tzv. společný účet s dispozičním právem pro druhého manžela (disponent), na jehož základě sice disponent má přehled o stavu a pohybech na účtu, nicméně disponentské oprávnění může majitel účtu v souladu s konkrétními produktovými podmínkami dané banky zpravidla kdykoliv zrušit, a to pouhým oznámením bance bez ohledu na (ne)souhlas disponenta, disponent o tom dokonce ani nemusí být vůbec informován. Narušení manželského soužití a následný rozvod z povahy věci předpokládá určitou míru neshod a sporů, nedá se proto příliš očekávat, že rozvádějící se manželé či čerstvě rozvedení manželé si budou vycházet vstříc. Tím spíše ne v případě výdělkové asymetrie mezi manželi, jež může u výdělkově

---

²⁷³ Ibid.

²⁷⁴ KAZDA, Petr. „Mimosoudní vypořádání pohledávek na účtech“, opak. citace (ref. 270).

²⁷⁵ Ibid.

²⁷⁶ „Společný účet manželů: Je to dobrý nápad? Kde vám jej dají zadarmo?“. *Porovnej24.cz*. 8.12.2022. Dostupné z <https://www.porovnej24.cz/clanky/spolecny-bankovni-ucet-manzelu>; SKALKOVÁ, Olga. „Největší banky v Česku. Nové žebříčky podle klientů a peněz“. *Peníze.cz*. 17. 4. 2023. Dostupné z <https://www.penize.cz/osobni-ucty/440001-nejvetsi-banky-v-cesku-zebricek-podle-poctu-klientu-a-spravovanych-penez>.

činnějšího manžela vzbuzovat přesvědčení, že prostředky, které nabyl za dobu trvání manželství (za předpokladu, že se na dotyčné manžele uplatňuje standardní zákonný režim SJM), jsou navzdory pravidlu obsaženému v § 709 OZ jeho výlučným majetkem. Nebude proto překvapením, když ze strany manžela – majitele účtu dojde v očekávání rozvodu ke zrušení tohoto dispozičního práva, aby druhého manžela lidově řečeno odštíhl od informací o účtu, a vytvořil si tak výhodnější pozici pro vyjednávání o dohodě o vypořádání SJM. Z tohoto důvodu tzv. společný účet s druhým manželem jako disponentem neposkytuje druhému manželovi před svévolným jednáním ze strany „nepoctivého“ manžela žádnou ochranu, neboť není účtem společným v pravém smyslu slova.

Ve zbývajících případech jsou pak finanční prostředky představující SJM vedeny na bankovních účtech, kde je výlučným majitelem jen jeden z manželů a druhý k tomuto účtu nemá žádný přístup.

Z výše nastíněného vyplývá, že se jedná o poměrně závažný problém, který stojí za úvahu stran možného legislativního řešení. Někteří autoři se zkušenostmi z praxe zastávají stanovisko, že povaha institutu společného jmění manželů vyžaduje, aby měl manžel zákonnou možnost domoci se nezbytných informací o účtech druhého manžela rychle a účinně, což bude ideálně přímo u banky, u které je účet zřízen. *De lege ferenda* proto navrhuji, aby se rozšířil okruh případů průlomů do bankovního tajemství, aby bylo možné po bance žádat sdělení, zda účet druhého manžela v bance existuje, jaké je číslo účtu a jaký byl na účtu zůstatek k určitému datu. Pro poskytnutí podrobnějších informací, např. ve formě výpisů z účtu za určité období, by už banka potřebovala vyžádání soudu.²⁷⁷

Jakékoliv návrhy tohoto druhu bude podle mého názoru potřeba posoudit zejména ze dvou hledisek, a to z hlediska zásahu do soukromí manžela, který je majitelem účtu, a z hlediska proveditelnosti v praxi vnímáno jednak z pozice banky, a jednak vzhledem k prokazování oprávněnosti žádosti. U bankovních účtů manželů je potíž v tom, že finanční prostředky náležející do SJM budou zpravidla promíchány s prostředky náležejícími do výlučného vlastnictví manžela – majitele účtu. Jejich oddělení by vyžadovalo jednak součinnost majitele účtu, jednak náročné dokazování výpisů z bankovního účtu (a nejenom jimi), které může jít i hluboko do minulosti. Z toho plyne, že by tím manžel nevyhnutelně získal přístup i k informacím o případném výlučném vlastnictví druhého manžela, s čímž souvisí otázka přípustnosti tohoto zásahu do soukromí majitele účtu. Na druhou stranu by to bylo jen v omezeném rozsahu informací (existence účtu, číslo účtu a výše zůstatku na něm).

---

²⁷⁷ KAZDA, Petr. „Mimosoudní vypořádání pohledávek na účtech“, opak. citace (ref. 270).

Další potenciální potíže spojené s tímto návrhem může představovat prokazování oprávněnosti žádosti. Manžel by měl teoreticky před bankou prokázat či alespoň osvědčit existenci manželství či rozvod, skutečnost, že se na účtu, jehož majitelem je druhý z manželů, nachází prostředky tvořící součást SJM a že tyto informace nezbytně potřebuje pro účely vypořádání SJM. Poslední dvě skutečnosti nebude zřejmě možné osvědčit jinak než čestným prohlášením, což je vždy problematické.

Hlavní nedostatek návrhu lze podle mého názoru spatřovat v proveditelnosti v praxi na straně banky. Vyřizování žádostí orgánů veřejné moci představujících veřejnoprávní průlomů do bankovního tajemství je do značné míry automatizované díky standardizovanému formátu žádostí se strojově čitelnými údaji a nenákladné díky používání datových schránek. U soukromoprávních průlomů je naopak prostor pro použití automatizovaného zpracování výrazně omezen, neboť žádosti vyžadují individuální posouzení. Ostatně takovéto průlomů jsou ve stávající právní úpravě jen dva – výkon rozhodnutí a chybná dispozice plátce bance²⁷⁸ dle § 38 odst. 8 ZoB. V případě připuštění tohoto nového průlomu lze s ohledem na relativně vysokou míru rozvodovosti očekávat, že by takových žádostí bylo poměrně hodně, banka by navíc každou musela individuálně posuzovat. Před poskytnutím požadovaných informací by banka zřejmě musela u majitele účtu ověřit, že se na účtu nenacházejí výhradně jen finanční prostředky patřící do jeho výlučného vlastnictví. Dále by zřejmě musela také nahlédnout do rejstříku seznamu listin o manželském majetkovém režimu vedeném Notářskou komorou ČR, aby si ověřila, že si manželé nesjednali režim oddělených jmění.

Z výše nastíněných důvodů se zdá, že by tento navrhovaný průlom byl v praxi pro banky nejspíš až příliš zatěžující, ledaže by byl vhodným způsobem nastaven přiměřený poplatek za vyřízení žádosti, který by byl schopen tuto zátěž kompenzovat. I po jiných stránkách však lze o proveditelnosti tohoto návrhu v praxi vážně pochybovat.

Bankovní tajemství v kontextu společného jmění manželů může působit určité aplikační problémy ještě v jednom případě, a to u úvěrů, jež za trvání manželství jeden manžel sjedná a čerpá bez vědomí druhého manžela.²⁷⁹ Konkrétně se tato problematika týká bezúčelových spotřebitelských úvěrů do výše maximálně nižších stovek tisíc Kč, které banky poskytují i bez souhlasu druhého manžela.²⁸⁰ Zde totiž mohou s ohledem na zákonný režim SJM v občanském zákoníku nastat dvě situace s rozdílnými důsledky ve vztahu k bankovnímu tajemství.

---

²⁷⁸ K níž by navíc vzhledem k používání speciálního algoritmu Modulo 11 při vytváření čísel účtu mělo docházet jen velice zřídka, neboť tento algoritmus by měl zajistit, že se jakékoliv dva libovolné bankovní účty budou lišit alespoň ve dvou číslicích.

²⁷⁹ MILEROVÁ, opak. citace (ref 5), s. 116-117.

²⁸⁰ MILEROVÁ, opak. citace (ref 5), s. 116.

Pokud byl úvěr jedním z manželů sjednán a čerpán za účelem obstarání každodenních nebo běžných potřeb rodiny (např. úvěr na koupi nové pračky), bude dluh z tohoto úvěru jednak součástí společného jmění manželů (§ 710 písm. b) OZ *a contrario*), jednak bude smlouva o úvěru zavazovat solidárně i druhého manžela (§ 694 odst. 1 první věta OZ), a tudíž se druhý manžel na základě tohoto pravidla stává také klientem banky (viz výklad k pojmu klient v první kapitole) a z tohoto titulu má právo, aby mu banka poskytla veškeré informace o tomto závazku převzatém jeho manželem bez jeho vědomí. Bankovní tajemství chránící prvního z manželů vůči němu nelze uplatnit.

Naopak pokud by úvěr nesloužil obstarávání každodenních nebo běžných potřeb rodiny (např. manžel by za finanční prostředky načerpané z úvěru pořídil luxusní dárek pro svou milenkou), dluh z něj plynoucí by se nestal součástí SJM (§ 710 písm. b) OZ), ani by druhého manžela smlouva o úvěru jako solidárního dlužníka nezavazovala, a tudíž by druhý manžel ani nemohl být bankou považován za klienta. V tomto případě bance povinnost zachovat bankovní tajemství, kterou banka dluží prvnímu manželovi, brání sdělení jakékoliv informace o tomto bankovním obchodě druhému z manželů.

Jenže banka u bezúčelového spotřebitelského úvěru, který je v takové výši, že může být sjednán i bez souhlasu druhého manžela, nebude v praxi moci tyto dva druhy úvěrů s odlišnými režimy rozlišit, jelikož informace o zamýšleném použití finančních prostředků z úvěru u bezúčelového úvěru ani nezjišťuje, a tedy ani nekontroluje či neověřuje. Kromě toho posouzení kritéria obstarávání běžných potřeb rodiny vyžaduje znalost konkrétních poměrů v dané rodině, což bance přirozeně s ohledem na ochranu soukromí vůbec nepřísluší zjišťovat.²⁸¹

S ohledem na tuto nerozlišitelnost nelze podle mého názoru dojít k jinému závěru, než že banka poskytnutím informací o bezúčelovém spotřebitelském úvěru sjednaném jedním manželem bez vědomí druhého manžela tomuto druhému manželovi neporušuje bankovní tajemství, i kdyby se později ukázalo, že čerpání tohoto úvěru nesloužilo k obstarávání běžných potřeb rodiny.

---

²⁸¹ Ibid., s. 117.

5. Zhodnocení právní úpravy bankovního tajemství a úvahy *de lege ferenda*

Jak již bylo na řadě míst napříč touto diplomovou prací naznačeno, aktuálně platná právní úprava bankovního tajemství v zákoně o bankách má daleko k dokonalosti. Nedostatků vykazuje celou řadu. Právní úpravě zakotvující bankovní tajemství lze vytknout formulační nepřesnost a také značnou kusost a mezerovitost, která vyžaduje poměrně rozsáhlé doplnění výkladem (výkladovými stanovisky ČNB, eventuálně soudní judikaturou). Hlavním nedostatkem právní úpravy průlomů do bankovního tajemství se zdá být jejich roztržitost, poměrně značná rigidnost úpravy jako celku a také skutečnost, že některé legitimní průlomy do bankovního tajemství, k nimž v bankovní praxi navíc běžně dochází, v zákoně upraveny nejsou. Jak jsem demonstroval v této práci, několik průlomů do bankovního tajemství bylo dovozeno výkladem ze strany ČNB, případně jsou z její strany v praxi tolerovány. Interpretační či aplikační nejasnosti přesto přetrvávají, zejména u případů, kde se z pohledu banky sdělení určitých údajů podléhajících bankovnímu tajemství jeví jako operační nezbytnost a ČNB k dané otázce ještě neposkytla své stanovisko. V neposlední řadě se kusost a mezerovitost právní úpravy snaží doplňovat právní doktrína, která v oblasti bankovního tajemství hraje poměrně významnou roli vzhledem k tomu, že se ČNB ve svých výkladových stanoviscích či rozhodnutích právě na právní doktrínu poměrně často odvolává.

S ohledem na tyto četné nedostatky právní úpravy je přemítání nad problematikou bankovního tajemství *de lege ferenda* poměrně častým námětem odborných prací zabývajících se tématem bankovního tajemství. V rámci těchto diskuzí lze vysledovat v zásadě tři hlavní směry navrhovaných modifikací:

První skupina návrhů směřuje ke zpřesnění dikce jednotlivých ustanovení právní úpravy, terminologické modernizaci a doplnění pozitivního vymezení bankovního tajemství o důležité aspekty, které byly odvozeny právní doktrínou či výkladem ČNB.²⁸² Autor se pokusil pro větší názornost vytvořit paragrafovaný návrh nového doplněného znění relevantních pasáží zákona o bankách, do kterého se snažil pojmout všechny tyto důležité dovozené rysy a aspekty bankovního tajemství (viz příloha č. 1).²⁸³

Druhá skupina návrhů se snaží řešit roztržitost průlomů do bankovního tajemství, navrhuje se proto inkorporace všech zákonných průlomů nacházejících se mimo zákon o bankách

---

²⁸² Viz např. MILEROVÁ, opak. citace (ref 5), s. 17; LIŠKA, Petr. „Bankovní tajemství a povinnost mlčenlivosti“. Opak. citace (ref. 63).

²⁸³ Část upravující průlomy do bankovního tajemství je zpracována pouze schematicky vzhledem ke značné obtížnosti a náročnosti zpracování kompletního takového návrhu.

a těch neupravených v žádném zákoně, které byly dovozeny výkladem ČNB nebo soudy, do zákona o bankách.

Poslední směr v rámci úvah *de lege ferenda* se zabývá návrhy dalších potenciálně vhodných průlomů do bankovního tajemství. Tyto návrhy nezdědka čerpají inspiraci z právní úpravy ochrany osobních údajů, konkrétně z článku 6 GDPR upravujícího výčet důvodů zákonného zpracování osobních údajů, což není vzhledem k blízkosti těchto institutů příliš překvapující. V této souvislosti se zmiňuje především důvod podle čl. 6 odst. 1 písm. d) GDPR (nezbytnost pro ochranu životně důležitých zájmů subjektu údajů nebo jiné fyzické osoby).²⁸⁴ Tyto návrhy vycházejí ze snahy zmírnit rigidnost bankovního tajemství, aby bankovní tajemství nemohlo v určitých případech tvořit zbytečnou překážku bránící sdělení údajů, jež sleduje legitimní účel, který někdy dokonce zjevně prospívá klientovi. Jako příklad takové situace lze uvést stažení nebezpečných výrobků z trhu, které by mohlo být zajištěno s pomocí údajů podléhajících bankovnímu tajemství (kontaktní údaje dotčených zákazníků, které má k dispozici zpravidla pouze banka) rychleji a efektivněji.²⁸⁵

Překlopení některých důvodů pro zpracování osobních údajů bez souhlasu subjektu údajů do právní úpravy bankovního tajemství je bezpochyby zajímavým nápadem. Ostatně některé případy průlomů neupravených v zákoně dovozených výkladem ČNB či prosazovaných právní doktrínou odpovídají důvodům pro zpracování osobních údajů bez souhlasu subjektu údajů (viz např. důvod podle čl. 6 odst. 1 písm. f) GDPR).

Tento nápad je zajímavý a relevantní i z toho hlediska, že, když příslušné části obou právních úprav ochrany důvěrných údajů dáme do juxtapozice a porovnáme, je na první pohled zřejmé, že zákonné důvody pro zpracování osobních údajů jsou naformulovány relativně abstraktním způsobem, zatímco průlomů do bankovního tajemství mají výrazně kazuistický charakter. Úskalím kazuistických ustanovení je přílišná rigidita a riziko, že se v praxi objeví specifické případy, které nebudou podřaditelné pod žádné ustanovení. Tyto nedostatky lze neutralizovat zavedením určitého sběrného (dostatečně abstraktního) ustanovení, které by bylo schopno obsáhnout i specifitější případy, jež mohou v praxi nastat. Takovými sběrnými ustanoveními by mohla být právě ustanovení namodelovaná podle důvodů dle čl. 6 odst. 1 písm. d) či f) GDPR. Dle zkušeností z praxe by dalším takovým důvodem (sběrným ustanovením) pro sdělení bankovního tajemství bez souhlasu klienta mohla být operační nezbytnost pro řádný provoz zásadní či důležité činnosti (funkce) banky. Na druhou stranu úskalím takovýchto relativně abstraktních ustanovení v praxi bývá, že mají tendenci produkovat interpretační a aplikační spory.

---

²⁸⁴ Banque de France, Haut Comité. *Rapport sur le secret bancaire*, opak. citace (ref 109), s. 45-47.

²⁸⁵ *Ibid.*, s. 45-47.

Je proto potřeba, aby se k takovému ustanovení vytvořila a ustálila odpovídající judikatura soudů či výkladová praxe ČNB, aby se přesněji vymezily jeho kontury. Tento proces přirozeně zabere určitý čas, a než se tak stane, banky jsou vystaveny právní nejistotě.

Závěr

V mediálním prostoru občas zaznívají hlasy, že vinou stále se rozšiřujících průlomů do bankovního tajemství se docílilo toho, že je možné bankovní tajemství v současnosti považovat za *de facto* mrtvé. Je pravdou, že bankovní tajemství je v poslední době spíše na ústupu a málokdy se mu dostane zastání, pokud se objeví potřeba pro další veřejnoprávní průlom ve prospěch určitého orgánu veřejné moci (aktuálně viz hladkost přijetí návrhu novely zákona o státní sociální podpoře Poslaneckou sněmovnou, kde je předvídána možnost vyžádání si předmětu bankovního tajemství, týkajícího se nejenom žadatele o dávku, ale i členů jeho domácnosti (tzv. společně posuzované osoby), od bank ze strany úřadů práce, jemuž ani nepředcházela žádná důkladnější debata ohledně přiměřenosti a účelnosti takového zásahu do soukromí)²⁸⁶. V důsledku toho bankovní tajemství ve vztahu k orgánům veřejné moci a obecně státu připomíná spíše pověstné řešeto než bariéru účinně chránící finanční soukromí jednotlivců před vměšováním ze strany státu. Díky tomu ostatně bankovní tajemství ztratilo negativní konotace, které se k tomuto institutu v minulosti pojily (zakrývání daňových úniků a praní špinavých peněz). Přesto podle mého názoru bankovní tajemství zůstává důležitou součástí vztahu mezi bankou a jejím klientem a důležitou povinností, již banka dluží svému klientovi, jejíž zachování je nezbytné pro udržení vztahu důvěry, který je důležitým předpokladem pro poskytování bankovních služeb. Ochrana bankovního tajemství navíc aktuálně nabývá na důležitosti v souvislosti s narůstajícím množstvím podvodných kyberútoků na klienty bank, při nichž útočníci mimo jiné využívají znalosti údajů chráněných bankovním tajemstvím, což je důležitým faktorem relativně vysoké úspěšnosti těchto útoků, které způsobují ročně miliardové škody a v některých případech připravují klienty o celoživotní úspory. Tento naléhavý problém by mohl vést k určitému znovuoživení bankovního tajemství, uvědomění si jeho důležitosti a také k důkladnému přezkoumání (a možná i přehodnocení) některých průlomů do bankovního tajemství, na jejichž rizika tato práce mimo jiné poukázala (soukromoprávní průlomy ve prospěch nebankovních subjektů).

Tato diplomová práce se zabývala výzkumnou otázkou, zda může banka informace chráněné bankovním tajemstvím sdělit třetí osobě i v jiných případech než v zákonem výslovně předvídaných (zákonné průlomy do bankovního tajemství) anebo na základě souhlasu či žádosti dotyčného klienta, jak vyplývá ze zákona o bankách. V této souvislosti diplomová práce ověřovala hypotézu, že takové průlomy dovozené výkladem, ať už ze strany ČNB, či soudů, musejí v praxi existovat z důvodu určité provozní nezbytnosti v rámci činnosti bank.

---

²⁸⁶ CECHL, Pavel. „Žadatel o dávku ukáže účet. Dojde k průlomu bankovního tajemství, varuje úřad“. *Novinky.cz*. 18. 11. 2023. Dostupné z <https://www.novinky.cz/clanek/ekonomika-zadatel-o-davku-ukaze-ucet-dojde-k-prulomu-bankovniho-tajemstvi-varuje-urad-40449214>.

Na základě výsledků provedené analýzy výkladové a rozhodovací činnosti ČNB, judikatury soudů a právních předpisů je nutné na výzkumnou otázku odpovědět pozitivně, tedy že banka může sdělit informace chráněné bankovním tajemstvím i v jiných případech než v zákonem výslovně předvídaných (zákonné průlomky do bankovního tajemství) anebo na základě souhlasu či žádosti dotyčného klienta, aniž by se dopustila porušení bankovního tajemství, a to v případech průlomů dovozených výkladem ČNB či soudní judikaturou.

Tyto tzv. praktické průlomky jsou reakcí orgánů oprávněných k závaznému výkladu norem právní úpravy bankovního tajemství, reflektujících potřeby bankovní praxe, na značnou rigiditu a další nedostatky právní úpravy bankovního tajemství, zejména průlomů do něj využitelných samotnou bankou, které byly na základě provedené analýzy konstatovány.

Jak bylo demonstrováno ve třetí kapitole této diplomové práce, mezi případy těchto tzv. praktických průlomů do bankovního tajemství patří postoupení pohledávky za klientem (a to jak nesplácené, tak za určitých podmínek i řádně splácené či před splatností, eventuálně také celého portfolia pohledávek), outsourcing (a další případy analogického použití tohoto průlomu – advokáti, auditoři atd.) a dále nezbytnost pro ochranu oprávněných zájmů banky (v rámci uplatnění svého práva na soudní ochranu). ČNB rovněž připouští možnost průlomu do bankovního tajemství mimořádným opatřením ministerstva za účelem ochrany zdraví, respektive života, obyvatelstva v mimořádných případech, což lze považovat za problematičké. Sdělování bankovního tajemství bez souhlasu klientů při fúzích, akvizicích a převodech celých portfolií bank v podobě převodu obchodního závodu lze považovat za tolerované v praxi ze strany ČNB, avšak jednoznačné stanovisko ve smyslu přípustnosti tohoto postupu dosud chybí. U poskytování předmětu bankovního tajemství zprostředkovateli bankovních produktů (obchodnímu zástupci) spíše nelze s ohledem na rozhodovací praxi ČNB na existenci tzv. praktického průlomu do bankovního tajemství usuzovat navzdory zařaditelnosti této situace pod outsourcing. Pro dosažení co nejkomplexnějšího zpracování zkoumané problematiky byly dále podrobeny zkoumání i další situace, kde mohou vyvstávat určité interpretační či aplikační problémy (např. problematika tzv. vnitřního bankovního tajemství a vnitroskupinového bankovního tajemství, ratingové agentury).

V dalších částech se práce věnovala ve světle rozsudku Soudního dvora EU ve věci C-580/13 Coty Germany GmbH proti Stadtsparkasse Magdeburg možnosti průlomu do bankovního tajemství dovozeného rozhodnutím soudu řešícím kolizi bankovního tajemství s jiným základním právem a dále také problematice společného jmění manželů v kontextu bankovního tajemství.

V první a druhé kapitole této práce byly popsány zásadní charakteristiky a aspekty bankovního tajemství a průlomů do něj a shrnuty nejdůležitější poznatky k této problematice.

Současně bylo upozorněno na některá úskalí a problematické aspekty. Ve druhé části bylo též poukázáno na problematiku průlomů do bankovního tajemství upravených v jiných zákonech než v zákoně o bankách.

V neposlední řadě se práce pokusila o zhodnocení právní úpravy bankovního tajemství a průlomů do něj včetně návrhů *de lege ferenda*. Byla konstatována řada nedostatků, protože zákonnou právní úpravu bankovního tajemství a především průlomů do něj nelze označit za příliš uspokojivou. Úprava bankovního tajemství v zákoně o bankách se totiž zdá být na to, o jak důležitý institut se jedná, dosti kusá a mezerovitá. Největší nedostatek právní úpravy průlomů do bankovního tajemství v zákoně o bankách lze spatřovat v chybějícím průlomu, jenž by pokrýval případy operační nezbytnosti sdělení údajů pro řádný provoz banky, a též v roztržitosti. Ostatně právní úprava v zákoně o bankách se celkově jeví být dosti rigidní. S tím kontrastují některé průlomy v jiných zákonech, které jsou naopak koncipovány možná až příliš široce, a tím působí právní úprava bankovního tajemství jako celek určitým nevyváženým dojmem.

Seznam použitých zdrojů

1. Seznam použité literatury a odborných článků (česká i cizojazyčná)

BAKEŠ, Milan; KARFÍKOVÁ, Marie; KOTÁB, Petr; MARKOVÁ, Hana; BOHÁČ, Radim et al. *Finanční právo*. 6. upravené vydání. Praha: C. H. Beck, 2012. ISBN 978-80-7400-440-7.

BEJČEK, Josef. „Může být účelem zákona samoúčel?“. *Právní rozhledy*, 2003, č. 11, s. 533-542.

GIANNINO, Michele. „Coty Germany: when intellectual property rights enforcement prevails over banking secrecy“. Online. *Journal of intellectual property law & practice*. 2015, roč. 10, č. 11.

GRULICH, Tomáš. „K vybraným otázkám omezení povinnosti banky zachovávat bankovní tajemství“. *Právní rozhledy*, 2001, č. 11.

LIŠKA, Petr. „Bankovní tajemství a povinnost mlčenlivosti“. *Obchodněprávní revue*. 2016, č. 9.

LIŠKA, Petr. „Objekt právní úpravy bankovního tajemství a povinnost mlčenlivosti“, *Pocta Milani Bakešovi k 70. narozeninám*. Praha: Leges, s.r.o., 2009.

LIŠKA, Petr. *Zákon o bankách: komentář*. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). Praha: Wolters Kluwer, 2016. ISBN 978-80-7552-385-3.

LIŠKA, Petr. *Zákon o bankách a předpisy související*. Zákony s poznámkami. Praha: C.H. Beck, 1999. ISBN 80-7179-176-8.

LIŠKA, Petr. „Zproštění povinnosti mlčenlivosti podle zákona o bankách“. *Bulletin advokacie*, 2020, č. 1-2, s. 37-42.

LYTVYENENKO, Anatolij A. „Data Privacy and Banking Secrecy: Topical Issues in Commonwealth, Continental Europe and International Jurisprudence.“ Online. *Athens journal of law* (online). 2019, roč. 5, č. 3, s. 303-322. ISSN 2407-9685. Dostupné z: <https://doi.org/10.30958/ajl.5-3-5>. [cit. 2023-11-17].

MILEROVÁ, Sylvie. *Problematika zpracování osobních údajů v bankovním sektoru v kontextu bankovního tajemství*. Disertační práce. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta, 2021.

PIHERA, Vlastimil. „Některé úvahy o bankovním tajemství“. *Obchodněprávní revue*. 2011, č. 2.

SMUTNÝ, Aleš, PIHERA, Vlastimil, SÝKORA, Pavel, CUNÍK, Tomáš. *Zákon o bankách: komentář*. 2. vydání. Beckovy komentáře. V Praze: C.H. Beck, 2019. ISBN 978-80-7400-764-4.

VALOUŠEK, Martin; FIALOVÁ, Eva; LECHNER, Tomáš; HÁLOVÁ, Markéta; SIVÁK, Jakub et al., MATES, Pavel (ed.). *Ochrana osobnosti, soukromí a osobních údajů*. Praha: Leges, 2019. ISBN 978-80-7502-346-9.

VÍTOVÁ, Blanka. *Zákon o ochraně spotřebitele: komentář*. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). Praha: Wolters Kluwer, 2016. ISBN 978-80-7478-984-7.

2. Seznam použitých internetových zdrojů

BONDAREVA DUBNOVÁ, Ivana. „Každý druhý podvodný telefonát je úspěšný. Z poloviny napadených účtů zmizí peníze“. *měsíc.cz*. 7. 9. 2022. Dostupné z <https://www.mesec.cz/clanky/kazdy-druhy-podvodny-telefonat-je-uspesny-z-poloviny-napadenych-uctu-zmizi-penize/>.

CECHL, Pavel. „Žadatel o dávku ukáže účet. Dojde k průlomů bankovního tajemství, varuje úřad“. *Novinky.cz*. 18. 11. 2023. Dostupné z <https://www.novinky.cz/clanek/ekonomika-zadatel-o-davku-ukaze-ucet-dojde-k-prulomu-bankovniho-tajemstvi-varuje-urad-40449214>.

ČTK. „Správkyně Sberbank CZ podepsala s Českou spořitelnou smlouvu o prodeji úvěrů banky“. *iROZHLAS*. 16. 12. 2022. Dostupné z https://www.irozhlas.cz/ekonomika/sberbank-smlouva-prodej-uvery_2212161216_cen.

KAZDA, Petr. „Mimosoudní vypořádání pohledávek na účtech a finančních produktech ve společném jmění manželů“. *epravo.cz*. 23. 8. 2022. Dostupné z <https://www.epravo.cz/top/clanky/mimosoudni-vyporadani-pohledavek-na-uctech-a-financnich-produktech-ve-spolecnem-jmeni-manzelu-115095.html>

NONNEMANN, František. „Bankovní tajemství a GDPR“. *epravo.cz*. 3. 12. 2021. Dostupné z <https://www.epravo.cz/top/clanky/bankovni-tajemstvi-a-gdpr-113920.html>

SKALKOVÁ, Olga. „Největší banky v Česku. Nové žebříčky podle klientů a peněz“. *Peníze.cz*. 17. 4. 2023. Dostupné z <https://www.penize.cz/osobni-ucty/440001-nejvetsi-banky-v-cesku-zebricek-podle-poctu-klientu-a-spravovanych-penez>.

VRCHA, Pavel. „K právu manžela, aby mu druhý manžel sdělil údaje o svých příjmech a stavu svého jmění“. *Blog soudce Pavla Víchy*. Příspěvek ze dne 7. 10. 2015. Dostupné z <https://vrcha.webnode.cz/news/k-pravu-manzela-aby-mu-druhy-manzel-sdelil-udaje-o-svych-prijmech-a-stavu-sveho-jmeni/>

„Společný účet manželů: Je to dobrý nápad? Kde vám jej dají zadarmo?“. *Porovnej24.cz*. 8.12.2022. Dostupné z <https://www.porovnej24.cz/clanky/spolecny-bankovni-ucet-manzelu>.

3. Seznam použitých právních předpisů (výběr nejdůležitějších)

Zákon č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 221/2006 Sb., o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví a ochraně obchodního tajemství, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 96/1993 Sb., o stavebním spoření a státní podpoře stavebního spoření, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 87/1995 Sb., o spořitelních a úvěrních družstvech, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 120/2001 Sb., exekuční řád, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 93/2009 Sb., o auditorech a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 277/2009 Sb., o pojišťovnictví, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 257/2016 Sb., o spotřebitelském úvěru, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 170/2018 Sb., o distribuci pojištění a zajištění, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů.

Zákon č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 523/1992 Sb., o daňovém poradenství a Komoře daňových poradců České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

Vyhláška ČNB č. 163/2014 Sb. ze dne 30. července 2014, o výkonu činnosti bank, spořitelních a úvěrních družstev a obchodníků s cennými papíry, ve znění pozdějších vyhlášek.

Mimořádné opatření Ministerstva zdravotnictví ČR ze dne 19. března 2020 č.j. MZDR 12398/2020-1/MIN/KAN

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů).

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/48/ES ze dne 29. dubna 2004 o dodržování práv duševního vlastnictví.

Code monétaire et financier (FR)

4. Seznam použité judikatury

Nález Ústavního soudu ze dne 15. 11. 2001, sp. zn. I. ÚS 144/2000.

Nález Ústavního soudu ze dne 11. 11. 2013, sp. zn. I. ÚS 3512/11.

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 8. 2020, sp. zn. 10 As 115/2020.

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 10. 2016, sp. zn. 4 Afs 177/2016.

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 11. 2017, sp. zn. 3 As 252/2016.

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 8. 2015, sp. zn. 5 As 10/2015.

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 4. 2008, sp. zn. 29 Odo 1613/2005.

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. 1. 2021, sp. zn. 22 Cdo 3575/2020.

Rozsudek Soudního dvora EU o předběžné otázce v případě C-580/13 Coty Germany GmbH vs Stadtsparkasse Magdeburg ze dne 16. července 2015.

5. Výkladová stanoviska, rozhodnutí a úřední sdělení ČNB

Česká národní banka. Stanovisko. *K pojmu „klient“ z hlediska bankovního tajemství* ze dne 7. 12. 2012. Dostupné z <https://www.cnb.cz/cs/dohled-financni-trh/legislativni-zakladna/stanoviska-k-regulaci-financniho-trhu/RS2012-09>.

Česká národní banka. Stanovisko. *K institutu bankovního tajemství* ze dne ze dne 1. 11. 2021 (aktualizováno dne 1. 2. 2023). Dostupné z <https://www.cnb.cz/cs/dohled-financni-trh/legislativni-zakladna/stanoviska-k-regulaci-financniho-trhu/RS2021-06/>.

Česká národní banka. Úřední sdělení. *Výklad k problematice bankovního tajemství při využívání outsourcingu bankami* ze dne 10. 9. 2001.

Česká národní banka. Úřední sdělení. *K pravidlům obezřetného podnikání bank a spořitelních a úvěrních družstev* ze dne 18. července 2007.

Česká národní banka. Úředním sdělení č. 10/1998.

Rozhodnutí České národní banky č.j. 2019/33039/570 ze dne 22. března 2019, sp.zn. Sp/2017/330/573.

Rozhodnutí bankovní rady České národní banky o rozkladu č. j. 2019/70086/CNB/110 ze dne 20. 6. 2019, sp. zn. Sp/2017/330/573.

Česká národní banka. *Pravidla obezřetného podnikání (vysvětlení pojmu)*. Dostupné z <https://www.cnb.cz/cs/dohled-financni-trh/vykon-dohledu/postaveni-dohledu/dohled-nad-uverovymi-institucemi/pravidla-obezretneho-podnikani/>.

6. Seznam ostatních zdrojů

Banque de France, Haut Comité Juridique de la Place financière de Paris. *Rapport sur le secret bancaire* ze dne 6. 7. 2020.

Česká bankovní asociace, Etický kodex ČBA ze dne 22. 10. 2012.

Česká bankovní asociace, Kodex chování mezi bankami a klienty.

Důvodová zpráva k zákonu č. 221/2006 Sb. o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví a o změně zákonů na ochranu průmyslového vlastnictví (zákon o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví).

European Banking Authority (EBA). Guidelines on outsourcing arrangements, ze dne 25. 2. 2019. Dostupné z <https://www.eba.europa.eu/sites/default/documents/files/documents/10180/2551996/38c80601-f5d7-4855-8ba3-702423665479/EBA%20revised%20Guidelines%20on%20outsourcing%20arrangements.pdf?retry=1>.

Příloha č. 1

Bankovní tajemství

§38

(1) Banka je povinna zachovávat mlčenlivost o všech skutečnostech, informacích a údajích, o kterých se dozví anebo které vytvoří či vzniknou jiným způsobem v souvislosti se sjednáváním či prováděním bankovních obchodů se svými klienty, včetně ohodnocení (úvěruschopnosti a jiné) týkajících se klientů a stavů na účtech („bankovní tajemství“). To platí i pro informace týkající se klientů jiných bank, o nichž se banka dozví při poskytování bankovních služeb pro svého klienta či zprostředkování bankovních služeb pro tuto jinou banku či k nim banka získá přístup na základě zákonného průlomu dle § 38a či 38b. Tím není dotčena možnost podat zprávu o záležitostech týkajících se klienta, které jsou předmětem bankovního tajemství, na základě jeho žádosti nebo s jeho souhlasem. Rovněž tím není dotčena povinnost, nebo oprávnění podat zprávu o záležitostech klienta v souladu s § 38a a § 38b.

(2) Povinnost zachovávat mlčenlivost trvá i po skončení smluvního vztahu s klientem. Smrtí klienta fyzické osoby či zánikem klienta právnické osoby povinnost zachovávat mlčenlivost nezaniká.

(3) Bankovní tajemství se vztahuje rovněž na informace týkající se osoby:

- a) jež závazek z bankovního obchodu zajišťuje,
- b) jež je na základě zákona solidárně zavázána spolu s klientem,
- c) jež jedná za klienta či jménem klienta jako jeho zmocněnec či zástupce,
- d) smlouvu s níž či pohledávku za níž banka nabude jako postupník,
- e) jež je disponentem ve vztahu k bankovnímu účtu,
- f) jež je beneficentem bankovní záruky,
- g) jež je skutečným majitelem klienta – právnické osoby.

(4) Bankovní tajemství se nevztahuje na služby nefinančního charakteru poskytované bankou a činnosti finančního makléřství podle § 1 odst. 3 písm. i) tohoto zákona. Tím není dotčena povinnost zachovávat mlčenlivost podle jiných právních předpisů.

Průlomy do bankovního tajemství

§38a

(„banka povinna sdělit“)

(1) Banka podá zprávu o záležitostech týkajících se klienta v případech předvídaných tímto zákonem či jiným zákonem, pokud je v něm jednoznačně upravena povinnost banky předat určité údaje nebo pravomoc příslušného orgánu vyžadovat údaje chráněné bankovním tajemstvím.

(2) *(Průlom ve prospěch bankovního dohledu)*

(3) *(Výčet průlomů)*

(4) až (x) *(Další veřejnoprávní průlomy, které potřebují být naformulovány složitěji než pouhým odkazem jako ve stávajícím § 38 odst. 3 ZoB)*

(x) až (y) *(Soukromoprávní průlomy)*

(y) až (z) *(Další pravidla vztahující se k průlomům do bankovního tajemství)*

§38b

(„banka oprávněna sdělit“)

(1) Banka může podat zprávu o záležitostech týkajících se klienta (...)

Bankovní tajemství

Abstrakt

Diplomová práce se zabývá tématem bankovního tajemství v kontextu české právní úpravy, přičemž hlavní pozornost je věnována tzv. praktickým průlomům do bankovního tajemství, tedy průlomům, které nejsou výslovně upraveny v zákoně, nýbrž byly dovozeny výkladem ze strany České národní banky jako orgánu bankovního dohledu nebo soudní judikaturou. Jedná se především o průlomy využitelné bankou při provádění určitých postupů, které jsou důležité pro její provoz. Potřeba těchto průlomů je dána nepříliš uspokojivou zákonnou právní úpravou bankovního tajemství a především průlomů do něj v zákoně o bankách, na níž tato práce mimo jiné poukazuje, v kombinaci s objektivní nemožností (potažmo neproveditelností či nevhodností) opatřit si v daných případech souhlas klienta.

V první kapitole práce podává deskripci základní charakteristiky a hlavních aspektů bankovního tajemství, které vyplývají z právní úpravy, výkladové praxe ČNB, soudní judikatury a právní nauky. Ve druhé kapitole je v základních obrysech podán výklad k problematice průlomů do bankovního tajemství, včetně kategorizace těchto průlomů a poukázání na některé průlomy a aspekty činící interpretační či aplikační problémy. Ve třetí kapitole jsou podrobně rozebrány případy jednotlivých tzv. praktických průlomů do bankovního tajemství a další situace, kde panuje určitá nejistota ohledně přípustnosti sdělování údajů krytých bankovním tajemstvím bez souhlasu klienta. Ve čtvrté kapitole je diskutována možnost dalších potenciálních průlomů do bankovního tajemství ve světle rozsudku Soudního dvora EU ve věci C-580/13 (kolize bankovního tajemství s jiným základním právem) a v kontextu problematiky společného jmění manželů. V závěrečné páté kapitole se autor pokouší o zhodnocení zákonné právní úpravy bankovního tajemství a průlomů do něj a v návaznosti na identifikované nedostatky jsou zde předestřeny některé úvahy *de lege ferenda*.

Diplomová práce řešila výzkumnou otázku, „zda může banka informace chráněné bankovním tajemstvím sdělit třetí osobě i v jiných případech než v zákonem výslovně předvídaných (zákonné průlomy do bankovního tajemství) anebo na základě souhlasu či žádosti dotyčného klienta, jak se zdá vyplývat ze zákona o bankách, aniž by se dopustila porušení bankovního tajemství“, a analýzou relevantní právní úpravy, výkladových stanovisek a rozhodovací praxe ČNB a soudní judikatury v kontextu jednotlivých situací z praxe došla k závěru, že tak banka může učinit i na základě tzv. praktických průlomů do bankovního tajemství. Jedná se konkrétně o případ postoupení pohledávky za klientem (a to jak nesplácené, tak za

určitých podmínek i řádně splácené či před splatností, eventuálně také celého portfolia pohledávek), outsourcing (a další případy analogického použití tohoto průlomu ve prospěch advokátů, auditorů atd.) a dále nezbytnost pro ochranu oprávněných zájmů banky (v rámci uplatnění svého práva na soudní ochranu). ČNB rovněž připouští možnost průlomu do bankovního tajemství mimořádným opatřením ministerstva za účelem ochrany zdraví, respektive života obyvatelstva, což lze považovat za problematické. Sdělování bankovního tajemství bez souhlasu klientů v rámci fúzí, akvizic a převodů celých portfolií bank lze považovat za tolerované v praxi ze strany ČNB, avšak jednoznačné stanovisko ve smyslu přípustnosti tohoto postupu dosud chybí. V případě poskytování předmětu bankovního tajemství zprostředkovateli bankovních produktů (obchodnímu zástupci) spíše nelze s ohledem na rozhodovací praxi ČNB na existenci tzv. praktického průlomu do bankovního tajemství usuzovat navzdory zařaditelnosti této situace pod outsourcing.

Klíčová slova:

bankovní tajemství

zákonné průlomy do bankovního tajemství

průlomy do bankovního tajemství dovozené výkladem

Česká národní banka

operační nezbytnost sdělení bankovního tajemství pro provoz banky

Banking Secrecy

Abstract

The thesis deals with the topic of banking secrecy in the context of the laws of the Czech Republic with the main focus being the so-called practical exceptions to banking secrecy, i.e. the exceptions that are not expressly provided for by the laws but were inferred by the interpretation given by the Czech National Bank as banking supervisory authority or by court decisions. These are mainly the exceptions that can be used by the bank in carrying out certain procedures that are important for its operations. The need for these exceptions is due to the not very satisfactory statutory regulation of banking secrecy, particularly the exceptions to it in the Act on Banks, that this thesis points out, among other things, in conjunction with the objective impossibility (or impracticability or inappropriateness) to obtain the client's consent in these cases.

In the first chapter, the thesis provides a description of the basic characteristics and main aspects of banking secrecy arising from the legislation, the interpretative practice of the Czech National Bank, court decisions, and legal doctrine. In the second chapter, the basic outline of the issue of the exceptions to banking secrecy is given, including the categorization thereof and highlighting of some exceptions and aspects that cause interpretation or application problems. The third chapter analyses in detail the cases of the so-called practical exceptions to banking secrecy and other situations where there is some uncertainty as to the permissibility of disclosing data covered by bank secrecy without the client's consent. The fourth chapter discusses the possibility of further potential exceptions to banking secrecy in the light of the decision of the European Court of Justice in case C-580/13 (collision of banking secrecy with another fundamental right) and in the context of the issue of community of property of spouses. In the fifth and final chapter, the author attempts to evaluate the statutory regulation of banking secrecy and exceptions thereto, and in connection with the identified imperfections, some *de lege ferenda* reflections and propositions are presented.

The thesis dealt with the research question, “whether the bank may disclose information protected by banking secrecy to a third person also in cases other than those expressly provided for by the law (statutory exceptions to banking secrecy) or on the basis of the consent or request of the client concerned, as seems to be implied by the Act on Banks, without breaching banking secrecy”, and through analysis of relevant legislation, interpretative opinions and decision-making practice of the Czech National Bank and court decisions in the context of individual situations in practice the thesis concluded that the bank may do so also on the basis of so-called practical

exceptions to banking secrecy. Namely, this is the case of the assignment of a claim against a client (both non-performing debt from loan and, under certain conditions, also debt from performing loans or before maturity, or even the entire portfolio of debts), outsourcing (and other cases of analogous use of this exception in relation to attorneys-at-law, auditors, etc.), and the necessity to protect bank's legitimate interests (e.g. exercise of its right to judicial protection). The Czech National Bank also admits the possibility of removing banking secrecy by the Ministry's extraordinary measures in order to protect the health or life of the population, which can be regarded as problematic. Disclosure of banking secrecy without the client's consent in the case of mergers & acquisitions and transfers of entire bank portfolios can be regarded as tolerated in practice by the Czech National Bank, however, a clear opinion on the permissibility of such disclosure is still lacking. In the case of disclosing banking secrecy to an intermediary of banking products (a commercial agent), given the decision-making practice of the Czech National Bank, it is not possible to conclude that there is the so-called practical exception to banking secrecy in spite of the fact that this situation can be ranked under outsourcing.

Keywords:

banking secrecy

statutory exceptions to banking secrecy,

exceptions to banking secrecy inferred by interpretation,

Czech National Bank,

necessity of disclosure of bank secrecy for the bank's operations.